

ပထမ ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး

၏

ဝေဠာပိဋက

ဆရာ
တင်မြှောက်

၃၃

ပန်းချီတို

တန်ဖိုး ၁၅-ကျပ်

ပုံနှိပ်ခြင်း

ပထမအကြိမ်

၁၉၈၈-ခုနှစ်၊ မတ်လ

အုပ်စု

၅၀၀၀

အဖုံးပန်းချီ

စံတို

အဖုံးရိုက်

ပညာ့ဗိမာန်ပုံနှိပ်တိုက်

စာအုပ်ချုပ်

ပပစိုး(ဖုန်း-၂၂၄၆၆)

ခွင့်ပြုချက်

မျက်နှာဖုံး (၈၁)

ဘာသာရေးဆိုင်ရာ စာမူခွင့်ပြုချက် (၆၃၀)

ဦးသုခ(မြ-၀၁၈၂၈) သုခစာပေ၊ အမှတ်-၃၁၊ ပါရမီလမ်း၊
ရန်ကင်းစာတိုက်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ တာဝန်ခံထုတ်ဝေ၍

ဦးကြည် (မြ-၀၂၄၀၉) ပညာ့ဗိမာန်ပုံနှိပ်တိုက်
အမှတ်-၄၁၊ ၄၄-လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့၌ ရိုက်နှိပ်သည်။

ဝေဠာ
ဝေဠာ
ဝေဠာ
ဝေဠာ
ဝေဠာ
ဝေဠာ
ဝေဠာ
ဝေဠာ
ဝေဠာ
ဝေဠာ

ဥပဇာတိ
အမှတ်-၄၁၊ ၄၄-လမ်း၊ ရန်ကင်းမြို့

ဝဇ္ဇနာဒီပနီ (၁)

“ဗျို့ ဦးမင်္ဂလာ၊ နေကောင်းရဲ့ မဟုတ်လား”

ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ရင်းရင်းနှီးနှီး အော်ကြီးဟစ်ကျယ်
နှုတ်ဆက်၍ တက်လာသူမှာ ဦးမင်္ဂလာ၏မိတ်ဆွေ ဦးရေ
ချမ်း ဖြစ်ပါသည်။

နာမည်ကသာ ဦးရေချမ်း။ သူ့မှာ အေးအေးလူလူ
တည်တည်ငြိမ်ငြိမ် မဟုတ်ဘဲ အမြဲလိုပင် လှုပ်လှုပ်ရှားရှား
စိတ်မြန် ကိုယ်မြန် ဖြစ်သည်။ ဟောစကားခိုင်းခိုင်း ပြော
တတ်သည်။ သဘောဖြူအူစင်း လူဖြောင့်စိတ်တုံဖြစ်သည်။
စီးပွားရေး လုပ်ရာတွင် အလွန် လက်မြင်၍ ကြိုကြို
တင်တင် တွက်တွက်ဆဆ လူတကာထက် ဦးအောင်လုပ်
တတ်ခြင်းကြောင့် ကြွယ်ဝလာခဲ့သူ ဖြစ်သည်။

အသက်ခုနစ်ဆယ်အရွယ် ဇရာဘက်ကူးမှ စီးပွားရေး
တွင် ရပ်နားပြီး အငြိမ်းစားလုပ်ကာ သားသမီးများနှင့်
နေသူ ဖြစ်သည်။

“ထိုင်ဗျာ ဦးရေချမ်း၊ အခုတလော မိုးအေးလွန်
လို့ ချမ်းစိမ့်စိမ့် အမြဲဖြစ်နေတယ်၊ အိုမင်းလာရင် ရာသီ
ဥတုဒဏ် ကို မတွန်းလှန်နိုင်ကြတော့ဘူး မဟုတ် လား၊
ပူရင်လဲ ပူလို့ နေမကောင်း၊ အေးရင်လဲ အေးလို့ နေ
မကောင်းဘူး၊ ခင်ဗျားကတော့ ကြည့်ရတာ သွက်သွက်
လက်လက်ပဲ၊ နေကောင်းရဲ့ မဟုတ်လား”

“လူကတော့ နေကောင်းပါတယ်ဗျာ”

“လူ နေကောင်း ပြီးဘာပဲ မဟုတ်လားဗျ”

“လူနေကောင်းပေမယ့် စိတ်နေမကောင်းလို့ ခင်ဗျား
ဆီ တွက်သာခဲ့တာ”

“ဘယ်လိုကြောင့် စိတ်က နေမကောင်းရတာတဲ့လဲ”

“စိတ်ဆိုးတယ်ဗျာ၊ ဒေါသထွက်တယ်ဗျာ၊ ခံပြင်း
တယ်ဗျာ၊ မကျေမချမ်း ဖြစ်တယ်ဗျာ”

“ခင်ဗျာ ၊ စိတ်ရောဂါတွေကလဲ များလှချည့်လား၊
ဖြစ်ရင် အကြောင်း ပြောစမ်းပါဦး”

“အဘို့ဆုံး ပြောရရင်တော့ လူ အ လိမ် ခံ ရ လို့ ဗျို့၊
နည်းနည်းသေး သေး ချဲ့ပြောရရင်တော့ ကျုပ်မြေး အကြီး

ကောင်ကို နိုင်ငံခြားမှာ သဘောသားအလုပ် သွင်းပေး
မယ်ဆိုပြီး ငွေသုံးသောင်း လိင်ယူသွားတယ်”

“ဪ...ဟုတ်လား၊ ဖြစ်မှ ဖြစ်ရလေဗျာ၊ ခင်ဗျား
မှာလဲ ဗဟုသုတ ရှိသားနဲ့”

“ဗဟုသုတရှိလို့ ကျုပ်က ဟုတ်မှလဲ လုပ်ကြပါကွာလို့
ပြောပါသေးတယ်၊ မြေးဆိုတဲ့ အကောင်က နိုင်ငံခြား
ရောဂါ သဘောသားဝေဒနာ ငန်းဖမ်းသလို ဖြစ်နေ
တာ မဟုတ်လား၊ လွန်ခဲ့တဲ့ ခြောက်လလောက်ကတည်းက
သူတို့ သားအမိ ကျိတ်ကျိတ်လုပ်နေကြတာ ယုတ္တိ ယုတ္တုာနဲ့
အဆွယ်ကောင်းလို့ ငွေသုံးသောင်း ပေးလို့ရတယ်၊
နောက်ပြီး နိုင်ငံခြားရောက်တော့ သူတို့ပြောတဲ့ ကုမ္ပဏီက
ရွာမတွေ့ဘူး၊ အဲဟိုမှာ သောင်တင်နေလို့ ရရာအလုပ်
ကြမ်းလုပ်ပြီး ထမင်းစားရသတဲ့၊ နောက်ဆုံးတော့ သူ့
အမေဆီ ငွေမှာပြီး ပြန်လာခဲ့ရတယ်၊ ဘယ်လောက်
ဒေါသဖြစ်စရာ ကောင်းသလဲ”

“ကဲ...ကဲ...တစ်ပူပေါ် နှစ်ပူ မဆင့်နဲ့၊ အကုသိုလ်
အပေါ် အကုသိုလ် ထပ်မဖြစ်နဲ့”

“ခင်ဗျားကတော့ ခံရတဲ့လူမှ ဟုတ်ဘဲကိုးဗျ၊ တရား
ချမှာပေါ့”

ဦးရေချမ်းက ငေါက် ဆတ် ဆတ် ပြောလိုက်သော
ကြောင့် ဦးမင်္ဂလာမှာ သူ့ကို ကြည့်ပြီး အံ့အား

သင့်သွားရာမှ ဟက်ဟက်ပက်ပက် ရယ်မောရပါတော့
သည်။

သူ့စကားက မှန်ပါသည်။ ကိုယ်သာ သူ့လို ခံစားရ
လျှင် သူ့လိုပဲ သောကပရိဒေဝတွေ ပေါ်လာမည်မှာ
မူ့ချ။ ငွေသုံးသောင်းကြီးများဆိုတာ နည်းနည်းနောနောမှ
မဟုတ်ဘဲကလေး။ အဲသည့်အခါ သူတစ်ပါးက ပေါ့ပေါ့
ဆဆလေး တရားလာချ၍ စိတ်အေးသွားနိုင်မည်တဲ့လား။
ပြောတော့အလွယ်လေး။ သို့ကလို့ တွေးမိ၍ ဦးမင်္ဂလာက
ဦးရေချမ်းအား စိတ်မဆိုးမိဘဲ ရယ်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။
သို့ကလို့ ရယ်ရင်းနှင့်-

“ဟုတ်ပါတယ်ဗျာ၊ ဟုတ်ပါတယ်၊ ကျုပ်က ခံရတဲ့သူ
မဟုတ်လို့ ပေါ့ပေါ့လေး ပြောမိတာပါ” ဟု တောင်းပန်
သည့်အခါမှ သူ့ပါ သတိရ၍ ဦးမင်္ဂလာပါ ရောရော
နှောနှော ရယ်ဖော်ရလာပါတော့သည်။

“ကဲ ...ကဲ ...စိတ်ပြေလက်ပျောက် လက်ဖက်ရည်လေး
တစ်ခွက် သောက်လိုက်ပါဦး”

ဦးမင်္ဂလာက လက်ဖက်ရည်ကြမ်း တစ်ခွက်ကို ငှဲ့ပေး
လိုက်သည်။ သည်တော့မှ ဦးရေချမ်းက လက်ဖက်ရည်
ကြမ်းကို ယူ၍ သောက်ရင်း....

“လောကကြီး တစ်ခုလုံး လူတွေဟာ လိမ်နေကြတာပဲ
ထင်ပါရဲ့ဗျာ” ဟု ညည်းလိုက်ပြုံးမှ....

“ပစ္စည်းရမယ်၊ အလုပ်ရမယ်ဆိုပြီးတော့ လိမ်ကြတယ်၊ ရောင်းပေးမယ် ဝယ်ပေးမယ်ဆိုပြီး လိမ်ကြတယ်၊ စာမေးပွဲ အောင်ရမယ်ဆိုပြီး လိမ်ကြတယ်၊ အတုကို အစစ်လုပ်ပြီး လိမ်ကြတယ်၊ ကုန်ကုန် ပြောရရင်ဗျာ လူလူချင်း ဆက်ဆံ ရာမှာတောင် မပြုံးချင်ဘဲ ပြုံးပြကြတယ်၊ မချင်ဘဲနဲ့ ချစ် ဟန်ဆောင်ကြတယ်၊ မကြည်ညိုဘဲနဲ့ ကြည်ညိုပန်ဆောင် ကြတယ်၊ အကျိုး မလိုလားဘဲနဲ့ လိုလားဟန် ဆောင်ကြ တယ်” ဟု ဦးရေချမ်းက မကျေမချမ်း ပြောနေတော့သည်။

“ပြုံးဘာ ရယ်တာလောက်တော့ ကျုပ်တို့ကိုယ်တိုင် လဲ သူများကို လိမ်နေကြတာပဲ မဟုတ်လား ကိုရေချမ်း ရဲ့၊ တစ်ခုတော့ စဉ်းစားမိတယ်ဗျာ၊ ကျုပ်တို့က သူများကို လိမ်နေရင်လဲ ကိုယ့်ဘာကိုယ်တော့ လိမ်နေမှန်း သိကြ တယ်၊ သူများက ကိုယ့်ကို လာလိမ်ရင်လဲ အလိမ်မပေါ်မီ သာယုံလိုက်ပြီးတော့ အလိမ်ပေါ်တဲ့ တစ်နေ့ အလိမ်ခံ ရကြောင်း သိရတယ်၊ အဲ... ကိုယ့်စိတ်ကို ကိုယ်က ပြန်လိမ် နေတာမျိုးကျတော့ တစ်သက်လုံး အလိမ် မပေါ်တော့ပါ ဘူးဗျာ၊ ဟုတ်တယ် မဟုတ်လား၊ ခင်ဗျား စဉ်းစားဖမ်း”

ဦးရေချမ်းက သောက်ပြီးသော လက်ဖက်ရည် ပန်း ကန် ပြန်ချလိုက်ပြီး....

“ခင်ဗျားက သက္ကာယ ဒိဋ္ဌိကို ဆိုလိုတာလား” ဟု ဦးမင်္ဂလာအား ပြန်မေးလိုက်သည်။

“သက္ကာယဒိဋ္ဌိက ကျုပ်တို့ကို တစ်သံလရာသုံး လိမ်ခွဲ
တာခို့ ယားပါတော့၊ ယခု တစ်ဘဝတည်းမှပဲ အခိုက်
အတံ့အားလျော်စွာ၊ အခါအခွင့်အားလျော်စွာ အခြေ
အနေအရ ပေါ်ပေါက်လာတဲ့ လိမ်တာမျိုးကလေးတွေက
ရိုသေးတယ်လေ၊ ဥပမာဗျာ ကိုယ့်ရာဂစိတ်က မေတ္တာ
အစစ်ယောင်ဆောင်ပြီး ကိုယ့်စိတ်ကို ပြန်လိမ်တာမျိုးတို့၊
ကိုယ့်သောကစိတ်က ကရုဏာယောင်ဆောင်ပြီး ကိုယ့်စိတ်
ကို လိမ်တာမျိုးတို့၊ အဲဒါမျိုး ကျတော့ ငါ့ကိုယ်ငါ လိမ်
နေတာပါက သားလို့ မရိပ်မိတော့ဘူးတဲ့ဗျို့၊ ကိုယ့်လိုဘ
ကလေးကို ကိုယ်စွဲပြီး ရဲရဲကြီး လိမ်နေတာပဲတဲ့”

“အခု ခင်ဗျား ပြောတာလောက်တော့ ကျုပ်ကြားဖူး
ပါတယ်၊ ရာဂက မေတ္တာယောင် ဆောင်တာ၊ သောက
က ကရုဏာယောင် ဆောင်တာ”

“သည်လောက် မကဘူးဗျို့၊ လိမ်နည်း ၃၃ မျိုးတောင်
ရှိသတဲ့၊ ပထမ ရွှေကျင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးက နေတ္တိ
ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာယူ၍ ဖွင့်ပြ ရေးသားတော်မူတဲ့
ဝဉ္ဇနာဒီပနီဆိုတဲ့ ကျမ်းကို ဖတ်ရတော့မှ သိတော့တယ်၊
မန်လည် ဆရာတော်ဘုရားကလဲ ယေဒေဝလင်္ကာကြီးမှာ
‘အ-ကုသလ၊ ပါပထွက်တဲ့၊ သုံးဆယ့်ခုနစ်ဖြာ၊ ဝဉ္ဇနာ
ခေါ်ရိုး၊ လှည့်ပတ်မျိုး’လို့ ဖော်ပြတော် မူခဲ့သေးတယ်၊

“ပထမ ရွှေကျင်ဆရာတော် ဆိုတာ ရွှေဘိုမြို့ တောင်
ဘက် လှတောကြီး ငါးရွာ အပါအဝင် ရွှေကျင်ရွာမှာ

သက္ကရာဇ် ၁၁၈၄ခု၊ ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၁၂ရက်နေ့တွင် ဖွားမြင်တော်မူပါသတဲ့”

‘ကျုပ်က ညောင်လေးပင်၊ မဒေါက်၊ ရွှေကျင်က အောက်မေ့နေတာ’

“ဟေ့တ်ပါကူး၊ လှတောကြီး ငါးရွာ အပါအဝင် ရွှေကျင်ရွာက ဖြစ်ပါတယ်၊ ငယ်စဉ်ကမဟာဗောဓိကျောင်းတိုက် ဆရာတော် ဦးဝရဗုဒ္ဓိနှင့် ဝက်ပါကျောင်း ဆရာတော်တို့ထံ စာပေ ပရိယတ် သင်ကြားပြီး ရဟန်းဘဝ ရောက်တော့ ‘သီးလုံး’ ဆရာတော်တို့ထံမှာ ပညာသင်ကြားခဲ့တယ်”

“အဲ...ကဲ သီးလုံးဆရာတော်အကြောင်းကို ဓမ္မာစရိယ ဦးဌေးလှိုင်ရေးတဲ့ ရဟန္တာနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်ထူးများ စာအုပ်မှာ ဖတ်ခဲ့ရဖူးသဗျ၊ ဆက်ပါဦး”

“ရဟန်းဝါ ဆယ့်ကိုးဝါ ရတော့ မင်းတုန်းမင်းကြီးရဲ့ ပင့်ဆောင်ကိုးကွယ်ခြင်း ခံရတယ်၊ အဲသည်နောက် ရွှေကျင်ဂိုဏ်းရယ်လို့ စထင်ရှားလာခဲ့တယ်၊ သာသနာတော်အတွက် ဆရာတော် ပြုစုခဲ့တဲ့ ကျမ်းများမှာ နေတ္ထိလီနတ္ထသင်္ဂဟ၊ နေတ္ထိဟာရတ္ထိပိဘာဝနီ စတဲ့ ကျမ်းပေါင်း(၃၆) ကျမ်း ရှိခဲ့တယ်၊ အခုပြောတဲ့ ဝဠုနာဒီပနီကျမ်း အပါအဝင်ပေါ့၊ မင်းတုန်းမင်းကြီး နတ်ရွာစံပြီးတဲ့ မနက်သားသော် သီပေါမင်း လက်ထက်တိုင်အောင် သာသနာပြုတော်မူခဲ့တယ်၊ ၁၂၅၅ခုနှစ်၊ သက်တော်(၇၁)နှစ်မှာ

ပျံလွန်တော်မူတယ်၊ အကျယ်ကို သိချင်ရင် မြန်မာ့စွယ်စုံ ကျမ်း ကြည့်ပေါ့ဗျာ”

“ဝဉ္ဇနာ ဒီပနီ အကြောင်း ဆက်ပါဦး”

“ ‘ဝဉ္ဇနာ’ ဆိုတဲ့ ပါဠိက လှည့်ပတ်ခြင်း၊ လိမ်လည်ခြင်း၊ မာလာဆောင်ခြင်းလို့ အဓိပ္ပာယ် ထွက်တယ် မဟုတ်လား”

“ဟုတ်ကဲ့....ကဲ အဲသည် လိမ်နည်း သုံးဆယ့်ခုနစ်မျိုးကို ဖောက်သည် ချမ်းမားပါဦး”

“နေဦးဗျာ၊ အဲဒီ ဝဉ္ဇနာ သုံးဆယ့်ခုနစ်မျိုးဟာ အလွန် နက်နဲသိမ်မွေ့တဲ့ အရာများ ဖြစ်တယ်၊ အထူးသဖြင့် ရဟန်းတော်များအတွက် သီလဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်တော်မူကြစေရန် ရေးသားဖွင့်ပြတဲ့ သြဝါဒများသာ ဖြစ်တယ်၊ သို့ပေမယ့် လူ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ အတွက်လဲ သိသင့်သိထိုက်၊ ကျင့်သင့် ကျင့်ထိုက်တဲ့ သြဝါဒများလဲ ပါနေပါတယ်၊ အဲသည်တွေ ကျွန်တော်တို့နဲ့ အပ်စပ်တဲ့ ဝဉ္ဇနာများကိုသာ ထုတ်နုတ်ပြီး ကြည့်ကြရအောင်”

“အေးဗျာ၊ ကျုပ်တို့ သိသင့်သမျှ၊ လိုက်နာသင့်သမျှ အဆုံးအမတွေကို သိရရင် တော်ပါပြီ၊ ပြောသာ ပြောပါ”

(၁) ရာဂ-က မေတ္တာယောင် ဆောင်ခြင်း။

မေတ္တာယနာ မု ခေနရာဂေါ ဝဋ္ဋတိ။

မေတ္တာ ယနာ မုခေန = ချစ်ခြင်း မေတ္တာကို အရင်းပြုသဖြင့်။ ရာဂေါ = တပ်ခြင်း ရာဂ တဏှာသည်။ ဝဋ္ဋတိ = မေတ္တာယောင်ဆောင်၍ လှည့်ပတ်တတ်၏။

“မြန်မာလို ပြောရရင်ဗျာ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ကိုယ့်ရာဂ စိတ်ကို ရာဂစိတ်လို့ မထင်စေဘဲ မေတ္တာလို့ လိမ်လို့က်တာပဲ။ မေတ္တာလို့ ထင်စေတာပဲ။ အဲသည် နေရာမှာ အံ့ဩစရာ ကောင်းတာက စိတ်တစ်ခုနဲ့ တစ်ခုဟာ ဆင်တူယိုးမှား မတိုင်းမယိမ်းဆိုရင် ထားပါတော့။ အခုတော့ ဖြောင့်ဖြောင့်ကြီး ဆန့်ကျင်နေတာကို ယုံအောင် လိမ်တတ်တဲ့ ကိစ္စပဲဗျာ။ ခင်ဗျားကြည့်လေ ရာဂ ဆိုတာက သောဘ ပြဋ္ဌာန်းတဲ့ ကိလေသာစိတ် မီးတစ်ဆယ့်တစ်ပါး မှာ ပါတဲ့ ပူလောင် ပြင်းပြတဲ့ လောဘ။ ‘ရာဂ သမော အဂ္ဂိနတ္ထိ’ ရာဂနှင့်တူသော မီးသည် (အခြား) မရှိလို့တောင် ဘုရားက ဟောတော်မူထားတာပဲ။ ရာဂဟာ ယုတ်မာတယ်။ ညစ်ညမ်းတယ်။ ပူလောင်တယ်။ ဆင်းရဲတယ်။ တစ်ကိုယ်ကောင်း ဆန်တယ်။ အကုသိုလ် ဖြစ်တယ်။

“မေတ္တာဆိုတာက အင်မတန် အေးချမ်းတဲ့ ရေစင်နဲ့ တူတဲ့ ပြဟ္မစိုရ်တရား၊ သန့်ရှင်းတယ်။ ကြည်လင်တယ်။

အေးမြဘယ်၊ သူ့ အကျိုးသို့လားတဲ့ ကုသိုလ်တရား၊ အဲသလို ပဋိပက္ခဇာတ်ဖြစ်တဲ့ မီးနှံ့ဇေ သဘာဝ နှစ်ခုကို မီးကို ရေထင်အောင် ကိုယ်လိုချင်တာ စွဲပြီး လိမ်တတ်ကြတာဟာ အံ့ဩစရာ မကောင်းဘူးလား”

“ဟုတ်တယ်ဗျို့၊ ‘အစက ရိုးရိုး နောက်တော့ တစ်မျိုး တိုးလို့ ချစ်ပြန်ဆိပ်’ ဆိုတဲ့ သီချင်းကို အစက ရိုးရိုးသား သား မောင်လို့ နှမလို့ ဆွေမျိုးသားချင်းလို့ ချစ်ရာက နောက်ကျမှ ကိလေသာစိတ် ပေါ်လာသလိုလို ပြောတတ် ကြတာလေ”

“အဲဒါ အစကတည်းက ‘ရာဂ’က လိမ်ခဲ့တာပေါ့ဗျ၊ မူလကတည်းကိုက မရိုးသားတာ၊ မူလကတည်းက မေတ္တာ အစစ် မဟုတ်တာ”

“ ‘စက္ခုရူပေန သံဝါသာ ရာဂပုတ္တံ ဝိဇာယတိ’ တဲ့၊ မျက်စိက ရူပါရုံနှင့် ပေါင်းဖော်မိခြင်းကြောင့် ရာဂ ဟူ သော သားကို ဖွားမြင်သတဲ့၊ အဲဒါ ဘုရားဟော၊ မျက်စိ က ရူပါရုံနဲ့ပေါင်းဖော်မိခြင်းကြောင့် ရာဂတည်းဟူသော သားကို ဖွားလာရတယ်ဆိုတဲ့ စကားမှာ ‘သံဝါသာ’ ဆိုတဲ့ စကားအဓိပ္ပာယ်ကိုက ရိုးရိုးသားသား တွေ့ကြုံ ပေါင်း ဖော်တာမျိုး မဟုတ်ဘဲ ကိလေသာအာရုံ ကာမဂုဏ်နဲ့ ပေါင်းဖော် ယှဉ်တွဲ မှီခိုခြင်းကြောင့်သာ ရာဂတည်း ဟူသော သားကို ဖွားလာရတယ်လို့ ကျွန်တော်တို့က

သိရမှာဖြစ်တယ်။ လင်နဲ့မယား ညားကြလို့သာ သားဖွား
ရသလိုပေါ့ဗျာ။ အဲဒါက အရင်းဆုံးပဲ။ ကြည့်ကာ မတ္တ မြင်
ကာ မတ္တ သဘောထားရင် ရာဂဆိုတာ ဘယ်ပေါ်လာ
နိုင်ပါ့မလဲ။ ဒါကြောင့် အစက ရိုးရိုးဆိုတာ အစကကို
မရိုးတာ”

“အေးဗျ၊ အဲဒါမျိုး ကျုပ်တို့ အလိမ်ခံရလို့ မေတ္တာကို
ကိန်းဂဏန်းနဲ့တောင် တွက်ပြပြီး ချစ်ရေး ဆိုခဲ့ကြသေး
တယ် မဟုတ်လား။ ကျုပ်တို့ ငယ်ငယ်ကလေး ဟဲ ဟဲ။ မင်း
ကို ငါးရာ နှစ်ဆယ့် ရှစ်သွယ်က တစ်ထောင့်ငါးရာအထိ
အချစ်တိုးလာတယ် ဆိုတာမျိုးလေ။ ငါးရာ နှစ်ဆယ့်ရှစ်
သွယ်က ဗြဟ္မစိုရ် မေတ္တာပဲ။ တစ်ထောင့်ငါးရာက တကယ့်
ကိလေသာပဲ။ ဒါကို ကျုပ်တို့က အချစ် ဒီဂရီ တက်လာ
သလိုလို ဖွဲ့ကြနဲ့ကြသေးတယ်။ အဲသည်မှာ ပါစင်အောင်
လွဲကုန်ရော”

“အဲသလောက် ပြဒါးတစ်လမ်း သံတစ်လမ်း ဖြစ်နေ
တာကိုတောင် မယုံ ယုံအောင် လှည့်စားတာက တပ်
မက်ခြင်းဆိုတဲ့ လောဘကို အရင်းခံလို့ပေါ့။ ကျုပ်တို့
မြို့နယ် အလိမ်ဝိဇ္ဇာ ကိုနေအေးဆိုတဲ့လူ ရှိခဲ့ဖူးတယ်။
‘နေအေး လိမ်နည်း’လို့ စာအုပ်တောင် ထုတ်ယူရတဲ့သူ
ပေါ့။ သူက ဘာပြောသလဲ သိလား။ ‘လောဘရှိတဲ့ လူတိုင်း
ကို လိမ်လို့ရတာချည်းပဲ’တဲ့။ သူ့မှာလဲ လိမ်လည်မှုနဲ့ ခဏ

ခဏ အဖမ်းခံရတယ်၊ တစ်နေ့တော့ ရာဇဝတ်ဝန်ထောက်က....

‘မင်း သည်လောက် အလိမ်ကောင်းလှတာ ငါ့ကို လိမ်စမ်း’လို့ ခိုင်းသတဲ့၊ သည်တော့ ကိုနေအေးက....

‘ကိုယ်တော်တို့လို မင်းစိုးရာဇာလဲ ဖြစ်ပြန်၊ လိမ်မယ် မှန်းလဲ သိနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုရင်တော့ ကျွန်တော်မျိုးက ဘယ် လိမ်လို့ ရပါ့မလဲ၊ လိမ်တယ်ဆိုတာ သူများက ယုံလာအောင် အာဝဇ္ဇန်းရွှင်ရွှင်နဲ့ လှည့်ကာ ပတ်ကာ ပြောနိုင်မှ ဖြစ်ပါတယ်၊ အခုတော့ အရှင်ဘုရားကို ကြောက်နေတာနဲ့ပဲ ယုံလောက်အောင် ယုတ္တိယုတ္တိနဲ့ ဘယ်ပြောနိုင်ပါ့မလဲ၊ အဲ... တစ်ခုတော့ ရှိရဲ့၊ အရက်ကလေး တစ်ပုလင်းလောက် သောက်ရရင်ဖြင့် ရဲရဲဝံ့ဝံ့ အာဝဇ္ဇန်း ရွှင်လာမလား မသိပါဘူး’လို့ ဖြေတယ်။

“အဲဒီတော့ ရာဇဝတ်ဝန်ထောက်က အရက်တစ်ပုလင်း သာမကဘူး၊ မြည်းစရာ ကြက်သားကြော်ပါ ဝယ်ပေးလိုက် ပြီး....

‘ရော့....သောက်၊ သောက်ပြီးတော့တာ ငါ့ကို လိမ်စမ်း’လို့ ဆိုပါတယ်၊ ကိုနေအေးက ကြက်သားကြော်လေး စားလိုက် အရက်ကလေး တစ်ခွက် သောက်လိုက်၊ အဲဒီလို စိမ်ပြေ နပြေ သောက်စားပြီး အရက် ကုန်သွားတော့

ရာဇဝတ်ဝန်ထောက် ခြေရင်းမှာ ဆောင့်ကြောင့်ကလေး သွားထိုင်ပြီး....

‘ကျွန်တော်မျိုး သွားပါတော့မယ် ဘုရား လို့ ရှိခိုး ဝတ်ချ နှုတ်ဆက်လိုက်သတဲ့လေ။’

‘ဟေ့ကောင် ဘယ်ရမလဲ ငါ့ကိုလိမ်ဦးလေ’ လို့ ရာဇဝတ် ဝန်ထောက်က ပြောတော့....

‘ကျွန်တော်မျိုးကြီး လိမ် ပါ့ မယ် ဆိုပြီး အရက်နဲ့ ကြက်သားကို လိမ်စားပြီးပါပြီ ဘုရား’ လို့ ဆိုလိုက်သတဲ့။ အဲသည်မှာတင် ရာဇဝတ်ဝန်ထောက်က စဉ်းစားမိတာနဲ့....

‘ခွေးမသား....၊ နင် ငါ့ကိုခတောင် လိမ်နိုင်တယ်၊ ဟား.... ဟား....ဟား’ လို့ ခွက်ထိုးခွက်လန် ရယ်ပြီး လွတ်လိုက် ရပါ သတဲ့”

ဦးရေချမ်းက ဦးမင်္ဂလာ၏ စကားအဆုံးတွင် တဟား ဟားရယ်၍....

“သူ့ဟာ ဟုတ်သားပဲဗျ၊ လိမ်မယ် ဆိုပြီး အရက်ကို လိမ်သောက်လိုက်တာလေ၊ အံ့ဩစရာပဲ၊ လိမ်တတ်တဲ့လူက လိမ်လိမ့်မယ်လို့ သိလျက်သားနဲ့တောင် အလိမ်ခံရတယ် ဆို ရင်တော့ ကျုပ်တို့ ခင်ဗျားတို့ ကိုယ့်ကိုကိုယ် လိမ်နေကြ တာ အလိမ်ခံနေကြရတာ မထူးဆန်းတော့ပါဘူး၊ အင်း.... လောဘရှိတဲ့ လူတိုင်းကို လိမ်လို့ရတယ်ဆိုတာ မှန်သားပဲ၊

ကျုပ်တောင် အခု ခင်ဗျားနဲ့ စကားပြောရလို့ လောဘ
ကြောင့် အလိမ်ခံရတာ စိတ်သက်သာရာ ရသွားပြီ”

“သာဓု....သာဓု... သာဓု”

- (၂) သောက က ကရုဏာ ယောဂ်ဆောင်ခြင်း။
 ကရုဏာယနာ ပတိရူပေန သောကော ဝဇ္ဇေတိ။
 ကရုဏာယနာ ပတိရူပေန = သနား ကြင်နာ
 ခြင်း ကရုဏာနှင့် တူသော အားဖြင့်။ သော
 ကော = စိုးရိမ်ခြင်း သောက တရားသည်။
 ဝဇ္ဇေတိ = လှည့်ပတ်တတ်၏။

“အဲဒါက စိုးရိမ်ပူပန်ခြင်း ဆိုတဲ့ သောက စိတ်က
သနားကြင်နာခြင်းဆိုတဲ့ ကရုဏာစိတ်လိုလို ဟန်ဆောင်
တာကို ဆိုလိုတာပေါ့ဗျ”

“သောကမီး ဆိုတာလဲ ရာဂမီးလို သတ္တဝါတွေကို
လောင်ကျွမ်းပျက်စီး ဆင်းရဲစေတာပဲ။ ပရိဒေဝ ငိုကြွေး
ခြင်း၊ ဒုက္ခ ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း၊ ဒေါမနဿ စိတ်ဆင်းရဲ
ခြင်း၊ ဥပါယာသ ဆို့တက်မှေ့မှောသွားအောင် ပူလောင်
ခြင်း ဆိုတာတွေလဲ သောကနဲ့ ဆက်သွယ်နေတဲ့ မီး (၁၁)
ပါး အပါအဝင် အကုသိုလ်တရားတွေပဲတဲ့”

သောက-က ညစ်ညူး ပူပန်ခြင်း၊ ကြောင့်ကြစိုးရိမ်
ခြင်း လက္ခဏာ ရှိတယ်။

ကရုဏာ-က မညစ်ညူး မပူ ပန်ဘဲ သနားခြင်း
လက္ခဏာ ရှိတယ်။

သောက-က လွန်စွာ ပူအိုက်ခြင်း၊ သည်းမခံနိုင်ခြင်း
ကိစ္စ ရှိတယ်။

ကရုဏာ-က ပူပူအိုက်အိုက် မရှိ၊ နှလုံးတုန်လှုပ်ခြင်းမျှ
ကိစ္စ ရှိတယ်။

သောက-က ကိုယ်၏ ညှိုးနွမ်း ဖောက်ပြန်ခြင်းကို
ရှေးရှုတယ်။

ကရုဏာ-က ကယ်ဆယ်ချီးမြှောက် ထောက်ပံ့ခြင်းကို
ရှေးရှုတယ်။

သောက-က ချစ်မြတ်နိုးခြင်းနဲ့ နိုးစင်တယ်။

ကရုဏာ-က အကျိုးစီးပွားကို တောင့်တခြင်း၊
နှလုံးနှူးညံ့ခြင်းနှင့်သာ နိုးစပ်တယ်။

“အင်း....သူကလဲ ရာဂနဲ့ ဖောဟာလို့ ဖြောင့်ဖြောင့်ကြီး
ဆန့်ကျင်နေတဲ့ သဘာဝတရား နှစ်ခုပဲနော်၊ ဒါနဲ့တောင်
ကျုပ်တို့မှာ အလိမ်ခံနေကြရသေးတယ်”

“တဏှာကြောင့် အလိမ်ခံရတာပေါ့၊ တဏှာယ ဇာ
ယတေ သောကော = တဏှာရှိလို့ သောကဖြစ်တယ်။ ပိယ
တော ဇာယတိ သောကော = ချစ်လွန်းလို့ သောကဖြစ်ရ
တယ်ဆိုတဲ့ စကားကို ထောက်ထားနိုင်ပါလိမ့်မယ်၊ ကရု

ဏာဆိုတာက ကိုယ့်သွေးကိုယ့်သား ဟုတ်ဟုတ် မဟုတ်
ဟုတ် သတ္တဝါတိုင်းအပေါ်မှာ ဆင်းရဲဒုက္ခဖြစ်နေလျှင်
ကယ်တင်စောင့်မ လိုတဲ့ သူတော်ကောင်းတရား ပြဟွာစိုရဲ့
တရားစစ်စစ်ဖြစ်တယ်၊ ဒုက္ခိဘ သတ္တဝါကို မကယ်တင်နိုင်
တဲ့အခါ သနားကြင်နာမှု မကင်းပေမယ့် အလွန်တရာ
ပူပန်သည်အထိတော့ မဖြစ်ကြပါဘူးတဲ့၊ ဒုက္ခဒေါမနဿ
အထိ အကုသိုလ်စိတ်တွေ ဖြစ်လောတဲ့ သဘောရှိပါ
တယ်”

“အဲဒါက ပါရမီရှင် သူတော်ကောင်းကြီးတွေရဲ့ စိတ်
လို့ ဆိုရမှာပေါ့ဗျာ”

“အဲ...ကျုပ်တို့တစ်တွေကျတော့ ဝိဘနဲ့ သားသမီး
ဆွေမျိုးရင်းနဲ့ လင်မယား နီးစပ်တဲ့လူဖြစ်လျှင် သူတို့ ဒုက္ခ
ရောက်သလောက် ကျုပ်တို့မှာ သောကပရိဒေဝ၊ ဒုက္ခ၊
ဒေါမနဿ၊ ဥပါယာသ ဆိုတာတွေပါ တောက်လျှောက်
မီးတောက်ကုန်ရော၊ အဲဒီလို မီးတောက်ရတာကိုပဲ ကရု
ဏာဖြစ်လို့ ပူပန်ရတယ်လို့ ဆိုကြတယ်၊ ဒါလိမ်နေတာပဲ၊
သောက-က ကရုဏာယောင် ဆောင်နေတာပဲ”

“ဟုတ်ပေ့ဗျာ....ဟုတ်ပေ့”

“ကျုပ်တို့မှာ မိဘကို ဖြစ်စေ၊ သားသမီးကို ဖြစ်စေ၊
လင်ကမယား မယားက လင်ကိုဖြစ်စေ သေလုနီးပါး
မချိမဆံ့ ဒုက္ခခံစားနေရတာမျိုးကို မြင်ရရင် သောက
ကြောင့် ဆောက်တည်ရာ မရနိုင်ဘဲ သေမှာဖြင့်လဲ မြန်မြန်

သေပါစေတော့လို့ ဆိုတဲ့ စိတ်မျိုးနဲ့ တောင့်တ လာမိ
တယ်။ အဲဒါဟာ ကရုဏာယောင်ဆောင်တဲ့ သောကပေါ့၊
သောကကြောင့် ဆောက်တည်ရာ မရနိုင်တဲ့ ဗျာပါရ
ပေါ့”

“အေးဗျ၊ အဲဒါကို ကျုပ်တို့က သနားလွန်းလို့ မြင်
ရက် မရှုရက်လွန်းလို့ ခံစားနေရတဲ့ ဝေဒနာမှ မြန်မြန်
လွတ်သွားပါစေတော့လို့ တောင့် တ တဲ့ ကရုဏာလို့လို့
မှတ်နေကြတာပဲ။ တကယ်တော့ သောကမီးတောက်ကို
ဆောက်တည်ရာမရအောင် အရူးတစ်ပိုင်း ဖြစ်နေရတဲ့စိတ်
ပေါ့၊ ဒါကို ဗျာပါရလို့ ခေါ်တာကိုးနော်”

“ဟုတ်ပါတယ်၊ ‘ဗျာပါရ’ဆိုလို့ ဒီနေရာမှာ စကား
စပ်မိလို့ ပြောရဦးမယ်၊ ပါဠိမဟတ်တဲ့ ကျုပ်တို့တစ်တွေ
မှာ သတိမသားလျှင် မကြာမကြာ အရေးမှား အဖတ်
မှား အပြောမှား ဖြစ်တတ်တာကလေးတွေရှိတယ်။ ဥပမာ
ဗျာ ‘ဗျာပါဒနှင့် ဗျာပါရ’ (ဒ)ဒွေးနှင့်ရှိတဲ့ ‘ဗျာပါဒ’က
အဘိဇ္ဈာဗျာပါဒ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဆိုတဲ့ မနေ့ကံ သုံးပါးထဲက
သူတစ်ပါးအား သေကျေပျက်စီးစေလိုတဲ့စိတ်ကို ဆိုတာ
ဖြစ်တယ်။ (ရ)ကောက်နဲ့ရှိတဲ့ ‘ဗျာပါရ’က သောက
ကြောင့် ဆောက်တည်ရာမရနိုင်အောင် ဗျာမှားနေတဲ့
ဒေါသကို ဆိုတာ ဖြစ်တယ်”

“ဟုတ်တယ်ဗျို့၊ အဲဒီလို မှားတတ်တာ ကလေးမျိုး
ကျုပ်မှတ်သားတာတောင် ရှိသေးတယ်။ ‘သက္ကာယနှင့်
2 သက္ကာရ’လေ။ (ယ)ပက်သက်နှင့်ရှိတဲ့ ‘သက္ကာယ’က

သက္ကာယဒိဋ္ဌိလို့ သုံးတာ ဖြစ်တယ်။ (ရ)ကောက်နှင့်ရှိတဲ့ ‘သက္ကာရ’က ပူဇော် ‘သက္ကာရ’ကို ဆိုလိုတာ ဖြစ်တယ်။ ဒါမျိုးဟာ သံတူကြောင်းကဲ့ဖြစ်တတ်တဲ့ စကားလုံးတွေ ပေါ့”

“အင်း....ခင်ဗျားက ပြောတော့ ကျုပ်က သတိရလာ သေးတယ်။ (သန္တာန်နဲ့ သဏ္ဍာန်)ဗျာ၊ (သန္တာန်)ဆိုတာ က အစဉ်ပြခြင်း၊ အဇ္ဈတ္တသန္တာန် ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်ပေါ့၊ (သဏ္ဍာန်)ဆိုတာက အထည်ကိုယ်ခြပ်ပုံသဏ္ဍာန်ကို ဆိုလို တာ မဟုတ်လား”

“ဟုတ်တယ်ဗျို့....ဟုတ်တယ်”

“နောက်လဲ ရှိသေးတယ်လေ၊ (သဒါ)ဆိုတာက အခါ ခပ် သိမ်း၊ (သဒ္ဓါ)ဆိုတာက သဒ္ဓါကျမ်း၊ နောက်(သဒ္ဓါ) ဆိုတာက ယုံကြည်ခြင်း၊ အဲဒီ စကားသုံးလုံးကို ကျုပ်တို့က ပေါ့ပေါ့ဆဆ ပြောလိုက်ရင် အသံတူသလိုလို ဖြစ်သွား တတ်တယ် မဟုတ်လား၊ အသံတူလို့ ဖြစ် နေ ပေမယ့် အဓိပ္ပာယ်က မတူဘူး”

“ဟုတ်တာပေါ့ဗျာ၊ တိတ္ထိနဲ့ ဒိဋ္ဌိလဲ အသံတူ ကျုပ်တို့ ပြောတတ်ကြတယ်။ (တိတ္ထိ)ဆိုတာက သာသနာ့ ပြင်ပမှ အယူမှားသောသူ၊ (ဒိဋ္ဌိ)ဆိုတာက အယူ အမြင်။

ဥပမာ=သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပေါ့”

“ဟုတ်တယ် ဟုတ်တယ်၊ နောက်တစ်ခုတောင် ကျုပ် အမှတ်ရလာတာရှိသေး၊ ပဏာမနဲ့ ပမာဏလေ၊ ပဏာမ

ဆိုတာ ရှိခိုးခြင်း၊ ပမာဏဆိုတာ နှိုင်းယှဉ်ပြတဲ့ ထုထည် ပမာဏသဘာဝမျိုး မဟုတ်လား”

“အင်း....ခင်ဗျားနဲ့ ကျုပ်နဲ့ စကားစပ်မိလို့ ပြောလာ လိုက်ကြတာ ဝဠုန် ဒီပနီက လွတ်ထွက်သွားပြီနဲ့ တူတယ်”

“မလွတ်ပါဘူးဗျာ၊ ဒါတွေကလဲ ပါဠိကတော့ သူ့ ဟာနဲ့သူ မဖောက်မပြန် တိတိကျကျ အရှိသားဗျ၊ ပါဠိကို မကျွမ်းကျင်တဲ့ ကျုပ်တို့တစ်တွေမှာသာ သတ်ပုံနှင့် အသံ ကို အမှတ်မှားရင် အလှည့်စား ခံကြရတယ် မဟုတ်လား၊ ဒါလဲ ဝဠုန် တစ်မျိုးပေါ့”

ဝိညာဏ် ဝိပနီ(၂)

(၃) ပဟာသက မုဒိတာ ယောင် ဆောင် ခြင်း။
မုဒိတာ ဝိဟာရရူပန ပဟာသော ဝဇ္ဇေတိ။
မုဒိတာ ဝိဟာရ ရူပေန=မုဒိတာ ဗြဟ္မ
ဝိဟာရနှင့် တူသော အားဖြင့်။ ပဟာသော=
မြူးထူး ရှင်ပျ လောဘမှု သောမနဿသည်။
ဝဇ္ဇေတိ=လှည့်ပတ်တတ်၏။

“မုဒိတာဆိုတာ သူတစ်ပါး ကြီးပွားချမ်းသာ တိုးတက်
အောင်မြင်တာကို မြင်ရကြားရလို့ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ
ဖြစ်တာကို ခေါ်တယ် မဟုတ်လား ကိုရေချမ်းရဲ့”

“ဟုတ်တာပေါ့”

“ပဟာသဆိုတာက သီဆိုကခုန် မြူးထူးရွှင်ပျတဲ့ အမှု အရာကို ခေါ်တယ် မဟုတ်လား”

“ဟုတ်တယ်လေ”

“သင်္ဂြိုဟ် စကားအရ လောဘမှု သောမနဿတံ၊ အကုသိုလ်နဲ့ ယှဉ်နေတယ်၊ အဲဒါကို ပဟာသဆိုတဲ့ တရားက မုဒိတာယောင်ဆောင်တတ်တယ်ပေါ့ဗျာ၊ တူသလိုလိုပေါ့လေ၊ ဒါပေမယ့် တစ်ခုနဲ့တစ်ခု မထူးကွဲပြားတာကို အစကကို ခွဲခြားပြထားပါတယ်။

ပဟာသက သူတစ်ပါး ချမ်းသာတာကို သာယာခြင်း လက္ခဏာရှိတယ်။

(ငါ့လဲသူ့ လိုဖြစ်ချင်လိုက် ကာလို့ တပ်မက်တဲ့ စိတ်မျိုးကို ဆိုလိုဟန် တူပါတယ်)

မုဒိတာက သူတစ်ပါး ချမ်းသာတာကို မငြို့စူခြင်း၊ ကြည်သာခြင်းလက္ခဏာရှိတယ်။ (မတပ်မက်ဘူး ပေါ့ဗျာ)

ပဟာသက ပူပန်ခြင်း ကိလေသာနဲ့ နှလုံးရွှင်မြူးခြင်း ကိစ္စရှိတယ်။ (မြူးထူးတဲ့သဘော)

မုဒိတာက နှလုံးချမ်းမြေ့ခြင်း အဒေါသ မေတ္တာ သဘောနဲ့ ဝမ်းမြောက်ခြင်း ကိစ္စရှိတယ်။ (ကြမ်းတမ်း မြူးထူးခြင်း မရှိဘူးပေါ့ဗျာ)

ပဟာသကံ သူတစ်ပါးတို့အား ရာဂ တဏှာ ပွားရာ ပွားကြောင်း မကောင်းသော၊ ကြည်ညိုဖွယ် မရှိသော ကိုယ်နှုတ် အမှုအရာတို့ကို ဖြစ်စေခြင်းကို ရှေးရှုတယ်။

မုဒိဘာက သူတစ်ပါးတို့အား ချမ်းမြေ့ကြည်သာ မေတ္တာပွားကြောင်း ကောင်းသော ကိုယ်နှုတ်အမှုအရာ ဖြစ်စေခြင်းကို ရှေးရှုတယ်။

ပဟာသက အဝိဇ္ဇာ ပမာဒတရားနှင့် နီးစပ်တယ်၊
(သတိ လက်လွတ်တတ်တယ်ပေါ့ဗျာ)

မုဒိဘာက ငြေ့စူခြင်း၊ ဝန်မတိုခြင်းနှင့် နီးစပ်တယ်၊
(သန့်သန့်ရှင်းရှင်းနဲ့ ဝမ်းသာတယ်ပေါ့ဗျာ)

ပထမ အစတော့ ရိုးရိုး ဝမ်းမြောက်ရာမှ တစ်စတစ်စ နဲ့ ပဟာသဘက် ရောက်သွားတယ်တဲ့၊ အဲဒီလို ရောက်သွား တာကိုပဲ မုဒိဘာလို့ ထင်နေတတ်သေးသတဲ့”

“ဟုတ်တယ်ဗျို၊ ဒီအဖြစ်မျိုးကို အများဆုံး ဘယ်မှာ တွေ့ရတတ်သလဲ သိလား”

“ဆိုစမ်းပါဦးဗျာ”

“ဂုဏ်ပြုပွဲတို့ နှုတ်ဆက်ပွဲတို့ မွေးနေ့ပွဲတို့မှာပေါ့ဗျာ၊ ဂုဏ်ပြု ချီးကျူးရမယ့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဂုဏ်ပြုချီးမြှောက်ရာက ခင်ဗျား ခုနပြောတဲ့ လောဘမှု သောမနဿတွေ ဝင်လာ

ပြီး မြူးထူးကခုန် သီဆိုတာတွေက အလွန်အကျွံ ဖြစ်လာကြတာလေ။ ဒါလဲ သတိသက်လွတ် စိတ်နှောက်ကိုယ်ပါ ဖြစ်ကြတာလို့ ဆိုနိုင်ပါလိမ့်မယ်။ လက်ခုပ်တီးခြင်း၊ လက်ခမောင်း ထခတ်ခြင်းတို့၊ ဦးရစ်ခေါင်းပေါင်းကို မြှောက်တင် လွှင့်ပစ်ခြင်းတို့၊ သံချပ်ထိုးပြီး လက်မြှောက် ကခုန်ခြင်းတို့၊ အသံကုန် ဟစ်အော်ခြင်းတို့ဟာလဲ မုဒိတာက လွတ်ထွက်လာတဲ့ ပဟာသတရားတွေ ဖြစ်မှာပဲ။ အဲဒီအခါမှာ ဣန္ဒြေမရ ကြည်ညိုဖွယ် မရှိတဲ့ ရာဂတဏှာတွေ ဖြစ်လာကြတယ်”

“ဟုတ်ဘာပေါ့ဗျာ၊ ခုတ်ရာတခြား ရှုရာတခြား၊ ဖြစ်ရမှာက တစ်မျိုး ဖြစ်ကြတာကတစ်မျိုး၊ ကြည့်လေသား ရှင်ပြု အလှပွဲတို့၊ ဗုဒ္ဓပူဇနိယ အမည်ခံတဲ့ ဘုရားပွဲတို့မှာ ဖြစ်ရမှာက သာသနာနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ဝ.ရားပွဲတို့၊ ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော် ရွတ်ဆိုပူဇော်တဲ့ ဓမ္မသဘင်ပွဲကြီးတို့ ဖြစ်ရမယ်လို့ ဆရာတော်ကြီးများက ဆုံးမတယ်။ ကျုပ်တို့ ဖြစ်နေကြကာက အပြစ် အချော် အပျော် အပါးဇာတ်၊ အငြိမ့် ရုပ်ရှင်၊ ခုခေတ်တော့ စတိတ်ရှိုး အပါအဝင်ပေါ့ဗျာ၊ အဲသလိုဘာတွေ ဖြစ်နေကြတယ်။ ဒါကြောင့် ‘တစ်နှစ်တစ်ခါခရဲရှာ လူရွာဘုရားပွဲ’လို့ ဆရာတော်ကြီးများက အပြစ် တင်တော်မူကြတယ်”

“ပထမရွှေကျင် ဆရာတော် ဘုရားကလဲ ‘သိဿကော ဝါဒ’မှာ ဆုံးမတော် မူထားခဲ့သေးတယ်လေ။

- (၁) ရုပ်သေးပွဲလမ်း၊ ငှားရမ်းအလှ၊ ပေးသည့်သူ၊
ထိုသူ မုဆိုးအသွင် ကုသိုလ်ရှင်။
- (၂) အခငွေယူ၊ ပွဲပြုသူ၊ ထိုသူမုဆိုး ခွေးအသွင်။
- (၃) ပွဲသာ ပွဲသွား၊ လူတလွှား၊ ခွေးတွေကိုက်စား
တောသမင်။

ပွဲထည့်တဲ့အလှရှင်က သားကောင်တွေကို လိုက်ဖမ်းတဲ့ မုဆိုးပေါ့၊ ဆိုကြကကြ၊ ပရိသတ်သဘောကျအောင် ပြုရတဲ့ သဘင်သည်တွေကတော့ မုဆိုး ခိုင်းသမျှ လိုက်ကိုက်ကြ ရတဲ့ ဘောလိုက်ခွေးတွေပေါ့၊ အဲဒီပွဲလမ်းတွေကို ကြည့်ပြီး သာယာမြူးထူးနေကြတဲ့ ‘ပွဲကြိုက် မောင်မယ်’ တို့ကတော့ မုဆိုးရဲ့ခွေးတွေ အကိုက်ခံရတဲ့ သားကောင်တွေတဲ့၊ ဒါလဲ ပဟာသကို ရည်ညွှန်းနိုင်လိမ့်မယ် ထင်ပါတယ်ဗျာ”

“ဟုတ် တာ ပေါ့၊ ပွဲလမ်းသဘင် လှူတာမျိုးဟာ ကုသိုလ်မဖြစ်ဘဲ အကုသိုလ်ဖြစ်တဲ့ မိစ္ဆာဒါန ငါးပါးမှာ တစ်ပါးအပါအဝင်လို့ ဆိုထားတာပဲ၊ သဘင်သည်များ ကိုတော့ ပဟာသငရဲမှာတောင် ကျတတ်တယ်လို့ အဆို အမိန့်ရှိသေးတယ်”

“ဪ...သဘင်သည်နဲ့ ပဟာသငရဲဆိုလို့ ကျုပ်သတိ ရတာလေးတစ်ခု ပြောရဦးမယ်”

“ပြောစမ်းပါဦးဗျာ၊ ကြားရတာပေါ့”

“အမြင့်စင်တော်လို့ ဆိုရတဲ့ ရုပ်သေးခေတ် ကောင်းစားစဉ်က သံချိုကိုင် ဆရာကြီး ဦးကျော်လှဟာ အလွန်ထင်ရှားခဲ့ပါတယ်။ သဘင်သည့်များဟာ ‘ပဟာသ ငရဲကျရမယ့် လူတွေပါ’လို့ ဝေဖန် ပြောဆိုကြတာကို ခံပြင်းဟန်တူပါရဲ့။ ရုပ်သေးစင်ပေါ်က သံချိုတစ်ပုဒ်ကို စပ်ဆိုပြီး ကြွေးကြော်လိုက်ပါသတဲ့။ သူ့အဘော်က ‘လောကမှာ ကောင်းရောင်း ကောင်းဝယ် လုပ်နေပါတယ်ဆိုတဲ့ ကုန်သည်တွေဟာလဲ အလေးခိုး၊ တင်းတောင်းခိုး၊ အရောအနှော အကြံအဖန်တွေလုပ်နေကြတာပဲ’တဲ့။ ‘လယ်သမား၊ ယာသမားဆိုတာတွေကလဲ မြေခိုး၊ ရေခိုး၊ ခိုးနေကြတာပဲ’တဲ့။ ‘ကုန်သည်သူခိုး၊ လယ်သူခိုး၊ ယာသူခိုးများကတော့ အဝီစိ ရောက်သွားပါလိမ့်မယ်’တဲ့။ အဲသည်လို သံချိုတစ်ပုဒ် ရေးစပ် သီဆိုခဲ့ဖူးတယ်”

“ဆိုပြလေဗျာ၊ ဒါဖြင့်”

“အဟမ်း....အဟမ်း”

‘ဒုစရိုက်ပြုမိုက်ကာ အရှင်ကြံ၍၊ ဘဝင်ကံ့အမြွက်တေးရယ်နှင့်၊ သဘင်ဉာဏ်၊ အသက်မွေးသူတို့၊ ယုက်ထွေးပုံစာနာချင့်ရင်ဖြင့်၊ ကျမ်းဂန်နှင့် ထောင့်ဖီလာ။’

‘မလိမ္မာ အိမ်ရာထောင်ကြ၊ လူ့ဘောင်မှာ ဒုလ္လဘောရယ်သို့၊ ကောင်းသောဉာဏ် ကုန်သွယ်၍၊ ကောင်းအောင်’

ကွယ် တောင်သူလုပ်ပေးယ့်၊ ဗုဇ္ဈတိ လိုတော်ကျအောင်
ပ၊ ဓမ္မကထာကျမ်းရယ်က၊ ရဟန္တာ နှုတ်တော်မြတ်ခဲ့၊
ကျမ်းထွက်သေချာ။

‘ကျင့်သမ္မာ အာဝဇီဝယ်နှင့်၊ မှီကြရန် အသက်မွေးရ
မတဲ့၊ ဤမျှနှင့် ဓမ္မစက်ပေးခဲ့၊ ရုပ်သေးကို ရှောင်ခွာ၍၊
ကောင်းစွာပင် တောင်သူလုပ်သော်လဲ၊ သမ္မာညီဝါဒီချုပ်
ပါမှ၊ မဟုတ်ရင်မူအပိုပ၊ အကုသိုလ်ဒုက္ခကိုချင်းတော့၊ ဘယ်
သင်းမှ-မသက်သာ၊ နရက်ရွာလွတ်ခဲ့။

‘သိပညာစာအရှိုငယ်နှင့်၊ ပါဠိထင်ထင် မြွက်ပါလို့၊
အနက်ကို ဝေဖန်ညှိလိုက်လျှင်၊ ဝိသမံ မတည့်ဟောပေတဲ့၊
ဤ သောဘမူကြောင့်၊ ပေးအလှူ ဖြောင့်မရိုးပေဘူး၊
တောင်းတင်းမျိုးအထွေထွေနှင့်၊ ကန်သင်းခြေ နင်းလေဖိ
သည့်ပြင်၊ တအိအိရေကိုယူသည့်၊ ကိုတောင်သူ ဝိန္ဒဒါန်နှင့်
အရင်းမှန် ငွေတစ်မတ်၊ တစ်ကျပ်ပါရုဠီတင်၍၊ လေးချိန်
ခွင် လည်ဆယ်ကြံကြ။ နဂါဏိဇ္ဇာ မောင်မုသားတို့၊ စားကြ
တစ်ပုံစီမို့၊ ထုံဝသီ လွယ်လွယ်ပ၊ ကုန်သွယ်ကာ လယ်ယာ
ဖြင့် လုပ်နိုင်ဘူး၊ အရပ်ကို ကြိုးစုံဘပ်ပါလို့၊ သမ္မပ္ပလာ
ဉာဏ်နှင့်၊ ကဗျာသံ အရွှင်သွယ်၍၊ သဘင်သည် ကေန်
လုပ် ရ ပါတော့၊ ကျုပ်တို့၊ မသကာကျရင်ဖြင့်၊ ပဟာ
သနယံသလောက်ပါပဲ၊ ကယ်ထောင့် ဉာဏ်အမှုနှင့်၊ ငါ
တောင်သူ ငါကုန်သည်ဟု၊ ရွာယုံဖွယ် ကွက်စုံရိုက်ပါလို့၊

လက်ကုန်နှိုက် ဘလချာ မောင်တို့က၊ သမ္မာယောင်ဟန်
ဆောင်ပြုပြန်၍၊ သမုဒယံ ခုခံလို့ မကြွားချင်နှင့်၊ အမှု
မမှန်လျှင်၊ ဘယ်သူ့အကြံမှ မဘရားပါဘူး၊ စတုအပါယ်
မှာ ပြုသဘာကံနှင့် လားရလိမ့်မယ်ကွယ်... မှားကြဆင်
ကွဲ။’

“အဲသလို သံချိုနဲ့ ချိုးလိုက်သတဲ့ဗျာ....”

“အင်း... မောင်း ထောင် ဦး ကျော်လှဆိုတာကလဲ
ပညာရှိကြီးပဲ၊ သူ့ဆင်ခြေနဲ့ သူတော့ ဟုတ်သလိုလို့ အရှို
သားဗျနော်”

“သူ့ဆင်ခြေက မဟုတ်ဘူးတဲ့ဗျ၊ မဟုတ်ရင် ခေတတ်
တဲ့ မန်လည် ဆရာတော်ဘုရားကြီးက သံချိုတစ်ပုဒ် ရေးပြီး
ပြန် ချောတော် မူလိုက်တယ်လေ၊ ဆရာတော်ကြီးရဲ့
အာဘော်က ရွာလည်ပြီး မီးရှို့နေတဲ့ အကောင်တွေက
သူခိုး သေဖော်ညီသလို ပူးတွဲ တရားခံမလုပ်ချင်နဲ့၊ မင်း
တို့သာ အဝီစိ သွားရမယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ပေးတော်မူပြီး
ဘော့သည်လို စာချိုးလိုက်ပါသတဲ့။”

‘အမှားပြုရင်ဖြင့်၊ လားမှု အပါယ်တူပ၊ ဘယ်ဘယ်
လူ မတူရပေဘူး၊ ကမ္မငယ် ဒါရဒါနဲ့မို့၊ မသွေလှန် ကေနန်
ဖြစ်ပေလိမ့်၊ လမ်းစင်စစ်အမှန်ပင်။’

‘သို့ကထ၊ ထူးကွဲပုံ တကယ်ဆိုတော့၊ သူ့အလို မှု နဂို
မတူကြအောင် ပ၊ ရူးပျော်အောင် သဘာပတွေနှင့်။’

ရာဂဆို ကိလေမီးတို့ကို၊ ထိန်းညှိအောင် ဘယ်လို
မြိုက်သည့်ပြင်၊ စရိုက်တွေ ကိုယ်ကိုရုံသို့၊ မိစ္ဆာဉာဏ်
မောမူစိတ်မှာဖြင့်၊ မှောင်ဝိတ်အောင် သန်းခေါင်ထက်
ကဲကြရော့၊ ပွဲမျှသဘင်။

‘သူမဆွလေမှ၊ သူဆွလျှင် ဘလောင်ဆန်လို့၊ ပုထုဇဉ်
ဉာဏ်မြီးကန်းသူတို့မှာ၊ ရော်ရမ်းကာ ဘာမထင်ပ၊ ဇာတ်
သဘင် ပုံပြင်ကောက်လိုက်လျှင်၊ နတ်ဝင်ကို ဗုံနှင့် မြှောက်
သည့်နှယ်၊ ပင့်ထောင်ကူ အမှုတွဲငယ်နှင့်၊ သဘင်
သည် လူရှင်ရွဲတို့မှာ၊ အားပေးသူ ဥပဒေနှင့် မလွဲတာမို့၊
သည်အကြံ၊ သည်ကံနှင့်မြဲကြရင်ဖြင့်၊ ချင်စဲကာ ခန္ဓာ
ကြွေဘော့၊ အောက်သံမြေ ဝီစိပုန်းမှာလ၊ အော်အံ့အောင်
သဘင်ဟန်သို့၊ သင်းသန္တာန် ခံရမြဲငယ်ဟု၊ ကျမ်းထဲမှာ
ကော်ဖော်လို့၊ မြတ်ရှင်တော် စိန္တစောငယ်က ဟောမူချ
ရွှေခန်းတင်၊ မွမ်း သဘင်သည်များ။’

‘ထို့ အဘူ...ကုန်ရောင်းကုန် ဝယ်လူနှင့်၊ လယ်တောင်သူ
နွယ်ဇာတ်တို့မှာ၊ ကြိမ်တစ်ခဲ၊ အဒိန္နာကံ မုသာ တကယ်
ငြိသော်လဲ၊ ဝီစိမှာ ခံရနက်သည်ဟု၊ ဘယ်ကျမ်းစာ၊ လာ
မထွက်ပါဘူး၊ ရှင်သည့်ခမာင် ဝီစိကောင်ထောင် တစ်သက်
ကယ်တို့၊ မတူသာ တူသာအောင်၊ ဉာဏ်ရှာ၍ ဘက်ပြန်ခဲ့၊
သက်ခမွေးဉာဏ် ယဉ်ဟန်ရှိတယ်လို့၊ ရှက်ပြေရုံသက်သေ
မလုံကြံ ပရိငယ်နှင့်၊ ခိုးသေဖော် လာမည့်ချင်နှင့်၊ ကွယ်...
မျိုးဝီစိသွား’

“ကျုပ်တို့က ဝဠုနာဒီပနီနဲ့ လွတ်သွားပြန်ပြီ ထင်တယ် ဦးမင်္ဂလာရဲ့...”

“ပဟာသအကြောင်း ဗဟုသုတ ဖြစ်ရတာပေါ့ဗျာ၊ ကခုန် မြူးထူးတယ်ဆိုတာ ကိလေသာရာဂ ထူပြောသူ များအတွက်သာ နှစ်သက်ပျော်ရွှင်မှု ဖြစ်ပေမယ့် တကယ် ကတော့ အရှက်ကင်းမဲ့တယ်လို့ ဆိုခဲ့တယ် မဟုတ်လား၊ အဲဒီ ပဟာသ တရားကြောင့် အရှက်ရပြီး မင်္ဂလာ ဆောင်မယ့် ဆဲဆဲမှာသတို့သမီးကို ဆုံးရှုံးရတဲ့အကြောင်း ငါးရဲ့ ငါးဆယ်မှာ တွေ့ဖူးသေးသဗျ”

“ပြောစမ်းပါ ဦးမင်္ဂလာရယ်”

“ကေနိပါတ် နစ္စဇာတ်ပေါ့ဗျာ၊ နစ္စဆိုတာ ကခြင်း မဟုတ်လား၊ လွန်လေပြီးသောအခါ ကမ္ဘာဦးက ခြေ လေးချောင်းသတ္တဝါထဲမှာ ခြင်္သေ့မင်းက ဘုရင်ဖြစ်သတဲ့၊ ရေနသတ္တဝါထဲမှာ ငါးကြီး အာနန္ဒာက ဘုရင်ဖြစ်သတဲ့၊ ငှက်အပေါင်းတို့ရဲ့ ဘုရင်ကတော့ ဘုရားလောင်း ဟင်္သာ မင်းဖြစ်သတဲ့၊ အဲဒီ ဟင်္သာမင်းမှာ အလွန် လှပတဲ့ သမီး တော် ဟင်္သာမလေးရှိသတဲ့၊ အဲဒီ ဟင်္သာမလေးကိုယ်တိုင် ရွေးခေသတဲ့၊ အဲဒီတော့ ဟင်္သာမလေးက ငှက်အမျိုး ပေါင်းများစွာ အနက်က အမွေးအတောင်လှပပြီး ကျက် သရေရှိတဲ့ ဥဒေါင်းကို လင်အဖြစ် ရွေးချယ်လိုက်သတဲ့”

“အင်း....ဟင်္သာမကလေးက အတော်သားပဲ၊ ဥဒေါင်း ဆိုတာက ဟင်္သာတွေထက်တောင် လှသေးသကိုး”

“အဲဒီလို ငှက်အမျိုးပေါင်းများစွာ အနက်က အလွန် လှပတဲ့ ဥဒေါင်းငှက်ကို ရွေးလိုက်တော့ ငှက်ပေါင်း များစွာက ဥဒေါင်းငှက်ကို ဝိုင်းပြီး ချီးမွမ်းကြတယ်။ ဂုဏ် ပြုကြတယ်။ ‘အသင်ဟာ အသင်ရဲ့ အဆင်းကြောင့် ဒီလို အရှေးခံရတာပါပဲ’လို့ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ ပြောကြ တယ်။ အဲဒီတော့ ဥဒေါင်းငှက်ဟာ တဝင်မြင့်ပြီး စိတ်ကြီး ဝင်လာတာတဲ့။ ‘ငါ ကိုလိုက်ရင် သည့်ထက်တောင် လှ သေးတယ်’လို့ ဆိုပြီး အမြီးဖြန့် ကလိုက်ပါသတဲ့ဗျာ။ အဲဒီ မှာတွင် ‘အမြင်မတော်’အောင် ဖင်ပေါ်နေတာနဲ့ ရွှေ ဟင်္သာမင်း က ‘သည့်လောက်တောင် အရှက်နည်းတဲ့ အကောင်ကို သမက်မတော်တော့ဘူး’ ဆိုပြီး နှင်ထုတ်လိုက် ပါသတဲ့”

“ဟား... ဟား.... ဟုတ်သားပဲ။ ဒါလဲ ပဟာသရဲ့ အပြစ်လို့ ဆိုနိုင်မှာပေါ့!”

“ကဲ... ဝဠုနာ ဒီပနီကို ဆက်ကြပါစို့။”

- (၄) နိက္ခိတ္တ ဓုရက ဥပေက္ခာ ယောင်ဆောင်ခြင်း။
 ဥပေက္ခာ ဝိဟာရ ပတိရူပေန ကုသလေသု
 ဓမ္မေသု နိက္ခိတ္တ ဓုရတာ ဝဠေတိ။
 ဥပေက္ခာ ဝိဟာရပတိရူပေန = ဥပေက္ခာ ဗြဟ္မ
 ဝိဟာရ နှင့် တူသောအားဖြင့်။ ကုသလေ
 သုဓမ္မေသု = ကုသိုလ် တရား တို့၌။ နိက္ခိတ္တ

ဓုရတာ = အားမထုတ်ခြင်း၊ လျစ်လျူရှုခြင်းသည်။
ဓဉ္ဇေတိ = လှည့်ပတ်တတ်၏။

“ကုသိုလ်ဘေးတို့၌ အားမထုတ်ခြင်း၊ တာဝန်ကို ပစ်ချ
ထားခြင်း၊ ပစ်ပယ်ကားခြင်း၊ အမှုထေးခြင်းဆိုတဲ့ နိက္ခိ
တ္တဓုရ မသူတော်တရားက ဗြဟ္မစိုရ် တရားထဲမှာ ပါတဲ့
ဥပေက္ခာလိုလို အယောင်ဆောင်တတ်တယ်တဲ့။

နိက္ခိတ္တဓုရက ကုသိုလ်ကောင်းမှု ဝတ်ကြီး ဝတ်ငယ်တို့
၌ အားမထုတ်ခြင်း၊ လျစ်လျူရှုခြင်း လက္ခဏာရှိတယ်။

ဥပေက္ခာ ဗြဟ္မဝိဟာရက သတ္တဝါသင်္ခါရတို့၌ လျစ်
လျူရှုခြင်း လက္ခဏာရှိတယ်။

နိက္ခိတ္တဓုရက ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့၌ လက်လျှော့ဝန်ချ
ခြင်းကိစ္စ ရှိတယ်။

ဥပေက္ခာ ဗြဟ္မဝိဟာရက သားမယား စည်းစိမ်ဥစ္စာ
စသော သတ္တဝါသင်္ခါရ ဣဋ္ဌအနိဋ္ဌတို့၌ စိုးရိမ်ကြောင့်ကြ
မရှိ၊ ပကတိသွားပြုသမ်းကို ဖြောင့်တန်းစွာ သွားနိုင်ခြင်း
ကိစ္စ ရှိတယ်။

နိက္ခိတ္တဓုရက ငိုက်မျဉ်းခြင်း၊ ပျင်းရိခြင်း၊ (စိတ်မပါ
ခြင်း)ကို ရှေးရှုတယ်။

ဥပေက္ခာ ဗြဟ္မဝိဟာရက တည်ကြည် ငြိမ်သက်ခြင်း
သမာဓိကို ရှေးရှုတယ်။

နိက္ခိတ္တဓုရက သတိသမ္ပဇဉ် မရှိဘဲ ဝဋ်သုံးပါး၌ မွေ့
လျော်ခြင်းနှင့် နီးစပ်တယ်။

ဥပေက္ခာ ဗြဟ္မဝိဟာရက သတိ သမ္ပဇဉ်ရှိ၍ ကံသာ
လျှင် မိမိဥစ္စာတည်းဟု ကမ္မဿကတဉာဏ်၏ပြည့်စုံခြင်းနှင့်
နီးစပ်တယ်။

နိက္ခိတ္တဓုရက ကုသိုလ် တရား တို့၌ သော် လည်း
ကောင်း၊ ကိစ္စကြီးငယ်တို့၌သော် လည်းကောင်း ဥပေက္ခာ
တရားနဲ့ လျစ်လျူ ပြုထားသလိုလို ဟန်ဆောင်တတ်တယ်
ပေါ့ဗျာ”

“အဲဒါတွေက ကျွန်တော်တို့ လုပ်နေကျ လိမ်ဒနကျ
တွေပါ။ သဘောပေါက်ပါတယ်။ တစ်ခုခု ကိစ္စမှာ လက်
လျှော့ချင်တဲ့အခါ တာဝန်မယူချင်တဲ့အခါ ပျင်းရိတဲ့အခါ
သဒ္ဓါ တရား မရှိတဲ့ အခါတို့မှာ (တတ်နိုင်ပါဘူးလေ
ကမ္မဿကာ)ပေါ့လို့ ဆိုပြီး ကျွန်တော်တို့ ပြောခဲ့ကြတာ
လေ”

“ကဲ...အဲဒါသာ ကြည့်ဒတာ့၊ ပူပင်သောကတွေ ဝဋ်
လာ တဲ့ အခါ ကရုဏာလို့ ထင်နေတာလဲ ကျုပ်တို့ပဲ။
ကြောင့်ကြမစိုက် တာဝန်မယူချင်တဲ့ အခါကျတော့လဲ
‘သဒ္ဓဗ္ဗသတ္တာ ကမ္မဿကာ၊ ဖြစ်သမျှ အကြောင်းပဲ၊ နောင်
ခါမှ ယောက်ယားပဲ’လို့ ဥပေက္ခာ လုပ်ပစ်လိုက်တာလဲ
ကျုပ်တို့ပဲ။ ဒီတော့ ဗြဟ္မဝိဟာရ တရားများဖြစ်တဲ့....

၁။ မေတ္တာကို ရာဂက လိမ်ဘယ်။

၂။ ကရုဏာကို သောကက လိမ်တယ်။

၃။ မုဒိတာကို ပဟာသက လိမ်တယ်။

၄။ ဥပေက္ခာကို နိက္ခိတ္တဓုရက လိမ်တယ်။

“နောက်ကို ဘယ်ဟာတွေက ဘယ်လို လိမ်ဦးမလဲ။
ဆက်ကြည့်ရအောင်”

ဝဇ္ဇနာ ဒီပနီ (၃)

(၅) စိတ္တသန္တာပ က သံဝေဂ ယောဂ်ဆောင်ခြင်း။
သံဝေဂ ပတိရူပေန စိတ္တသန္တာ ပေါ ဝဇ္ဇတိ။
သံဝေဂ ပတိရူပေန = ဝဋ်ဆင်းရဲ၌ ထိတ်လန့်
ခြင်း သံဝေဂဘုရားနှင့် တွေ့သဖြင့်။ စိတ္တသန္တာ
ပေါ = စိတ်၏ ပူပန်ခြင်း ဒေါသ ဒေါမ နသ
တရားသည်။ ဝဇ္ဇတိ = လှည့်ပတ်တတ်၏။

“စိတ်ညစ်ခြင်း၊ စိတ်ရှုပ်ခြင်း၊ အလိုမကျခြင်း၊ စိတ်
ကောက်ခြင်း၊ အိမ်သူအိမ်သား သားမယားတို့နှင့် ပြဿ
နာဖြစ်ခြင်း၊ အလုပ် အကိုင် စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးတို့၌ နိမ့်
ပါးခြင်း၊ အစွပ်အစွဲ အကဲ့ရဲ့ ခံရခြင်း၊ အပစ်ပယ် ခံရခြင်း
စသည်တို့ကြောင့် စိတ်ပူလောင်ရတာကို ‘သန္တာပ’ လို့

အဓိပ္ပာယ်ရပါလိမ့်မယ်၊ အဲဒီ အခါမျိုးမှာ ကျုပ်တို့တစ်တွေ
ဘယ်လို ဖြစ်တတ်သလဲ၊ ရဟန်းခံချင်သလိုလို၊ တောထွက်
ချင်သလိုလို၊ တရားထိုင်ချင်သလိုလို၊ လောကီကိုပဲ စက်
ဆုန်ရုံမျိုးသာ သလိုလို၊ အဲဒီလို ဖြစ်တတ်ကြတယ် မဟုတ်
လား၊ ဒါကိုပဲ ကျွန်တော်တို့က သံဝေဂတရားရလို့ လော
ကကြီးကို ပြီးငွေ့တယ်၊ သတိသံဝေဂရတယ်လို့ ထင်တတ်
ကြပါတယ်၊ အဲဒါ... လိမ်နေတာပေါ့ဗျ”

“ဟုတ်တယ်ဗျို့၊ ကျုပ်ကိုယ်တိုင် အိမ်နဲ့ အဆင်မပြေ
ရင် ဘုန်းကြီးလုပ်ချင်စိတ် ပေါက်ပေါက် လာတတ်တယ်၊
ဒါကိုပဲ သံဝေဂရတယ်လို့ ထင်မိခဲ့တာပေါ့၊ တကယ်တော့
သောကဗျာပါရ ဒဏ်တွေကို မခံနိုင်လို့ စိတ်ရှူးပေါက်ပြီး
ကိုယ်လွတ်ရုန်းပြေးတဲ့ အရှုံးသမားနဲ့ တူတာပဲ၊ အမှန်ဆုံး
ကို ပြောရရင် ‘သူရဲဘောကြောင်’လို့ ပေါ့ဗျာ၊ အခုမှ ရှင်း
ပေတော့တယ်”

“အဲဒါမျိုးက ခင်ဗျားချည်း မဟုတ်ပါဘူးဗျာ၊ ကျွန်
တော်လဲ ထိုနည်း လည်းကောင်းပါပဲ၊ သံဝေဂနဲ့ သန္တာပ
မဘူ ကွဲပြားတာကို ဆက်ကြည့်ရအောင်....”

စိတ္တသန္တာပက နောက်ကျ ညစ်ညူးခြင်းနှင့်
တကွ စိတ်၏ ပူပန်ခြင်း လက္ခဏာ ရှိတယ်။

သံဝေဂက စိတ်၏ ကြည်လင်ခြင်းနှင့် တကွ ဝဋ်
ဆင်းရဲ၌ ထိတ်လန့်ခြင်း လက္ခဏာ ရှိတယ်။

စိတ္တသန္တာပက ရန်သူ၏ လက်၌ ရောက်သူ
ကဲ့သို့ စိတ်၏ ဆင်းရဲခြင်း စိုးရိမ်ခြင်း ကိစ္စရှိတယ်။

သံဝေဂက ချန်သူ လက်သို့မရောက်ခင် ရန်သူကို
လည်းကောင်း၊ ရန်သူမှ လွတ်ရာလွတ်ကြောင်းကို
လည်းကောင်း မြင်တဲ့သူကဲ့သို့ စိတ်၏ သက်သာ
ခြင်းနှင့်ဘကွ ဝဋ်ဆင်းရဲ၌ ထိတ်လန့် ပြီးငွေ့ခြင်း
ကိစ္စရှိတယ်။

စိတ္တသန္တာပက ရန်သူ၏လက်၌ ယခု သေရအံ့
သောသူကဲ့သို့ ကောင်းမကောင်းသော အမှု ကြီး
ငယ် တို့၌ ဖြောင့်မတ်စွာ အားထုတ်နိုင် ကြံမိုင်
ခြင်းကို ရှေးရှုတယ်။

သံဝေဂက ရန်သူ အမိခံရသော သူရဲကောင်း
ကဲ့သို့ ဝဋ်၏ အရင်းအမြစ်ဖြစ်သော ရာဂတဏှာ
စသည်ကို ပယ်ခွင့်၍ ဝိပဿနာ ဘာဝနာတရားကို
အားထုတ်လိုသော ဆန္ဒဥယျာဟကို ရှေးရှုတယ်။
စိတ္တသန္တာပက မိမိ 'အတ္တ' ဖောက်ပြန် ပျက်စီးမည်
ကို သင့်တင့်သော နှလုံး မသွင်းနိုင်ဘဲ စိုးရိမ်
အောက်မေ့ခြင်းနှင့် နီးစပ်တယ်။

သံဝေဂက ဒုဂ္ဂတိဘေး သံသရာဘေး ရောက်
မည်ကို အောက်မေ့ခြင်း၊ ကိလေသာ အာသဝေါ
တို့၏ အပြစ်ကို အောက်မေ့ခြင်း၊ သတိသမ္ပဗည
ယောနိသော မနုသိကာရနှင့် နီးစပ်တယ်။

“ကဲ.... ‘သန္တာပနာင့် သံဝေဂ’ ဟာ အဲသည်လောက် အဖြူနဲ့အမည်း ကွဲပြား မနေဘူးလားဗျာ”

“ဟုတ်ပါရဲ့၊ အဖြူနဲ့အမည်းသည်လောက်ကွဲပြားခြားနားနေတာကို ကျုပ်တို့က ရောရောထွေးထွေးနဲ့ မီးခိုးရောင်ကလေး လုပ်တတ်ကြတယ်။ ဘုရားအလောင်း သူတော်ကောင်းကြီးများ နိက္ခမ ပါရမီနဲ့ တောထွက်ကြတာက စည်းစိမ်ချမ်းသာ ဥစ္စာ ပစ္စည်း တို့ကို လှူဒါန်း စွန့်ကြဲပြီး ကြည်ကြည်လင်လင် သန့်သန့်ရှင်းရှင်း သဒ္ဓါ ဆန္ဒဥဿာဟ စိတ်နဲ့ တောထွက်ကြတာပဲ။ ကျုပ်တို့က မိန်းမနဲ့ စိတ်ဆိုးသို့ ဘုန်းကြီး လုပ်ချင်တာဟာ သံဝေဂအစစ် ဘယ်ဟုတ်နိုင်ပါတော့မလဲ။ သည်နေရာမှာ ရာခာကရစ္စနာ ဆိုတဲ့ ဟိန္ဒူဘုန်းတော်ကြီး ဟောတော်မူတာကို ပြောရဦးမယ်”

“လုပ်ငမ်းပါဦးဗျ”

“လယ်သမား တစ်ယောက်ဟာ မိန်းမနဲ့ ရန်ဖြစ်တာနဲ့ အိမ်ရာဘည်ထောင်ရတာဟာ ဒုက္ခပါပဲကွာ။ ငါ ‘ဆာဒူး’ လုပ်ဘော့မယ်လို့ ပြောပြီး တောထွက်သွားသတဲ့။ ဆာဒူးဖြစ်လို့ တစ်လလောက်မှ မကြာသေးဘူး။ သူ့ မိန်းမကို သူပြန် အောက်မေ့သတဲ့။ အဲဒီတော့ ‘ငါ့ မိန်းမက ဝန်ချဘောင်းပန်ပြီး ငါ့ကို လာခေါ်ရင် ကောင်းမှာပဲ’ လို့ နေ့စဉ် နှင့်အမျှ ပွေးတွေးနေပါသတဲ့”

“ဟား....ဟား....ဟား ခံမ္မာနုဿတိ အစား မယား
-နုဿတိ ဖြစ်နေတယ် ဆိုပါတော့ဗျာ”

“ဒီလို ပြောရမှာပေါ့လေ၊ စိတ်ဆိုးတဲ့ အခိုက်တုန်းက
ဒေါသဖြစ်မိတာတွေ ပျောက်ပြီး သူ့မယား ကောင်းတာ
လေးတွေ ပြန်ပြန်ပြီး သတိရနေပါသတဲ့၊ အဲဒီအခါမှာပဲ
မယားက လိုက်လာပြီး....

‘မောင်ရယ် မောင် ရှေ့ရင် မဖြစ်ပါဘူး၊ နောက်ကို
-မောင့်အလိုကျ နေထိုင်သွားပါ့မယ်’ လို့ ငိုမဲ့မဲ့နဲ့ တောင်းပန်
တော့ မောင်မင်းကြီးသား ‘ဆာဒူး’ အငတ်ကို ချွတ်ပြီး
မယားနောက် ကောက်ကောက်ပါအောင် ပြန်လိုက်သွား
သတဲ့၊ ရာမာကရစ္စနာ ဘုန်းတော်ကြီးက အဲဒီယူမျိုးဟာ
သံဝေဂရသို့ တောထွက်တာ မဟုတ်ဘူးတဲ့၊ မယားနဲ့ စိတ်
ဆိုးလို့ တောထဲမှာ ခဏလာနေတဲ့ လူသာ ဖြစ်ပါတယ်....
တဲ့၊ အဲဒီလို ပြောဖူးသတဲ့။

“ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဟောတော်မူထားတဲ့ မေ့ပဋိမ္မာလဲ ဒီလို
အဖြစ်မျိုး ချိပါတယ်၊ မယားစားဖို့ သားစားဖို့ ပရိယေသန
လုပ်ငန်းမှာ ပင်ပန်းလွန်းအားပြီးတာနဲ့ဘုန်းကြီးကျောင်း
လာပြီး ရဟန်း ဝတ် တဲ့ လယ်သမား တစ်ယောက်
အကြောင်းပေါ့၊ ရဟန်းအဖြစ်နဲ့ ဆွမ်းကောင်း ဟင်း
ကောင်းတွေ စားရတော့ ကိလေသာ ယကြွပြီး မယားထံ
ပြန်သွားတယ်၊ လယ်လုပ်ရတာ ပင်ပန်းတယ်ထင်လာရပြန်

ဧတဒု ကျောင်းလာပြီး သင်္ကန်း ဝတ်ပြန်တယ်။ ဒီလိုနဲ့
ခြောက်ကြိမ် တိုင်တိုင် ထွက်လိုက် ဝင်လိုက် လုပ်နေ
ရင်းက မယားမှာ ကိုယ်ဝန် တည်လာပါရော၊ နောက်ဆုံး
တစ်နေ့မှာတော့ ဗိုက်ကြီးတစ်ခွဲသားနဲ့ ပိုးလိုးပက်လက်
အိပ်ပျော်နေတဲ့ မယားကို ကြည့်ပြီး ဖူးရောင် ပုပ်ပွနေတဲ့
အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းလို တကယ် ထင်လာလို့ တကယ် ရဟန်း
ဝတ်ပြီး တကယ် ကျင့်လာတဲ့ အခါကျတော့ အာသဝေါ
ကုန်ခန်းပြီး ရဟန္တာ ဖြစ်သွားပါသတဲ့၊ အဲဒါ စိတ္တဟတ္ထ
မထေရ်ပေါ့”

“အဲဒီစိတ္တဟတ္ထဟာ စိတ္တသန္တာပနဲ့ သံဝေဂအဖြူအမည်း
ကို ကိုယ်တိုင်ကွဲပြားခွဲခြားလို့ သိတာကြောင့် အကျိုးရှိသွား
တာပေါ့ဗျာ၊ ကျုပ်တို့ တစ်တွေလဲ ငါ အလိမ်ခံနေရပါက
လားလို့ ဆန်းစစ် ဤသို့နိုင်တဲ့ တစ်နေ့ အကျိုးရှိရမှာပေါ့”

(၆) အသဒ္ဓိယ က ဝိမံသ ယောင်ဆောင်ခြင်း။
ဝိမံသနာ ပတိရူပန အသဒ္ဓိယံ ဝဇ္ဇေတိ။
ဝိမံသနာ ပတိရူပန=စုံစမ်း ဆင်ခြင်ခြင်း၊
ပညာဘရားနှင့် တူသဖြင့်။ အသဒ္ဓိယံ=သူတစ်
ပါးကို မယုံ ဤသို့ခြင်း အသဒ္ဓိယ တရားသည်။
ဝဇ္ဇေတိ=လှည့်ပတ်တတ်၏။

အဓိပ္ပာယ်က မသဒ္ဓါ သည်ကို ပညာမှတ်တတ်သတဲ့။
ပညာဖြင့် ဆင်ခြင်သလိုလို့နှင့် သူတစ်ပါးတို့အား မယုံ
မနာ ဖြစ်လာတတ်သတဲ့။

အသဒ္ဓိယက မသုံခြင်း လက္ခဏာရှိတယ်။
ဝီမံသက (ပညာဖြင့်) စုံစမ်း ဆင်ခြင်ခြင်း
လက္ခဏာ ရှိတယ်။

အသဒ္ဓိယက မကြည်သင်စေခြင်း ကိစ္စရှိတယ်။

ဝီမံသက ကြည်ညိုဖွယ် ဂုဏ်ကို ရှာ၍ ယောနိ
သော မနုဿိကာရဖြင့် ကြံစည် အောက်မေ့ခြင်း
ကိစ္စရှိတယ်။

အသဒ္ဓိယက အသင့်အတင့် ကြည်ညိုစရာ
အကြောင်းကို မကြံစည်၊ မကြည်ညိုစရာ ကိုသာ
ကြံစည်ခြင်း၊ မထိမဲ့မြင် မလေး မစား ပြုခြင်းကို
ရှေးရှုဘယ်။ ဝီမံသက ကြည်ညိုဖွယ် များသော
အရာတို့၌ အထူး ကြည်ညိုမြတ်နိုး ကျိုးနွံ ပျပ်
ဝပ်ခြင်း၊ ကြည်ညိုဖွယ် မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌
သော်လည်း မထိမဲ့မြင် မပြုခြင်း၊ လျစ်လျူရှုခြင်း
ကို ရှေးရှုဘယ်။

အသဒ္ဓိယက သူတော်ကောင်းကို အမှီ မပြု
ခြင်း၊ သူတော်ကောင်း တရားကို မနာခြင်း၊
မသင့်မတင့် နှလုံးသွင်း သဒ္ဓါတရား ခေါင်းပါး
ခြင်းနှင့် နိုးစပ်တယ်။

ဝီမံသက ဗဟုသုတ ပညာဝန္တ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို
မှီဝဲခြင်း၊ မကောင်းမှုမှ လန့်ခြင်း၊ နှလုံး နူးညံ့

ခြင်း အစရှိသော သူတော်ကောင်း အဖြစ်နှင့်
နီးစပ်တယ်။

“အဲသလို မတူကွဲပြားတာကို နှိုင်းယှဉ်ပြီး ပြထား
တယ် ကိုရေချမ်းရဲ့။”

“အေးဗျ၊ အဲဒီလို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်မှ ကျုပ်တို့ဟာ
သဒ္ဓါ အစစ်လား သဒ္ဓါ အတုလား၊ ပညာအစစ်လား
ပညာ အတုလား ဆိုတာ ခွဲခြား သိနိုင်မှပဲ ဦးမင်္ဂလာရဲ့။
အဲဒါကို သေချာ သဒ္ဓါ အဘူက ပညာယောင် ဆောင်
တာ ဘယ်သိတော့မလဲ၊ ကျုပ်တို့ ပညာ ဆိုတာကလဲ
‘မင်းတို့ဉာဏ် တစ်မှိုက်တစ်ထွာမျှရယ်နှင့်၊ ငြင်းဖို့သန်ရင်
မှိုက်ရာကျပါလိမ့်’ ဆိုတဲ့စကားလို တစ်မှိုက်တစ်ထွာလောက်
ရှိတဲ့ ဉာဏ်မျိုးပဲ”

“ဉာဏ်ပညာနဲ့ ပတ်သက်လို့ အမရပူရ မဟာဂန္ဓာရဲ့
ဆရာတော်ဘုရားက ကိုယ်ကျင့် အဘိဓမ္မာမှာ ဒီလို ရေး
ထားတယ်ဗျ”

‘ဉာဏ်ပညာသည် ပညာစစ် ပညာတု နှစ်
မျိုး ရှိ၏။ ထိုတွင် ကံ ကံ၏ အကျိုးကို သိတတ်
သောဉာဏ်၊ စာပေကျမ်းဂန်၏ အဓိပ္ပာယ် မှန်
ကို နားလည်သောဉာဏ်၊ ဝိပဿနာဉာဏ်၊ မဂ်
ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်များနှင့် ဘုရားရှင်၏ သဗ္ဗညုတ

ဉာဏ်တိုင်အောင် အပြစ် ကင်းသော အသိ
အလိမ္မာ ဉာဏ်ပညာဟူသမျှသည် ပညာအစစ်
ဖြစ်၏။’

‘ပါးနပ်သူဟု ခေါ်ရသူတို့ သန္တာန်ဝယ် တစ်ဘက်
သား ကျလောက်အောင် ဟန်ပန် လေသံဆောင်တတ်၊
ပြောတတ် ဟောတတ်သောဉာဏ်၊ အခိုးအဝှက်ဉာဏ်၊
အလှည့်အစားဉာဏ်၊ အလိမ်ဉာဏ်၊ ပရိယာယ်မာယာ
ဉာဏ်များသည် ပညာအစစ် မဟုတ်ဘဲ လိမ်လည်လှည့်ပတ်
တတ်သော ဝဉ္ဇနာပညာတု ဖြစ်သည်။’ အဲသလို ပညာ
အတုနဲ့ အစစ်ကို ခွဲခြားပြထားတယ်။ ပညာအစစ်နဲ့တွဲမိမှ
သဒ္ဓါဆိုတာ အစစ်အမှန် ဖြစ်လာပေလိမ့်မယ်။ သဒ္ဓါကလဲ
အစစ်အမှန်မဟုတ်၊ ပညာကလဲ အစစ်အမှန် မဟုတ်ဘူး
ဆိုရင် ယုံရမည့်ဟာကို မယုံကြည်ဘဲ မယုံရမည့် ဟာကို
တစ်ထစ်ချ ယုံကြည်နေလိမ့်မယ် ကိုခရေချမ်းရဲ့”

“ဟုတ်ဘာပေါ့ဗျာ၊ ကျုပ်တို့တစ်တွေက သိပ္ပံနည်း
မကျရင် လက်မခံချင်ပါဘူး ဆိုပြီး ရတနာသုံးပါးနှင့်
တကွ သူတော်ကောင်းကြီးတွေ အပေါ်မှာ ယုံမကြည်
မစူးစမ်းဘာကိုပဲ ပညာလိုလို ဂုဏ်ယူ နေတတ်ကြတယ်
မဟုတ်လား၊ အဲဒါဟာ မသဒ္ဓါသည်ကို ပညာမှတ်တတ်
သည် ဆိုတဲ့ သဘောပေါ့ဗျာ”

“ရှင်းပါပြီဗျာ၊ ရှေ့သာ ဆက်ကြပါစို့”

(၇) ပုဂ္ဂလဂရဟိဘာက ပါပဂရဟိတာ
ယောင်ဆောင်ခြင်း။

ပါပဂရဟိဘာပတိရူပေန ပရဝဇ္ဇာနုပဿိ
တာ ဝဇ္ဇတိ။

ပါပဂရဟိတာ ပတိရူပေန=မကောင်းမှုကို
ကဲ့ရဲ့ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော သူတော်ကောင်း
တရားနှင့် တူသဖြင့်။ ပရဝဇ္ဇာနုပဿိတာ=
သူတစ်ပါး အပြစ်ကို ရှုတတ်သော မသူတော်
တရားသည်။ ဝဇ္ဇတိ=လှည့်ပတ်တတ်၏။

“ပုဂ္ဂလဂရဟိဘာက ပုဂ္ဂိုလ်စွဲပေ၊ ပုဂ္ဂလ ဓိဋ္ဌာန်ပေ၊
ဗျာ၊ ပါပဂရဟိဘာက မကောင်းမှု အကုသိုလ်ပါ၊ မတရား
ကို ဆင်ခြင်တဲ့ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ပေ၊ အဲဒီမှာ မကောင်းမှုကို ကဲ့ရဲ့
ရမည့်အစား ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကဲ့ရဲ့မိအောင် လိမ်လည် လှည့်စား
တတ်တဲ့ သဘောပဲ ကိုရေချမ်းရဲ့”

“အလွန် နက်နဲ သိမ်မွေ့တဲ့ လှည့်စားခြင်း တစ်မျိုး
ပါလား ဦးမင်္ဂလာရေ၊ ဒါမျိုးကို ကျုပ်တို့က ခွဲခြား
ကြည့်ဖို့ သတိမရကြဘူး၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကိုသာ ရှုတ်ချကဲ့ရဲ့ မိတ်
ကြတယ်”

“အခုလို ခွဲခြားကြည့်ရင် ပေါ်လာမှာပေါ့ဗျာ။

ပုဂ္ဂလဂရဟိဘာက သူ၏ အပြစ်ကို မြင်ခြင်း လက္ခဏာ
ရှိတယ်။

ပါပဂရဟိတာက လောဘ၊ဒေါသ စသော အကုသိုလ် ကိလေသာတို့၏ အပြစ်ကို မြင်ခြင်း လက္ခဏာ ရှိတယ်။

ပုဂ္ဂလဂရဟိတာက နှလုံးမသာယာခြင်းနှင့် တကွ သူတစ်ပါး၏ ဂုဏ်ကို ချေဖျက် ပြောဆိုကြံစည် အောက်မေ့ခြင်း ကိစ္စရှိတယ်။

ပါပဂရဟိတာက အကုသိုလ် ကိလေသာ နှိပ်စက်အပ်သော ပါပပုဂ္ဂလတို့၌ သနားကြင်နာခြင်းနှင့်တကွ အကုသိုလ် ကိလေသာတို့မှ လန့်ကြောက်စရာကို ကြံစည်အောက်မေ့ခြင်း ကိစ္စရှိတယ်။

ပုဂ္ဂလဂရဟိတာက သူတစ်ပါးတို့၏ အကျိုးမန္တံ မရိုမသေ ခြင်းကို ရှေးရှုတယ်။

ပါပဂရဟိတာက မိမိသန္တာန် အကုသိုလ် ကိလေသာ ဖြစ်ပေါ်မလာရအောင် စောင့်ရှောက် အားထုတ်ခြင်းကို ရှေးရှုတယ်။

ပုဂ္ဂလဂရဟိတာက အမျက်ထွက်ခြင်း၊ ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း၊ ငြူစူခြင်း၊ ဝန်တိုခြင်းစသော မညှတော်အဖြစ်နှင့် နီးစပ်တယ်။

ပါပဂရဟိတာက ဟိရီသြတ္တပ္ပနှင့် နီးစပ်တယ်”
“အင်း....အဲဒီလို ခွဲခြားတော့လဲ ပေါ်လာတာပဲကိုး”
“အဲဒီလို ခွဲခြားတတ်ဖို့ အကြောင်း စွန်းလွန်း ဆရာတော် ဘုရားကြီးရဲ့ သြပါဒ် တစ်ခုက သိပ်ချင်းတာပဲဗျာ၊ ခင်ဗျားကို ပြောရဦးမယ်”

“ကျေးဇူးပြု၍ ဖောက်သည် ချစ်မ်းပါဦး ဦးမင်္ဂလာ ရယ်”

“မြင်းခြံ စွန်းလွန်းဂူ ကျောင်းမှာ ဆရာတော်ကြီး သီဘင်း သုံးနေတော်မူစဉ်ကတဲ့၊ ကျောင်းဝင်းထဲက ရေ တွင်းမှာ ရေလာခပ်ကြရင်း မိန်းမကြီး နှစ်ယောက် ရန် ဖြစ်ကြသတဲ့၊ အော်ကြီးဟစ်ကျယ် တစ်ယောက် တစ်ခွန်း ပြောဆိုနေရာက သတ်မယ် ပုတ်မယ်အထိ ဖြစ်လာကြတဲ့ အခါ ကိုရင် ဦးပဉ္စင်းများက ‘ကျောင်းထဲ လာရန်ဖြစ်ရဲ့ သလား၊ မသိသား ဆိုးရွားတဲ့ အလဇ္ဇီမကြီးတွေ’လို့ ကဲ့ရဲ့ နေကြတဲ့အခိုက် ဆရာတော်ကြီးက ‘ဟဲ့...ဟဲ့ ဒီလို မပြော ကြနဲ့၊ ဒေါသတရားရဲ့ ခက်ထန်ပုံ ဆိုးရွားပုံတွေကို တရား လာပြနေကြတဲ့ ဓမ္မကထိက ဆရာမကြီးတွေလို သဘော ထားကြ၊ ငှက်ပျောဖီး နှစ်ဖီး ယူသွားပြီး တရားပူဇော် လိုက်ကြ’ အဲဒီလို အမိန့် ရှိတော်မူပါသတဲ့ဗျာ”

“အင်း...ပုဂ္ဂိုလ်နဲ့ တရား ခွဲခြား သိတော် မူပေတာ ကိုး”

“အသားတူပဲ၊မင်္ဂလာကွန်း တိပိဋကဓရ ဆရာတော်ဘုရား က ကျုပ်တို့ကို ဆုံးမတဲ့ စကားတစ်ခုလဲ ရှိသေးတယ်၊ ဘယ်လိုလဲ ဆိုတော့ ‘ပုဂ္ဂိုလ်ဘစ်ဦးတစ်ယောက်က ဒေါသ အလျောက် ခက်ထန်စွာ ပြောဆို လာလျှင် သော်လည်း ကောင်း၊ကြမ်းတမ်းစွာ ပြုမူလာလျှင်သော်လည်းကောင်း မိမိတို့က ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို အပြစ်မတင်ကြရဘူး၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့

သန္တာန်မှာ နှိပ်စက် လွှမ်းမိုးနေတဲ့ ဒေါသ တရားကို သာ သတိထား ဆင်ခြင်၍ သံဝေဂ တင်ကြရမယ်'လို့ အမိန့် ရှိတော်မူသတဲ့ဗျ၊ ဒါလဲ ကျုပ်တို့ကို အလိမ်မခံရ အောင် သတိပေးတော်မူတာပဲ”

“ကျုပ်တို့မှာ သတိမထား မခွဲခြားနိုင်တာက ခက် တယ်”

“သူတစ်ပါးအပေါ်မှာ ကဲ့ရဲ့ခြင်း၊ သူတစ်ပါး အပြစ် ကို ကြည့်တတ်ခြင်းတို့ဟာ ကိလေသာ တိုးပွားရာ တိုးပွား ကြောင်းသာ ဖြစ်၍ အာသဝေါတရား ကုန် ရာ ကုန် ကြောင်းတို့မှ ဝေးသည်ထက် ဝေး၏လို့ ဓမ္မပဒမှာ ဘုရား ဟောတော်မူတာပဲ”

“အရုဏသုတ်မှာလဲ မျက်ကွယ်လဲ မကဲ့ရဲ့နဲ့၊ မျက်မှောက် လဲ မကဲ့ရဲ့နဲ့၊ ဝကားဆိုရာမှာလဲ ဖြည်းဖြည်း သက်သာ ဆင်ခြင်စဉ်းစား၍သာ ပြောဆိုရမည်။ မဆင်ခြင် မစဉ်းစား ဘဲ အဆောတလျင် မပြောဆိုရ၊ ဤသို့ ကျင့်ခြင်းနေခြင်း သည် ကိလေသာကင်းသော နေခြင်းမည်၏လို့ ဟောထား တော် မူပါသေးတယ်”

“လိုတာတော့ ပြောနဲ့ ကိုရေချင်းရေ၊ ပထမ ရွှေကျင် ဆရာတော် ဘုရားကြီးက ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် အဋ္ဌကထာမှ ထုတ်နုတ်ပြီး ဒီလို ရေးသားထားပါသေးတယ်။ ‘အချို့ သော ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့က ကောင်းစွာ ကျင့်သော

ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကောင်းစွာ ကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်ပေတည်းဟု
ချီးမြှောက်၍ မှားသော အကျင့်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို
မှားသော အကျင့်ကို ကျင့်ကြသော သူတို့တည်းဟူ၍
မောင်းမဲခြင်းကို ပြု၍ တရား ဟောတော် မူကြကုန်၏။
ထိုကဲ့သို့ ဟောရာ၌ ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့၌ စိတ်မှာ ပုဂ္ဂလ
ဂုဏ်တို့ မဖြစ်သော်လည်း ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင်ခြင်း
နှင့် တစ်စိတ်တစ်ဒေသ တူရကား အမြတ်ဆုံး မဖြစ်သဖြင့်
ဘုရားရှင် ချီးမွမ်းတော် မမူ”

“အရှင်သုဘုတိ မထေရ်သည်ကား ဤကဲ့သို့ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌
ချီးမွမ်းခြင်း မောင်းမဲခြင်းကို မပြုမူ၍ ဤအကျင့်ကား
ကောင်း၏။ ဤအကျင့်ကားမကောင်းဟူ၍ အာဇာရ ဓမ္မကို
သာ ချီးမွမ်းခြင်း၊ မောင်းမဲခြင်းကို ပြု၍ တရားဟောတော်
မူလေ့ ရှိ၏။ ထိုကဲ့သို့ ဟောတော်မူသော အရှင်သုဘုတိလို့
ပုဂ္ဂိုလ်ကိုသာ ကိလေသာကင်းစွာ နေလေ့ ရှိသူဟူ၍
ဘုရားရှင် ချီးမွမ်းတော်မူသည်။

“ဂဠုန်လက်ပယ် နဂါး၊ ခြင်္သေ့လက်ပယ် သားသမင်
ကို မြင်လျှင် ဂဠုန်၊ ခြင်္သေ့တို့ကို လွန်စွာ ကြောက်အပ်
သည်၊ နဂါး၊ သားသမင်တို့ကို လွန်စွာ သနားအပ်သည်၊
မိမိသည် ဂဠုန် ခြင်္သေ့လက်သို့ မရောက်ရအောင်
လွန်စွာ သတိပြုအပ်သည် ဟူသကဲ့သို့ ပါပကမ္မကို ကျင့်သူ
မြင်လျှင် ပါပကမ္မကို လည်းကောင်း၊ ပါပကမ္မ၏
အကြောင်း မကောင်းမှု ကိလေသာတို့ကို လည်းကောင်း

လွန်စွာ ကြောက်အပ်သည်။ ပါပကမ္မကို ကျင့်သော သူတို့
လွန်စွာ သနားအပ်သည်။ မိမိလည်း ပါပကမ္မသို့ မရောက်
ရအောင် အထူး သတိပြုအပ်သည်။

သို့မှသာ တရားလမ်းကျမည်။ သို့မှ ပါပကရဟိတဟု
ဆိုအပ်သော ပဋိပဒါ အကျင့်မြတ်ကို ကျင့်မိသည် မည်နိုင်
မည်။ အဲသည်လို ဆရာတော်ဘုရားက ရေးသားတော်
မူခဲ့ပါတယ်”

“အဲဒါကြောင့် ပြောတာပေါ့ဗျ၊ ကျင့်တို့မှာ သိဖို့လဲ
အများကြီး လိုသေးတယ်။ ကျင့်ဖို့လဲ အများကြီး လိုသေး
တယ်လို့”

(ဂ) ဖရူသဝါစာက နိဂ္ဂယျ ဝါဒိတာ ယောဂီ
ဆောင်ခြင်း။

နိဂ္ဂယျဝါဒိတာ ပတိရူပဘာယ ဖရူသဝါစာဘာ
ဝဋ္ဋေတိ။

နိဂ္ဂယျဝါဒိတာ ပတိရူပဘာယ = တပည့်
သားတို့ကို တရားအလျောက် အပြစ်ထောက်
၍ နှိမ်နင်းဆုံးမလေ့ရှိသော ဆရာကောင်းတို့
၏ အလေ့အကျင့်နှင့် တူသဖြင့်။ ဖရူသဝါစ
တာ = ကြမ်းကြုတ်သော စကားအဖြစ် ဖရူ
သဝါစာ တရားသည်။ ဝဋ္ဋေတိ = လှည့်ပတ်
တတ်၏။

“အဲဒါကတော့ လူဆရာ ရဟန်းဆရာတို့မှာ ဖြစ်
တတ်တဲ့ သဘာဝပဲဗျ။ ဉာဏ်နဲ့နဲ့ ညှိဖျင်းတဲ့တပည့်အပေါ်
မှာ မသိကောင်းလား မတတ်ကောင်းလားလို့ အားမလို
အားမရ ဖြစ်လာတဲ့အခါ ကြမ်းကြမ်းတမ်းတမ်း ဆဲဆိုရေ
ရွတ် မိတတ်ကြတယ်။ အဲဒီအခိုက်မှာ ဖရုသဝါစာကို
ဆောင်ခြင်လိုက်မိဘဲ ‘ဆုံးမတာပဲ’ လို့ လှည့်ဖြားတာကို
ခံလိုက်ကြရတယ်ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ပေါ့ဗျာ”

“ဒါကတော့ ကျုပ်ကိုယ်တိုင် ခဏခဏ ဖြစ်ဖူးတာ
ပေါ့ဗျာ။ တပည့်ကိုဖြစ်စေ တူသားကိုဖြစ်စေ ‘အိုးတိုး
အတ’ ယောင်နန ဖြစ်နေရင် သည်လောက်ကလေးမှ မသိ
ဘူးလားဟ။ ကမြိုင်းမသား ခွေးမသားလို့ မကြာမကြာ
ဆဲခိတတ်တာပေါ့။ ဝစီကံလေးပါးနဲ့သာ ဆန်းစစ်ကြည့်
မယ်ဆိုရင်တော့ စေတနာ အပသား၊ ဖရုသဝါစာပဲဗျ”

“ဟုတ်တာပေါ့ဗျာ။ ခွဲခြားကြည့်ရအောင်....။

ဖရုသဝါစာက ကြမ်းတမ်းသော အလေ့ရှိ
သော လွှဲယွှားကဲ့သို့ သည်းမခံသာ လွန်စွာ ကြမ်း
တမ်းခြင်း လက္ခဏာ ရှိတယ်။

‘နိဂ္ဂယျာဝါဒိတာက အပြစ်ကို ထင်စွာပြု၍ ဆို
ဆုံးမခြင်းလက္ခဏာ ရှိတယ်။

ဖရုသဝါစာက သူတစ်ပါးနား၌ မချမ်းသာ
စေခြင်း ကိစ္စ ရှိတယ်။

နိဂ္ဂယျဝါဒိတာက သူတစ်ပါးတို့ကို ကြောက်ရွံ့
ရုံသေ သံဝေဂဖြစ်စေခြင်း ကိစ္စ ရှိတယ်။

ဖရုသဝါစာက သူတစ်ပါးတို့ ကောင်းကျိုး၏
မပြီးခြင်း၊ မကောင်းကျိုး၏ထင်ရှားခြင်းဖြစ်ခြင်းကို
ရှေးရှုတယ်။ နိဂ္ဂယျဝါဒိတာက သူတစ်ပါးတို့
အကျိုးပြီးခြင်းကို ရှေးရှုတယ်။

ဖရုသဝါစာက ဒေါသ ဒေါမနဿနှင့်နီးစပ်
တယ်။ နိဂ္ဂယျဝါဒိတာက အကျိုးကို တောင့်တ
သော အရင်းခံစိတ်နှင့် နီးစပ်တယ်။

“ ဆိုဆုံးမ သလိုလိုနဲ့ ဒေါသက လှည့်စားတတ်သည်
တဲ့ ကိုရေချမ်းရဲ့ ”

“ အဲဒီကိစ္စမှာ အပြောအဆို အပြုအမူခံရတဲ့ တပည့်
သားတို့က ကျိုးနွံလိမ္မာဘ ဟ်ဆိုရင်တော့တော်ပါသေးရဲ့၊
မိုက်မဲသူ ဆိုရင်တော့ ဆရာ့အပေါ်မှာ နာကြည်းစိတ်
တွေ အာသာတ စိတ်တွေ ဖြစ်စရာ ရှိတယ်။ သာဓက ပြုရ
ရင် ငါးရဲ့ငါးဆယ် တိကနိပါတ် တိလမုဋ္ဌိ ဇာတ်လေ၊
ဗာရာဏသီဒင်းက သားတော်ငယ်ကလေးကို တက္ကသိုလ်

ပြည် ဒိသာ ပါမောက္ခ ဆရာကြီးထံ ပို့အပ်၍ ပညာ
 သင်စေတယ်။ မင်းသားကလေးက ဇာတိမာန် ခက်ထန်သူ
 ဖြစ်တယ်။ ကျောင်းအနီး၌ အမယ်အိုမုဆိုးမကြီး နေလှန်း
 ထားတဲ့ နှမ်းတွေကို နေ့စဉ် လက်တစ်ဆုပ်လက်တစ်ဆုပ်
 ယူယူပြီးစားသတဲ့။ မုဆိုးမကြီးကမခံနိုင်တဲ့အဆုံးဆရာကြီး
 ထံသွားတိုင်တယ်။ ဆရာကြီးက မင်းသားငယ်ကို ရိုက်နှက်
 ပြီး ဆုံးမတယ်။ အဲဒါကို မင်းသားက အငြိုး ထားပြီး
 တိုင်းပြည် ပြန်ရောက်လို့ မင်းဖြစ်တဲ့အခါ ဆရာကြီးကို
 သတ်ရအောင် ဥပါယ်တံမျဉ်နဲ့ ပင့်ဖိတ်တယ်။ ဆရာကြီး
 ရောက်လာတော့....

‘ခင်ဗျားကြီး ကျွန်ုပ်ကို ရိုက်နှက် ခဲ့တာကို သတိ
 ရသေးရဲ့လား။ ခု ကျုပ် ခေါ်တာ ခင်ဗျားကို သတ်ရ
 အောင် ခေါ်တာပဲ’ လို့ ပြောတယ်။ အဲဒီအခါ ဆရာကြီး
 က ‘ မင်းကို ဒီလို ဆုံးမလိုက်လို့ မင်း ယခုလို ဘုရင် ဖြစ်
 လာတာ မဟုတ်လား။ မဆုံးမခဲ့ရင် သူခိုးက ဓားပြ ဖြစ်
 မယ်။ ဓားပြက သူပုန်ဖြစ်မယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်လာရင် မင်းရဲ့
 အာဏာကြောင့် သော်လည်းကောင်း၊ တိုင်းသူပြည်သား
 များက ဝိုင်းသတ်၍ သော်လည်းကောင်း သေရမယ်
 မဟုတ်လား ’ လို့ မကြောက်မရွံ့ ပြန်ပြောတဲ့အခါ ပညာ
 ရှိ အမတ်ကြီးများကပါ ဝိုင်းဝန်းထောက်ခံကြတယ်။ အဲဒီ
 တော့မှ ဘုရင်ဟာ နောင်တရပြီး ဆရာကြီးကို ပူဇော်
 ပါသတဲ့”

“အင်း....နောင်တရလို့ တော်ပေတာပေါ့၊ သို့မဟုတ်
ရင် ဆရာကို သတ်မိတဲ့ ကံကြီးထိုက်မှာပဲ၊ ဒါကြောင့်
လောကသာရပျို့မှာ....

‘သက်ကြီးမိတာ၊ ဆရာစသား၊ စိုးရသခင်၊
ကျေးဇူးရှင်ကို၊ ပြစ်တင်မောင်းမဲ၊ ရိုက်ပုတ်ဆဲ
လည်း၊ ဝမ်းလဲယုံယုံ၊ ယုန်လျှင်ကျုံ့သို့၊ ဆိုတုံ့
မဝံ၊ စောင်းမာန် ညံ့၍၊ ကြောက်ရွံ့ ရိုသေ၊
သည်းခံတွေဖြင့်၊ ကောင်းစေ့နှလုံး၊ ယဉ်စေမင်း’
လို့ ဆုံးမတော် မူသားတယ်....”

ဝဇ္ဇနာ ဒီပနီ(၄)

(၉) စာဋ္ဌ ကမ္ပဘာက ပိယဝါဒိတာ ယောဏ်
ဆောင်ခြင်း။

ပိယဝါဒိတာပတိရူပတာက စာဋ္ဌကမ္ပတာ
ဝဇ္ဇတိ။

ပိယဝါဒိတာ ပတိရူပတာယ = နှုတ်ခွန်းချိုသာ
ပိယဝါစာရှိမှ ကောင်းမည်အထင်နှင့် အရိုအသေ
ပြော ဆို သဖြင့်။ စာဋ္ဌ ကမ္ပတာ = ဒါယကာတို့
အောက် နှိမ့် ချ ရှိ ပြောဆိုခြင်း တည်းဟူသော
အနေသန တရားသည်။ ဝဇ္ဇတိ = လှည့်ပတ်တတ်၏။

“စာဋ္ဌကမ္ပတာ ဆိုတာက မြှောက်ပင့် ပြောဆိုခြင်း၊
အောက်ကျခံခြင်း၊ ပိယဝါဒိတာက ချစ်ကြည်ညိုအောင်

ပြောခြင်း၊ အဲသည်လိုအဓိပ္ပာယ်ရှိလေတော့ မိမိကိုချစ်ကြည်ညိုအောင် ပိယဝါစာ ပြောရင်းက ဒါယကာတို့ကိုမြှောက်ပြီး မိမိက အောက်ကျခံရာ ရောက်သွားတယ်။ အဲသည်လိုလှည့်စား တတ် တယ်ပေါ့ဗျာ။ အဲသည် ဝဉ္စနာကတော့ ရဟန်းတော်များနဲ့ ပို၍ သက်ဆိုင်ပါလိမ့်မယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တို့လဲ သိရအောင် ခွဲခြားကြည့်ကြဦးစို့။

“စာဠုကမျှတာက မိမိကိုယ်ကို နှိမ့်ချခြင်း လက္ခဏာ ရှိတယ်။

ပိယဝါဒိဘာက ကြည်ညိုနှစ်သက်ဖွယ်သော စကားကို ဆိုခြင်း လက္ခဏာ ရှိတယ်။

စာဠုကမျှတာက ဒါယကာတို့ နားခံသာအောင် ကြံဆောင် မြှောက်စားခြင်း ကိစ္စရှိတယ်။

ပိယဝါဒိဘာက ဒါယကာတို့အား သဒ္ဓါဘရားကို ပွားစေခြင်းကိစ္စ ရှိတယ်။

စာဠုကမျှတာက အပြုံးနှင့်ဆီးကြို၍ မျက်နှာလို မျက်နှာရ နှုတ်ခွန်းချိုသာ ပြောဆိုပြီး လောကဝတ် (လောကွတ်) ပြုဘတ်ခြင်းကို ရှေးရှုတယ်။

ပိယဝါဒိဘာက မျက်မှောင်တကုတ်ကုတ်မလုပ်လွန်းဘဲ တရားနှင့် လျော်သော (လျောက်ပတ်စွာ) ပဋိသန္ဓာရ ပြုခြင်းကို ရှေးရှုတယ်။

စာဠုကမ္ပတာက လာဘ်လာဘကို အလို့ရှိခြင်း၊ အလို့ကြီးခြင်းနှင့် နီးစပ်တယ်။

ပိယဝါဒိတာက မေတ္တာ ကရုဏာနှင့် နီးစပ်တယ်။

“အဲသည်လို ခွဲခြားကြည့်လိုက်တဲ့အခါ ငွေကြေးနှင့် ဆက်ဆံခြင်းမျိုးလား၊ လာဘ်လာဘကို မျှော်၍ အောက်ကျခံပြီး ရောနှောပွန်းတီး ဆက်ဆံခြင်းမျိုးလားဆိုတာ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုသာ အသိဆုံး ဖြစ်နိုင်ပါလိမ့်မယ်တဲ့”

“သည့်ထက်ပိုပြီး နားလည်ချင်လိုက်တာဗျာ”

“ကဲ...ဒီလိုဆိုရင် အမရပူရ မဟာဂန္ဓာရုံ ဆရာတော် ဘုရားရဲ့ ‘ဘုရားဥပဒေတော်ကြီး’ ထဲက ကုလဒူသကသိက္ခာ ပုဒ် အဖွင့်မှာပါတဲ့ စာဠုကမ္ပတာနဲ့ အကျုံးဝင်တဲ့ စကား အချို့ကို ထုတ်ပြုပြီး ပြောမယ်ဗျာ။

“မှားတာ၊ မှန်တာ၊ တရားတာ၊ မတရားတာကို မစဉ်းစားဘဲ ချစ်ခင်လာအောင် ပြောခြင်း။

“မိမိကိုယ်ကို နှိမ့်ချ၍ သနားလာအောင် ပြောခြင်း။

“ဒါယကာ ဒါယိကာတို့ဆီက ပစ္စည်းရအောင် ပြောခြင်း၊ ကြည်ညိုအောင် ပြောခြင်း။

“ဒကာရ ငါ့ကို မင်းကြီးက ကြည်ညိုတယ်၊ ငါ့ကို မည်သည့်အမတ်ကြီးက ကြည်ညိုတယ် စသည်ဖြင့် မေး

ဘဲလျက် သူ့ကိုယ်သူ ပြောခြင်း၊ မေးသည့်အတွက် သူ့
ကိုယ်သူ မြှောက်၍ ပြောခြင်း။

‘သေဋ္ဌေးကြီး၊ သူကြွယ်ကြီး၊ ဘာမင်းကြီး ညာမင်း
ကြီး စသည်ဖြင့် ရာထူးဂုဏ်သိန် စည်းစိမ်နှင့် စပ်သော
မြှောက်လုံး ပင့်လုံး စကားသုံးနှုန်း၍ ခေါ်ခြင်း။

‘ကလေး၏ မိဘတို့က ကြည်ညိုအောင် ကလေးငယ်
ကို ပွေ့ချီ ချော့မြူခြင်း။

‘အဲဒါ... အဲဒါတွေပေါ့ဗျာ၊ ကျုပ် မှတ်မိသလောက်
ပြောရတာပဲ၊ ကျုပ်တို့ သိထားဖို့က စာဋ္ဌကမ္ပတာဆို
တာ ‘အနေသန’ (၂၁)ပါးမှာ တစ်ပါးအပါအဝင် ဖြစ်
တယ်၊ အနေသန အဓိပ္ပာယ်က ရဟန်းနှင့် မအပ်စပ်သော
မလျှောက်ပတ်သော သဘာဝလာဘ ရှာမှီးခြင်းလို့သာ မှတ်
ပါလေရော့။

‘အနေသန(၂၁)ပါးက-

- ၁။ ဆေးကုခြင်း။
- ၂။ တမန်ပြုခြင်း။
- ၃။ အစေအပါးခံ၍ သွားခြင်း။
- ၄။ အိုင်းအမာကို ဖောက်ခြင်း။
- ၅။ ပျို့အန် ဆေးပေးခြင်း။

- ၆။ အနာကို ဆေးသိမ်းပေးခြင်း။
- ၇။ ဝမ်းကျ ဆေးပေးခြင်း။
- ၈။ နှာနှင်ဆီ ချက်ပေးခြင်း။
- ၉။ အနာသုတ်ဆီ ချက်ပေးခြင်း။
- ၁၀။ ဝါးပေးခြင်း။
- ၁၁။ သစ်ရွက်ပေးခြင်း။
- ၁၂။ ပန်းပေးခြင်း။
- ၁၃။ သစ်သီးပေးခြင်း။
- ၁၄။ ရေချိုးကသယ်မှုန့်ပေးခြင်း။
- ၁၅။ ဒန်ပူပေးခြင်း။
- ၁၆။ မျက်နှာသစ်ရေပေးခြင်း။
- ၁၇။ ဆပ်ပြာမှုန့်ပေးခြင်း။
- ၁၈။ မြေညက်မှုန့် ပေးခြင်း။
- ၁၉။ ဒါယကာကို ချီးမြှောက်၍ ပြောခြင်း။
- ၂၀။ ပဲနောက်ဟင်းကဲ့သို့ မမှန်စကားပြောခြင်း။
- ၂၁။ ရွာသူသားငယ်ကို ချီပိုးခြင်း။

“အဲသည် လိုပါရှိတယ်။ ကျုပ်တို့ ပြောနေကျ စကားကတော့ သစ်သီးပေးခြင်း၊ ပန်းပေးခြင်းတဲ့”

“အင်း....အတော် ကို နူးညံ့ သိမ်မွေ့လှန်းတဲ့ ဝဠုနာ ပါလားဦးမင်္ဂလာရေ၊ အခု ကျုပ်တို့ခေတ်နဲ့သာ ပြောရရင် တချို့က အရေးတယူ နှုတ်ဆက်မေးမြန်းပြောဆိုနိုး

နောတဲ့ ဘုန်းကြီးရဟန်းကိုမှ ပိုပြီး ကြည်ညိုတတ်ကြတယ်။
မပြောဘဲနရင်လဲ သာသနာရေးရာ ဘာမှ မသိရှာတဲ့
ဒါယကာ ဒါယိကာမတို့အဖို့ နားမလည်နိုင်ရှိကြမှာပဲ”

“နားလည်တဲ့ဒကာ ဒကာမကျတော့ ကိုယ့်ဆရာတော်
ကို ပိုပြီးတော့တောင် ကြည်ညိုသေးသဗျ။ ဆရာတော်
ဦးဗုဓ်နဲ့ အုတ်ကျောင်း ဒကာမကြီး နန်းမတော် မယ်နု
ကိုကြည့်လေ။ အင်းဝမှာ နန်းမတော်ကြီးက မဟာအောင်
မြေဘုံစံ အုတ်ကျောင်းဘော်ကြီးကို ဆောက်လုပ်ပြီး ဆရာ
တော်ကို တင်လှူကိုးကွယ်ထားတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျောင်း
လာပြီး ဆရာတော်ကို ဖူးမြင်တဲ့ အခါတိုင်း ဆရာတော်က
စာကြည့်ရာမှ မိဖုရားကြီးကို လှည့်၍တောင် ကြည့်တော်
မမူပါဘူးတဲ့။ မိဖုရားကြီးကလဲ အားရအောင် ကြည်ညို
ဖူးမြော်ပြီး ကန်ဘော့ ဝတ်ချ၍သာ ကျေကျေ နပ်နပ်
ပြန်သွားလေ့ ရှိပါသတဲ့။ တစ်ခါတစ်ရံ မိဖုရားကြီး
သာ မကပါဘူး။ ဘကြီးတော် ဖန်နန်းရှင် မင်းတရား မှု
လာလဲ ရှင်ဘုရင်ရယ်လို့ လှည့်ကြည့်တော် မမူဘဲ စာကြည့်
မြဲသာ ကြည့်နေပါသတဲ့”

“ဆရာဘော်ကြီးကလဲ နေနိုင်လိုက်တာ၊ ဘုရင်နှင့်
မိဖုရားကလဲ တစ်စုံတစ်ရာမှ စတင် လျှောက်ထားခြင်း ပြု
ဘူးတဲ့လားဗျာ”

“အမယ်လေး ရှေးခေတ်က ဒကာ ဒကာမဆိုတာ
ကိုယ်ကိုးကွယ်တဲ့ ဆရာတော်ကြီးများကို အလွန် ရိုသေကြ

တယ်၊ အလွန်လဲ ကြောက်ကြတယ်၊ စကားဦးသန်းပြီး ပြောဆိုဖို့ ဆိုဘာမျိုးတော့ ဝေးရော၊ မိဖုရားကြီး ဘဝ တစ်သက်ဘာမှာ သာယာဝတီ ကုန်းဘောင်မင်းက ရာဇ ဝတ်ဘော် ပေးလို့ အကွပ်မျက်ခံဖို့ရာ လိုက်ပါသွားရင်း နောက်ဆုံး ဖူးမြော်ခြင်း အနေနဲ့ ဆရာတော်ကို ဝင်ဖူး တဲ့အခါတုန်းကသာ တပည့်တော်မ နောက်ဆုံးကန်စော့ ခြင်းနဲ့ ကန်တော့လိုက်ပါတယ် ဘုရား'လို့ စကားဦး သန်းပြီး အရဲစွန့် လျှောက်ဖူးပါသတဲ့၊ အဲသည်တော့မှ ဆရာတော်ကြီးက စာကြည့်ရာ လှည့်ပြီး 'ဟဲ့...မိနု၊ သူ့ ကြွေးရို့၊ ဆပ်ရလိမ့်ခယ်'လို့ တစ်ခွန်းတည်းသာ မိန့်တော်မူ လိုက်ပါသတဲ့၊ မိဖုရားကြီးကလဲ 'ငါ့နာမည်ခေါ်ပြီး တရား ဟောတော်မူလိုက်တာ၊ သေပျော်ပြီတဲ့'လို့ ကျေကျေ နပ်နပ်ကြီး လိုက်ပါသွားတော်မူပါသတဲ့”

“အင်း....ခင် ဘုရား ပြောသလို 'သာသနာ'ရေး ဝပြီး နားလည်တဲ့ ဒကာမမို့ အကြည်ညိုကြီး ကြည်ညိုတတ်ပေ တာပဲ၊ အခုခေတ် ဒကာ ဒကာမများနဲ့ သာဆိုရင် 'ဆရာ တော်ကလဲ ကိန်းကြီး ခန်းကြီး နိုင်တယ်'လို့ ဝေဖန်မလား မသိဘူး။ ကျုပ်သာ ဆရာတော်ဖြစ်ရင်လဲ ကိုယ့်ကို ကြည် ညိုအောင် လောကဝတ် ပြုခဲ့တာနဲ့ 'ဝဠာနာ'များ 'ထိ' သွားမလား မပြောတတ်ပါဘူး”

“ဟုတ်တာပေါ့ဗျာ၊ ကိုယ့်စိတ်ကို အသိဆုံး ဆိုပေမယ့် ကိုယ့်စိတ်က 'လွစ်'ခနဲ ပြန်လိမ်တာကို ခံရတတ်ပါတယ်

လို့ ဟော အထားသားပဲ၊ လူနဲ့ လူချင်းသာဆိုရင် ဒီကိစ္စ မျိုးဟာ ထမင်းစား ရေသောက် သဘောထားပြီး ရွှန်း ရွှန်းဝေအောင် ခလာကွတ်လုပ်ကြမှာ ဖြစ်တယ်။ လုပ်လဲ လုပ်နေကြတာပဲ။ လုပ်လေ ကိုယ့်အတွက် ကောင်းလေ၊ လုပ်လို့ လဲ အပြစ်မရှိဘူး မဟုတ်လား။ ဟော ရဟန်းတော် များအတွက် ကျဘော့ နည်းနည်းလေးမှ အတိမ်းအစောင်း မခံတဲ့ ဘုရား ဥပဒေတော်ကြီးကို စောင့်ထိန်းနေရတာ ကျွန်တော်တို့ ရိပ်မိနိုင်ကြပြီ။ ကိုရေချမ်း စဉ်းစားကြည့် စမ်း၊ ကျုပ်တို့ ခင်ဗျားတို့ သိထားကြတာက ရဟန်းတော် များ သိက္ခာပုဒ်ဟာ (၂၂၇) သွယ်သော သိက္ခာပုဒ်လို့ သာ သိထားကြတယ် မဟုတ်လား။ အဲ သည် လောက် သိက္ခာပုဒ်ကိုတော့ စာအုပ်ထဲမှာ ကြည့်ရင် သိနိုင်ပါသေး တယ်။ အဲဒီ သိက္ခာပုဒ်များကို အနုစိတ် စိတ်လိုက်တဲ့ အခါ မှာတော့ ‘ကုဋေကိုးထောင်’ အထိ ဖြစ်လာသတဲ့လေ”

“အေးဗျ၊ ကျုပ်လဲ ဒီလို ကြားဖူးတာပဲ။ ကုဋေကိုး ထောင်ဆိုတာ တစ်ကုဋေ၊ နှစ်ကုဋေ၊ ဆယ်ကုဋေ၊ ရာကုဋေ၊ ထောင်ကုဋေ ကုဋေကိုးထောင်အထိ ဆိုတော့ ဘယ်လို သိက္ခာပုဒ်တွေလဲ ဆိုတာဘောင် ကျွန်တော်တို့ မသိနိုင် တော့ပါဘူး။”

“ဒါကြောင့် ကျုပ်တို့ သိနိုင်လောက်တဲ့ ဥပမာလေး တစ်ခုနဲ့ တင်စားပြထားတဲ့ စကားရှိတယ် မဟုတ်လား။ ရဟန်းတော်များ စောင့်ထိန်းတော် မူကြရတဲ့ အနုသာသန

သိက္ခာပုဒ်များဟာ အပ်ဖျားပေါ် မုန်ညှင်းစေ့ကလေး
တင်ထားသလို ဖြစ်နေပါသတဲ့၊ နည်းနည်းလေးမှ အတိမ်း
အစောင်း မခံပါဘူးတဲ့”

“အင်း...ဒီလို သိရလေ သံဃာ့ဂုဏ်ကို ပို၍ ကြည်ညို
စရာ ကောင်းလေပါလဲဗျာ”

“ဥဇ္ဇုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃောလို့
ဘောဟော် မှုသားတာလဲဗျာ၊ ဘဂဝတော=မြတ်စွာ
ဘုရား၏။ သာဝက သံဃော=တပည့်သား သံဃာတော်
သည်။ ဥဇ္ဇုပ္ပဋိပန္နော=သာဓဋ္ဌယျ မာယာ ကင်းစင်ကွာ၍
ဖြောင့်စွာ ကျင့်ကြံတော် မူပါပေ၏။”

“အင်း...ဒါကြောင့်လဲ လူမင်း၊ နတ်မင်း၊ ဗြဟ္မာမင်း
တို့၏ ရှိခိုး ပူဇော်ခြင်းကို ထိုက်ထိုက် တန်တန် ခံတော်မူ
ထိုက်တဲ့ အဗ္ဗလိ ကရုဏိယ ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံဘော် မှုဘာ
ပေါ့ဗျာ၊ ဒီတော့ ဒီလို လုပ်ကြပါစို့လားဗျာ၊ ရဟန်း
တော်များနဲ့သာ တိုက်ရိုက် သက်ဆိုင်တဲ့ ဝဉ္ဇနာ မျိုးကိုလဲ
အကျဉ်း ဖြစ်ဖြစ် ကျွန်တော်တို့ ကြည်ညိုရအောင် ဆွေး
နွေး သွားကြတာပေါ့”

“ဒီလိုဆိုလဲ ကောင်းပါပြီဗျာ”

(၁၀) အသံဝိဘာဂသီလတာ က အင်္ဂဇီဝ ပါရိသုဒ္ဓိ
ယောင်ဆောင်ခြင်း။
အင်္ဂဇီဝ ပါရိသုဒ္ဓိ ပတိရူပတာယ အသံ
ဝိဘာဂ သီလတာ ဝဉ္ဇေတိ။

အာဇီဝ ပါရိသုဒ္ဓိ ပတိရူပတာယ = ဖြူစင်သော
အသက် မွေးခြင်းနှင့် တူသဖြင့်။ အသံ ဝိဘာဂ
သီလတာ = မိမိ ပစ္စည်း ဥစ္စာတို့ကို ဝေဖန်၍ သုံး
ဆောင်လေ့ မရှိသော လောဘ၊ မစ္ဆေရ
အကုသိုလ် တရားသည်။ ဝဉ္ဇေတိ = လှည့်ပတ်
တတ်၏။

“အရပ်စကားနဲ့ နားလည်အောင် ပြောရရင်တော့
ဗျာ၊ သီလ မစင်ကြယ်သူတို့ထံ မိမိ ပစ္စည်း ရောက်သွား
မှာ စိုးရိမ်သလိုလိုနဲ့ သက်နိုး ပရိက္ခရာ စသည်တို့ကို
မဝေဖန် မခွဲခြမ်း မပေး မလှူတာကိုပဲ အာဇီဝ ပါရိ
သုဒ္ဓိလို့ ထင်နေ တတ်ကြတယ်တဲ့၊ တကယ်တော့ တွန့်တို
တဲ့ စိတ်က အယောင် ဆောင်တာပဲတဲ့၊ အဲသည်လောက်ပဲ
ဆွေးနွေးကြပါစို့ဗျာ၊ နောက် တစ်ခု ဆက်ရအောင်”

(၁၁) မိစ္ဆာ ဇီဝက သံဝိဘာဂသီလတာ ယောင်
ဆောင်ခြင်း။

သံဝိဘာဂ သီလတာပတိရူပေန မိစ္ဆာဇီဝေါ
ဝဉ္ဇေတိ။

သံ ဝိဘာဂ သီလတာ ပတိရူပေန = မိမိ ပစ္စည်း
ဥစ္စာတို့ကို ဝေဖန် ဖြန့်ဖြူး၍ သုံးဆောင်လေ့
ရှိသော သဒ္ဓါ ဓမ္မတ္တာနှင့် တူသဖြင့်။ မိစ္ဆာဇီ
ဝေါ = အလဇ္ဇီ ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ဝေဖန် ဖြန့်ဖြူး သုံး

ဆောင် ခြင်း တည်း ဟူသော မိစ္ဆာဇီဝ
အကုသိုလ် တရားသည်။ ဝဉ္ဇေတိ=ခွဲခြမ်း ဝေ
ဖန်ခြင်း နာယက ဂုဏ်တည်း ဟူသော သဒ္ဓါ
မေတ္တာအယောင် ဟန်ဆောင် လှည့်ဖြား
တတ်၏။

“အဲဒါကတော့ အံ့သက်က ဝဉ္ဇနာနဲ့ ပြောင်းပြန်ဖြစ်
လိမ့်မယ် ထင်တယ်ဗျို့၊ အထက်ပါ ဝဉ္ဇနာက သီလ မရှိ
တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေထံ မိမိ ပစ္စည်း ရောက်သွားမှာ စိုးရိမ်
သလိုလို့နဲ့ ကိုယ့်ပစ္စည်းများကို မဝေဖန် မခွဲခြမ်းရက်တာ၊
အခု ဝဉ္ဇနာ ကျတော့ သီလ မစင်ကြယ်သူပဲ ဖြစ်ပါစေ
ကိုယ့်မှာ နာယက ဂုဏ်နဲ့ ပြည့်စုံပြီး သဒ္ဓါ မေတ္တာနဲ့ လှူ
ဒါန်း စွန့်ကြဲ ပေးကမ်း ရက်ဘယ်လို့ အများက ထင်
အောင် မိမိ ပစ္စည်းများကို ဝေငှ ခွဲခြမ်းတာလို့ အဓိပ္ပာယ်
ကောက်ယူရမယ် ထင်ပါတယ်ဗျာ၊ ဒါလဲ သည်လောက်ပဲ
ပြောကြပါစို့။”

(၁၂) အသင်္ဂဟသီလတာက အသံသဂ္ဂ ဝိဟာရိတာ
ယောင်ဆောင်ခြင်း။

အသံ သဂ္ဂ ဝိဟာရိတာ ပတိရူပေန
အသင်္ဂဟ သီလတာ ဝဉ္ဇေတိ။

အသံ သဂ္ဂ ဝိဟာရိတာ ပတိရူပေန=ဒါယ
ကာဘို့နှင့် မနှီးနှော၊ ဝိနည်းတရားနှင့် အညီ

နေလေ့ရှိသော သူတော်ကောင်း ရဟန်းတို့ အဖြစ်နှင့် တူသဖြင့်။ အသက်ဟသီလတာ= တရားနှင့် လျော်သော ဝစန ပဋိသန္ဓာရ မိမိ ပဋိသန္ဓာရ တို့ဖြင့် ဒါယကာတို့အား ချီးမြှင့်သော မရှိခြင်းသည်းဟူသော ကရုဏာ မေတ္တာ သဒ္ဓါကင်းသော မသူတော် တရားသည်။ ဝဇ္ဇဘိ=သူတို့နှင့် မရောနှောခြင်း တည်းဟူသော သီလအယောင် ဟန်ဆောင် လှည့်ဖြား တတ်၏။

“ကိုရေချမ်းရေ၊ အဲဒီ ဝဇ္ဇနာ ကျဘော့ ဒါယကာ တို့နဲ့ မနှီးနှော မပြောဆိုတာဘဲ ဝိနည်းမတော်ကို ရိုသေစွာ ကျင့်ဆောင် နေသကဲ့သို့ လှည့်ဖြားတတ်ပြန် ရောတဲ့ဗျ၊ သဘောကဘော့ ရေငုံ ဆရာတော်တို့လို အချည်းနှီးသော စကားမျိုး တစ်ခွန်းမှ မထွက်မိ မပြောမိအောင် ခပ်မဆိတ် နေတော်မူတာမျိုးကို ဆိုလိုဟန် မရှိပါဘူး၊ ဆရာတော် ဦးဗုဒ္ဓိတို့လို စာကြည့် ပျက်မှာ စိုးလို့ မပြော မဆိုတာမျိုးလဲ မဟုတ်ဘန်ရာပါဘူး၊ ကိစ္စ မရှိဘဲ သက်သက်သယံ ဒကာ ဒကာမ အပေါ်မှာ မေတ္တာ သဒ္ဓါ ရှေးမရှုဘဲ စကားပြောခြင်း၊ တရားဟောခြင်း မရှိတာ၊ အသိအမှတ် မပြုဘဲ နေတာမျိုးကို ဆိုလိုဟန် ရှိပါတယ်ဗျာ၊ ကျုပ်ဘော့ သည်သောကံပဲ သဘောပေါက်မိပါတယ်၊ အလွန် နူးညံ့တဲ့ ဝဇ္ဇနာ တွေဆိုတာ အသိရ အခက်သား ကလားဗျ”

“ဟုတံပါတယ် ဟုတ်ပါတယ်၊ အပ်ဖျားပေါ် မှန်
ညှင်းစေ တင်ထားတင်ပဲဗျို့၊ ကဲ...နောက် တင်ခဲ့က
ဆက်ပါဦး”

(၁၃) အနန္တလောမိတဂိဟိသံသဂ္ဂက သင်္ဂဟ သီလ
တာ ဟောင်ဆောင်ခြင်း။

သင်္ဂဟ သီလတာ ပတိရူပတာယ အန
န္တလောမိတဂိဟိ သံသဂ္ဂေါ ဝဉ္ဇေတိ။

သင်္ဂဟ သီလတာပတိရူပတာယ=ဒါယကာ
တို့အား ဝိနည်း တရားနှင့်အညီ အာမိသပဋ္ဌိ
သန္တာရတို့ဖြင့် ချီးမြှောက်ခြင်းနှင့် တူသဖြင့်။
အနန္တလောမိတဂိဟိသံသဂ္ဂေါ=ဒုဟန်း တရား
နှင့် မလျော်သော လူတို့နှင့် ရောနှောခြင်း ဂိဟိ
သံသဂ္ဂ တရားသည်။ ဝဉ္ဇေတိ= လှည့်ပတ်
တတ်၏။

“အဲဒါကလဲ အထက်က အသင်္ဂဟ သီလတာ ဝဉ္ဇနာနဲ့
ပြောင်းပြန် ဖြစ်နေပြန်ရော ကိုရေချမ်းရေ၊ အထက်က
ဝဉ္ဇနာက ဒကာ ဒကာမတို့နဲ့ မရောနှော မရင်းနှီးမှ
အထင်ကြီးလိမ့်မယ်လို့ ဆိတ်ဆိတ်နေတဲ့ သဘော၊ အခု
ဝဉ္ဇနာကျသော ရဟန်းနဲ့ အပ်စပ်တဲ့ စကားမျိုး တရား
မျိုးလောက် ပြောရမယ့်အစား လူအမှု လူကိစ္စတွေထဲသို့

နယ်ကျွံပြီး ပြောများ ဆိုများ စကား ကြွယ်လွန်းသွားတာ၊
အဲဒါကိုပဲ အပြစ်ကင်းတဲ့ ချီးမြှောက်မှုလို့ ထင်အောင်
လှည့်ဖြားတတ်သတဲ့....”

“ဒါတော့ ကျွန်တော် သဘောပေါက်သဗျို့၊ ကဲ....
နောက်တစ်ခု ဆက်ပါဦး”

(၁၄) ပိသုဏဝါစတာ က သစ္စဝါဒိတာ ယောင်
ဆောင်ခြင်း။

သစ္စဝါဒိတာ ပတိ ရူပေန ပိသုဏဝါစတာ
ဝဇ္ဇေတိ။

သစ္စဝါဒိတာပတိရူပေန = အမှန်ကို ဆို
လေ့ရှိသော သူ၏ အဖြစ်တည်း ဟူသော
သူတော် တရားနှင့်တူသဖြင့်။ ပိသုဏဝါစတာ =
သူနှစ်ယောက်တို့၏ အကြား ကွဲပြားစိမ့်သော
ငှာ ကုန်းချော ပြောဆိုခြင်းတည်း ဟူသော
မသူတော် တရားသည်။ ဝဇ္ဇေတိ = လှည့်ပတ်
တတ်၏။

“အဲဒီ ဝဇ္ဇနာကတော့ ရဟန်းတော်များ အတွက်သာ
မကဘူး၊ ကျုပ်တို့နဲ့လဲတိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်တာမို့ ဆွေးနွေးဖို့

အသွန်ကောင်းပါလိမ့်မယ်၊ မိမိအတွက် ဖြစ်စေ၊ သူ တစ်
ပါးအတွက် ဖြစ်စေ မဟုတ်မမှန် ပြောလေသမျှဟာ မုသာ
ဝါဒလို့ ဆိုတယ် မဟုတ်လား”

“ဟုတ်တယ်လေ၊ ပါဠိဘာသာနဲ့ တွဲပြီး ‘မုသာစကား’
လို့တောင် မြန်မာလို ပြောနေကြတာပဲ”

“အေးဗျာ... ပိသုဏဝါစာကျတော့ လူနှစ်ဦးအကြား
မှာ သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်း နှစ်ရပ်ကြားမှာ အကျိုးမဲ့
စေလိုတဲ့ စိတ်ထားနဲ့ မဟုတ်မမှန်တင်ပဲ ဖြစ်စေ၊ ဟုတ်မှန်
တင်ပဲ ဖြစ်စေ ကုန်းချော ပြောဆိုတာမျိုး ဖြစ်တယ်”

“အင်း... ကုန်းချောတယ်ဆိုတာ ခြေထိုးခြင်း၊ ကတုန်း
ကတိုက် လုပ်ခြင်း၊ ခလောက်ဆန်ခြင်း၊ တို့မီးရှို့မီး လုပ်
ပေးခြင်း၊ ပစ်စာ ရေးသားပို့ခြင်း၊ အဲသည်လို ချစ်ကြည်
ညိုနေကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ယောက်အကြားမှာ မိမိက မလို
မှန်းထားသူ တစ်ဦးရဲ့ အကျိုးမဲ့ကို ဖြစ်စေလိုတာကြောင့်
တွန်းတာ တိုက်တာမျိုးပေါ့ဗျာ၊ အဲသည်လို တွန်းတာ
တိုက်တာမျိုးဟာ သတ္တိရှိဖို့လဲ မလိုဘူး၊ ကိုယ်မှန်းတဲ့လူကို
မျက်နှာချင်း ဆိုင်ဖို့လဲ မလိုဘူး၊ မဟုတ်မမှန် လုပ်ကြံ
လိမ္မော်ပြောတာမျိုးကို မဆိုထားနှင့် သူတစ်ပါးရဲ့ ပြုမိ
တဲ့ အပြစ် အနာအဆာကလေးများကိုတောင် အလိုဆိုးနဲ့
ပြောမိလျှင် ပိသုဏဝါစာ ဖြစ်သွားမှာပဲ ကိုရေချမ်းရေ”

“ကျုပ်ဖြင့် ပိသုဏ္ဍဝါစာရဲ့ အကုသိုလ် အပြစ်ဟာ မုသာဝါဒ အကုသိုလ် အပြစ်ထက်တောင် ကြီးလိမ့် မသားလို့ ထင်မိတယ်။ လိစ္ဆဝီ မင်းတို့ အကြားမှာ ဝဿ ကာရ ပုဏ္ဏားရဲ့ ခလောက်ဆန်မှုကြောင့် အပရိဟာ နိယ တရား(၇)ပါးနဲ့ ပြည့်စုံနေတဲ့ ဝေသာလီပြည်ကြီး ဖျက်စီး ရဘယ် မဟုတ်လား”

“ဟုတ်ပါရဲ့။ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး မေတ္တာပျက်ဖို့၊ အယုံ ကြည် ကင်းဖို့၊ သွေးခွဲဖို့ နေရာမှာ မိမိ၏ လျှာဖျားဟာ ဓား လှံ လက်နက်တို့ထက် ထက်မြက်နေတာမို့ ဝစီဘေဒ ထိတိုင်းရဲ့ နိုင်ပါတယ်။ ဒီလို စိတ်ဆိုး စိတ်ယုတ်မာမျိုး ဟာ ကျွန်တော်တို့ တစ်တွေကို လွယ်လွယ်ကလေးနဲ့ ဖျက် ဆီးနိုင်ပါတယ်။ ‘အဆင်းတွန်းကြတာ’မျိုး ဖြစ်ပါလိမ့် မယ်။ အဲသည့်လို အလိုဆိုး မဟုတ်ဘဲနဲ့တောင်မှ ပိသုဏ္ဍ ဝါစာယောင်ယောင် ဖြစ်သွားနိုင်ပါသေးတယ်တဲ့”

“အဲဒါက ဘယ်လိုလဲ၊ ရှင်းစမ်းပါဦး”

“သူဘစ်ပါး၏ အပြစ်ကို အကျိုးရှိရာ အရာရောက်ရာ မှာသာ ‘မှန်ဘာဒဗြာသစ္စာ’ ဆိုပြီး အမှန်ကိုပြောဆိုပေမယ့် အကျိုးမရှိရာ အရာမရောက်ရာတို့၌ ခဏခဏ ပြောမိရင် ပိသုဏ္ဍဝါစာ ဖြစ်ဘတ်သတဲ့ဗျို့”

“ဒါလဲ တော်တော် သိမ်မွေ့ပြီး အသိခက်တဲ့ ဝဉ္ဇနာပဲ ဦးမင်္ဂလာရေ”

(၁၅) အနတ္တကာမတာက အပိသုဏ ဝါစတာ
ယောင်ဆောင်ခြင်း။

အပိသုဏ ဝါစတာ ပတိရူပေန အနတ္တ-
ကာမတာ ဝဋ္ဋေတိ။

အပိသုဏ ဝါစတာ ငတိ ရူပေန=သုတစ်
ပါးတို့ ကွဲပြားကြောင်းကို မပြော မဆုံးခြင်း
ဟူသော အပိသုဏ ဝါစာ သုခရိုက်တရားနှင့်
တူသဖြင့်။ အနတ္တကာမတာ= သုတစ်ပါးတို့၏
အကျိုးမဲ့ကို လိုလားခြင်း ဟူသော ဣဿာ
မစ္ဆေရ၊ ဒေါသမူ အကုသိုလ် တရားသည်။
ဝဋ္ဋေတိ= သုတစ်ပါးတို့ ပျက်ပြား လတ္တံသည်
ကို သိမြင်လျက် ကုန်းတိုက်ရာ ရောက်မည်
ကြောင့် မပြောဆိုဝံ့သည့် အဟန် ကြံစည်
ဖြားယောင်းတတ်၏။

“ဒါကတော့ ရှင်းပါတယ်ဗျာ၊ ဥပမာ- မောင်ဘက
မောင်လှကို အကျိုးမဲ့ရာ မဲ့ကြောင်း ကြံစည် ပြုလုပ်နေ
တယ်ဆိုတာ မိမိက သိပါလျက် ကြားပါလျက်နှင့် မောင်
လှရဲ့ အကျိုးမဲ့ကို မကာကွယ်လိုချင်တဲ့ သဘောကြောင့်
မောင်ဘ၏ သဘောထားကို မောင်လှအား သွားပြော
လျှင် ပိသုဏဝါစာ ဖြစ်လိမ့်မယ် ဆိုပြီး မသိကျိုးနွံ ပြု

နေလိုက်တဲ့ သဘောပါဗျာ၊ အဲဒါ ပိသုဏ္ဍဝါစာတော့ မဖြစ်ဘူးပေါ့၊ မောင်လှအပေါ်မှာတော့ မိတ်ဆွေကောင်း တို့၏ ဝတ္တရားမှ ပျက်ကွက်ပြီး ‘ဖမ်းတဲ့ဂဠုန်၊ ခုန့်တဲ့နဂါး၊ တို့ကတော့ အကြည့်သမား’ ဆိုသလို ကြည့်နေတဲ့ စိတ်ထား မျိုးပေါ့ ဗျာ”

“နေသာပ လေညာက— ဆိုတဲ့ လူစားမျိုးပေါ့လေ၊ ကောင်းတဲ့ စိတ်တော့ မဟုတ်ပေဘူးဗျို့”

“မကောင်းတဲ့ စိတ်တွေက လိမ်တတ်၊ လှည့်မတ်တတ် လို့ ဝဉ္ဇနာလို့ ခေါ်တာပေါ့ဗျာ”

ဝဇ္ဇနာ ဒီပနီ (၅)

(၁၆) ကုလ မစ္ဆရိယက ကုလာ နုဒယတာ ယောဝင်
ဆောင်ခြင်း။

ကုလာ နုဒယတာ ပတိရူပတာယ ကုလ-
မစ္ဆရိယံ ဝဇ္ဇတိ။

ကုလာ နုဒယတာ ပတိရူပတာယ=အလုပ်
အကျွေး ဒါယကာတို့အား သနား အားနာ
ခြင်းဟူသော ကုသိုလ်တရားနှင့် တူသဖြင့်။
ကုလ မစ္ဆရိယံ=မိမိ ဒါယကာအိမ်တွင် ဝင်
ရောက်သူ အလှူခံတို့အား နှလုံးမသာခြင်း
ဒေါသ မစ္ဆေရ တရားသည်။ ဝဇ္ဇတိ=ဒါယ
ကာတို့အား သနားခြင်း ကရုဏာဟန် ကြံစည်
လှည့်ပတ်တတ်၏။

“အဲဒီ သဘောက မိမိအား အမြဲ ထောက်ပံ့ လှူဒါန်း နေသူ ဒါယကာထံ တစ်ပါးသော အလှူခံ ပုဂ္ဂိုလ်က ချဉ်းကပ် လာရောက် အလှူခံတဲ့ အခါ မိမိ ရသကဲ့သို့ ထို အလှူခံ ရသွားမှာ စိုးလို့ မလို မစ္ဆေရ ဖြစ်သွားတာကို ကိုယ့်ဒါယကာအား အားနာတဲ့ သဘော သနားတဲ့ သဘောကဲ့သို့ ထင်အောင် ပြုတတ်ပါသတဲ့၊ ဒါ့မို့က တစ်ခါတစ်ရံသာ အလှူခံတာဆိုရင် မစ္ဆေရ ပြဋ္ဌာန်းတဲ့စိတ် ဖြစ်မယ် မထင်သေးပါဘူး၊ အမြဲတမ်း အလှူခံနေသူ ဖြစ် ရင်တော့ မိမိက ကိုယ့် ဒါယကာကို တဝန် တက်နေမည် စိုးသလိုလို ကိုယ်က ကြားက အားနာသလိုလိုနဲ့ မစ္ဆေရ ပြဋ္ဌာန်းတဲ့စိတ် ဖြစ်မှန်းမသိ ဖြစ်နေတတ်ပါသတဲ့”

“ဒီသဘောကို ကုလမစ္ဆေရလို့ ပြောနိုင်လိမ့်မယ် ထင်တယ် ဦးမင်္ဂလာ”

“ပြောနိုင်တာပေါ့ဗျာ။ စိတ်ဆိုသော စိတ်အကြောင်း နဲ့ ပတ်သက်ပြီး ငါးရဲ့ ငါးဆယ် ကေန်ပိတ် လော သကဇာတ်က လောသကတိသံ ရဟန်းရဲ့ မစ္ဆေရပြဋ္ဌာန်း တဲ့ စိတ်အကြောင်းကို ရေးခဲ့ဖူးပါတယ်။ မိမိကို ကြည်ညို ပြီး အမြဲ ထောက်ပံ့ လှူဒါန်းနေတဲ့ ဒါယကာထံ အာဂန္တု ရဟန်းတစ်ပါးက အလှူလခံတော့ ဆွမ်းသာမက နေ စရာကိုပါ မိမိနှင့် အတူ နေရာပေးလို့ မစ္ဆေရ ပြဋ္ဌာန်းတဲ့ စိတ် ဖြစ်ခဲ့ရတဲ့ အကြောင်းပေါ့”

“အဲဒီ စိတ်ချိုးဟာ ကျုပ်တို့ တစ်တွေလဲ ဖြစ်တတ်သဗျ
နော်၊ ဥပမာ-မိမိကို ထောက်ပံ့ ချီးမြှောက်လေ့ရှိတဲ့ မိမိ
ရဲ့ ဆရာ၊ မိမိရဲ့ အထက်လူကြီးထံကို တစ်ပါးသူ တစ်ဦး
တစ်ယောက်က ဝင်ရောက် ချဉ်းကပ် ဟပည့် လာခံတဲ့အခါ
မလိုတမာ ဖြစ်လာတတ်ကြတယ်၊ အဲဒါ ကဲ့ပဲ မိမိက ကိုယ့်
ဆရာမှာ တာဝန် ပိုလာမည်ကို စိုးရိမ် သလိုလို၊ အားနာ
သလိုလို၊ ကရုဏာ သက်သလိုလို အထင်နဲ့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို
လိမ်နေတတ်ပါသတဲ့၊ တကယ်ကတော့ အထက် လူကြီးက
မိမိမှ တစ်ပါး အခြားသူ တစ်ယောက်ကို ချီးမြှောက် မစ
မှာ ဝန်တိုတဲ့ သဘောပဲ”

“ဒါလဲ ဝဠုနာပေါ့”

(၁၇) အာဝါသ မစ္ဆရိယက အာဝါသ စီရတရ
ကာမတာ ယောင်ဆောင်ခြင်း။

အာဝါသ စီရတရ ကာမတာ မှ ခေန
အာဝါသ မစ္ဆရိယံ ဝဠေတိ။

အာဝါသ စီရတရ ကာမတာ မှ ခေန=
မိမိ ကျောင်းတိုက်နေရာ အာဝါသ၌ သံဃာ
တော်ကို နှလုံး မွေ့လျော် ပျော်ဖွယ်သာယာ
ရှည်မြင့်စွာ တည်ရစ်စေသောဟု ဥပ္ပာဉ်
သစ်ပင် တီထွင်ပြုစု ကြည့်ရှု စောင့်ရှောက်ခြင်း

ကို အရင်းမူသဖြင့်။ အာဝါသ မစ္ဆရိယံ=ကျွဲ
နွား လူသူ လူယူ ဖျက်ဆီးသည်များကို မသဒ္ဓါ
မကြည်ညို ဝန်တိုခြင်း အာဝါသ မစ္ဆေရ
အကုသိုလ်ဘုရားသည်။ ဝဇ္ဇေတိ=သဒ္ဓါမေတ္တာ
ယောင် ဟန်ဆောင် ဖြားယောင်းတတ်၏။

“ယခု ဝဇ္ဇနာကတော့ ရဟန်းတော်များ အတွက်သာ
ပို၍ သက်ဆိုင်ပါလိမ့်မယ်။ မိမိ ကျောင်းတိုက်ကို အရှည်
သဖြင့် မပျက်မစီး တည်တံ့ပြီး နောင်လာ နောက်သား
သံဃာတော်များ ချမ်းချမ်း သာသာ နေရအောင် စောင့်
ရှောက်ရင်းက အစောင့်အရှောက် လွန်ကဲပြီး ကျွဲ နွား
လူသူ လူယူ ဖျက်ဆီးမှုကို အစိုးရိမ် လွန်ခြင်း၊ ဝန်တိုခြင်း၊
အဖျက်ဆီး ခံရတဲ့အခါ ဒေါသဖြစ်ခြင်း သဘောကို ပြဆို
တော်မူကာ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်”

“အဲဒီ သဘောဟာ သံယောဇဉ် ကြီးမားလွန်းလို့ အာ
ဝါသ မစ္ဆရိယ ဖြစ်သွားတဲ့ သဘောလို့ ဆိုရမှာပဲ။ ကျုပ်
တို့အနေနဲ့ အသိခက်လှတဲ့ ဝိနည်းတော် အရာကို နား
လည်ဖို့ အများကြီး လိုပေလိမ့်ဦးမယ်။ လူတွေအတွက် ဆို
ရင် ဒီဝဇ္ဇနာမျိုးနဲ့ ညှိုးနွမ်း ညစ်ကျခြင်း ဖြစ်နိုင်မယ်
မသင်ဘူးနော်”

“ဟာ... လူတွေက သီလဝိသုဒ္ဓိမှမဖြစ်ဘဲ၊ ‘လက်နှီး
စုတ်အိုးမည်းပေ’လို့ ပိုမဆိုးပါဘူးဗျာ။ ရှင်တော်ဘုရား

ဟောကြားထားတဲ့ ငါးရဲ့ငါးဆယ် ‘သိမ်ပုပ္ဖဇာတ်’ကို ကြည့်လေ။ ရသေ့တစ်ပါးဟာ ကန်ပေါင်မှာ နေပြီး ကန်ဘွင်းက ကြာပန်းတွေရဲ့အနံ့ကို ရှူရှိုက်နေမိသတဲ့။ အဲဒီအခါ ကန်စောင့် နတ်သမီးက ‘ကြာနံ့တွေကို ခိုးရှူ နေရသလား’လို့ စွပ်စွဲသတဲ့။ အဲဒီအချိန်မှာပဲ ရွာသား တစ်ယောက်က ကန်ထဲဆင်းပြီး ကြာပန်းတွေကို ချိုးယူ ထွက်သွားသတဲ့။ သည်တော့ ရသေ့က နတ်သမီးကို အခု လို့ ပြောသတဲ့။

‘အသင် ကန်စောင့် နတ်သမီး၊ ငါက ကြာနံ့တွေကို ရှူရုံသာ ရှူ နေမိတာပါ။ ဒါကို ကြာနံ့ ခိုးတယ်လို့ စွပ်စွဲ ပြောဆိုတယ်။ အခုန ခရီးသွားက ကန်ထဲဆင်းပြီး ကြာ ရိုး ကြာစွယ်တွေကို ချိုးယူသွားတာကျတော့ ဘာ ကြောင့် ကြာသူခိုးလို့ မပြောမဆို နေလိုက်သလဲ’

“ဒီတော့ ကန်စောင့်နတ်သမီးက....

‘သီလ မရှိတဲ့လူတွေကို ပြောနေဖို့ မလိုပါဘူး။ အရှင် ရသေ့တို့လို အပြစ်မရှိ အမြဲ စင်ကြယ်နေတဲ့ သူတော် ကောင်းတို့မှာတော့ သေးငယ်တဲ့ အပြစ်ကလေးပင် ဖြစ် ပါစေ အလွန် ကြီးမားပါတယ်’ လို့ ပြန်ပြောသတဲ့ခလ။

“ဟုတ်တာပေါ့၊ လက်နှီးစုတ်ကိုအိုးမည်းပေလို့ ဘာမှ မထူးပေမယ့် အလွန် ဖြူစင်တဲ့ မျက်နှာသုတ် ပဝါမှာ အစွန်းလေး တစ်ကွက်ဆင်ရင် အရုပ် ဆိုးသွားတာပဲလေ”

(၁၈) ဓမ္မမစ္ဆရိယက ဓမ္မပဋိပန္န ဝရိဟရဏတာ
ယောင်ဆောင်ခြင်း။

ဓမ္မပဋိပန္နပရိဟရဏတာမုခေန ဓမ္မမစ္ဆရိယံ
ဝဉ္ဇေတိ။

ဓမ္မပဋိပန္န ဝရိဟရဏတာ မုခေန = တရား
နှင့်စပ်သော ဘဏ္ဍာကို သိမ်းဆည်း စောင့်
ရှောက်ခြင်းကို အရင်းပြုသဖြင့်။ ဓမ္မမစ္ဆရိယံ =
ဓမ္မမစ္ဆရိယ အကုသိုလ်တရားသည်။ ဝဉ္ဇေတိ =
လှည့်ပတ်တတ်၏။

“တရားနှင့်စပ်သော ဘဏ္ဍာကို သိမ်းဆည်း စောင့်
ရှောက်ခြင်းကို အရင်းပြုသဖြင့် ဓမ္မမစ္ဆရစိတ် ဖြစ်တတ်
သည်။ ပိဋကတ်စာပေ စေတီပုထိုး ကိုးကွယ်ပြုစု ကြည့်ရှု
စောင့်ရှောက်ခြင်းကို အရင်းပြုသဖြင့် ရွှေပွတ်၊ စာခိုး
လူဆိုး လူပျက် စသည်တို့၌ နှလုံးမသာ မစ္ဆရစိတ် ဖြစ်သ
ကဲ့သို့ဟု ဆိုလိုသည်။

“ရွှေကျင် ဆရာတော်က အဲဒီ ဝဉ္ဇနာနဲ့ ပတ်သက်လို့
အခုလို အကျယ် ဝိတ္တာရခွဲ၍ ပြထားတော် မူပါသေး
တယ်။

‘န မြော စုံ မက် မပေးရက်ကာမျှဖြင့် မစ္ဆရမဟုတ်၊
နှမြော စုံမက် မပေးရက်ဘဲ အနိုင်အထက် ပေးရတော့

မည်တကားဟု လည်းကောင်း၊ ယူသွားကြသည် တကား
ဟူ၍ လည်းကောင်း နှလုံးမသာဖြစ်လျှင်လည်း မစ္ဆေရဟု
မှတ်၊ မိမိဥစ္စာ ကိုင်းကျွန်း လယ် ယာ ပျက်စီးမည်စိုးသော
ကြောင့် ဆီးကာ ပိတ်ဆို့ ပြုကာမျှဖြင့် မစ္ဆေရ မဟုတ်၊
ကျွဲနွားလူသူ လုယူဖျက်ဆီး ရှိသည့်အခါ မသာနှလုံး ပူရုံး
ဝမ်းနည်း ဆဲရေး ဆိုမြည်သည့်အခါလည်း မစ္ဆေရရန်
မာန်နှိုင်ငံသို့ ရောက်လေသည်မှတ်၊ ယင်းသို့သောအခါ
သူတစ်ပါး တွက်တာနှင့် ပစ္စုပ္ပန် အစီးအပွားသာ ပျက်
သည်၊ မိမိတွက်တာနှင့်ကား သံသရာစီးပွားပါ ပျက်ပြား
လေခဲ့သည်၊ တစ်ဖတ်တန် ဥစ္စာ ပျောက်၍ ဇနီးမောင်နှံ
နှစ်ယောက် ခိုက်ရန် ဖြစ်ပွားသည့်အခါ အဝတ်ပုဆိုးအိုး
အင်ဖျာရိုင် သူ့ထက်ငါ အနိုင်ရအောင် အပြိုင်သား ဖျက်
ဆီးကြသဖြင့် တစ်အိမ်လုံး ပျက်ကျ၍ ဆုံးပါးကြီး ရောက်
ရသည့် ဗာသာဗာလိတို့နှင့် တူလေစွတကားဟု နှလုံးထား
၍ တစ်ပါးတွက်တာနှင့် ပစ္စုပ္ပန်စီးပွား ပျက်ပြားရသည့်
အခါတွင် ကိုယ့် တွက်တာနှင့် သံသရာ အစီး အပွားပါ
မပျက်ပြားရအောင် သတိဆောင်အပ်လှတော့သည် မှတ်’
ဟု ဖွင့်ပြထားပါသည်။”

(၁၉) ဘဿာ ရာမတာက ဓမ္မဒေသနာဘိရုတိယောင်
ဆောင်ခြင်း။

ဓမ္မဒေသနာ ဘိရုတိမုခေန ဘဿာရာမတာ
ဝဇ္ဇတိ။

ဓမ္မဒေသနာ ဘိရုတိ မုခေန= တရားစကား
ဟောပြောခြင်း၌ မွေ့လျော်ခြင်းကို အရင်း
ပြုသဖြင့်။ ဘဿာရာမတာ=အကျိုးမဲ့သော
စကားတို့နှင့် တကွ ကာလရှည်ကြာ ပြောဆို
ခြင်း၌ မွေ့လျော်ခြင်း ဟူသော ဘဿာရာမ
တဏှာသည်။ ဝဉ္ဇေတိ=လှည့်ပတ်တတ်၏။

“ဘဿာရာမ ဆိုတာက အနှစ်မဲ့ အကျိုးမဲ့ ပေါက်က
ရစကားတွေနဲ့ ပြောဆို မွေ့လျော်ခြင်းကို ခေါ်တယ်။ ဒါ
ကြောင့် လူအများကိုတရားဒေသနာ ဟောရာမှာအချိန်ကာ
လ အားလျော်စွာ ဒေသနာမှ မလွတ်သော တရားစကား
တို့ကို ဟောပြောပြီး နိဂုံးချုပ်တန် ချုပ်ရမယ်တဲ့။ ဒီလိုမှ
မဟုတ်လို့ အနှစ်မပါအကားမြဲမြဲ စကားတွေနဲ့ မွေ့လျော်
နေရင် ဝဉ္ဇနာ ဖြစ်တတ်တယ်။ အဲဒီ နေရာမျိုးမှာ မြတ်စွာ
ဘုရား ကိုယ်တော်တိုင် ကာလတ္တညုတာ= အချိန်အတိုင်း
အရှည်ကို ဆင်ခြင်၍ တရား ဟောတော် မူလေ ရှိပါ
သတဲ့”

“အေး ဗျ... ကျုပ် တို့ တစ်တွေလဲ ဟော ပြော ပွဲ
မှာ ဖြစ် စေ၊ အစည်းအဝေးမှာ ဖြစ်စေ အတိုင်းထက်
အလွန်စကားကြောတွေ ရှည်လွန်းနေရင် ပြီးငွေ့ပြီးအပြစ်
တင်ခံကြရလိမ့်မယ်”

(၂၀) သင်္ဂဏိကာရာမတာက ဂဏာနုဂ္ဂဟကရဏတာ
ယောင်ဆောင်ခြင်း။

ဂဏာနုဂ္ဂဟကရဏတာ မုခေန သင်္ဂဏိ
ကာရာမတာ ဝဇ္ဇတိ။

ဂဏာနုဂ္ဂဟကရဏတာ မုခေန = တပည့်
သားဂိုဏ်းသင်္ဃာကို ချီးမြှောက်ခြင်းကို အရင်း
ပြုသဖြင့်။ သင်္ဂဏိကာရာမတာ = အပေါင်း
အဖော်၌ မွေ့လျော်ခြင်းသည်။ ဝဇ္ဇတိ =
လှည့်ပတ်တတ်၏။

“ပါဠိသင်ခြင်း၊ အဋ္ဌကထာ သင်ခြင်း စသည်တို့ဖြင့်
တပည့်သား ဂိုဏ်းသင်္ဃာကို ချီးမြှောက်၍ သာသနာတော်
စည်ပင်ခြင်းသို့ ရောက်အောင် ရွက်ဆောင်သည် အမှတ်
နှင့် အပေါင်းအဖော်ကို စွန့်ခွင့်နှိုင်းခြင်း၊ သင်္ဂဏိကာရာမ
တာဟော ဖြားယောင်းလှည့်ပတ်၍ စံထွေ ကုဂ္ဂတာ ဘဝ
နာ(စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းခြင်း)
လက်လွတ် သဖြင့် သံသရာနှုတ်ခမ်း မသတ်နိုင်၊ နိဗ္ဗာန်
သောင်ကမ်း မခပ်နိုင်ဘဲ ရှိတတ်သည်တို့။

“ဆရာတော် အဆိုအမိန့်ကို ဖတ်ချတော့ မမ္မာစရိယ
ဦးဌေးလှိုင်ရေးတဲ့ ရဟန္တာနဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ထူးများ စာအုပ်ထဲက
ရွှေဥမင်ဆရာတော်နဲ့ တောင်ဖီလာ ဆရာတော်ကြီး ၂ပါး
တွေ့ဆုံတော်မူကြတဲ့အကြောင်း ဖတ်ဖူးတာ သတိရလို့က်
မိသဗျို့”

“ဆိုစမ်းပါဦးဗျာ၊ ကြားနာရတာပေါ့”

“အင်းဝခေတ် သာလွန်မင်းကြားကြီး လက်ထက်မှာ စစ်ကိုင်းရွှေဥမင် ဆရာတော်ကြီးဟာ ကပ္ပိယ လူသူတော် တစ်ဦးကိုသာ အဖော်ပြုပြီး တောထဲ တောင်ထဲ ကမ္မဋ္ဌာန်း ဘာဝနာ ကျင့်တော်မူနေပါသတဲ့။ တစ်နေ့တော့ သာလွန် မင်းကြားကြီးရဲ့ မင်းဆရာဖြစ်တဲ့ တောင်ဖီလာ ဆရာတော် ဘုရားကြီးက နောက်လိုက် နောက်ပါများနှင့် ရွှေဥမင် ဆရာတော် ဘုရားကြီးကို သွားရောက် ဖူးမြော်ပါသတဲ့။ တောကြီး တောင်ကြီး ထဲက ဖြစ်သလို ဆောက်ထားတဲ့ ကျောင်းပေါ်မှာ ရွှေဥမင်ဆရာတော်ကို ဖူးရတော့....

‘တော ကြီး မျက် မည်း လူသူမတော် တစ်ယောက် တည်းနဲ့ နေရတာ မကြောက်ဘူးလား ဘုရား’လို့ မေး လျှောက်လိုက်ပါသတဲ့။ ဒီတော့ ရွှေဥမင်ဆရာတော်ဘုရား က....

‘ကြောက်လို့သာ တောထဲမှာ ပရိသတ် နည်းနည်း နှင့် နေတာပေါ့’လို့ ပြန်လည် မိန့်ကြားပါသတဲ့။ အဲဒီမှာ တင် တောင်ဖီလာ ဆရာတော်ဘုရားမှာ ‘ဪ...ငါ့မှာ ဖြင့် နေပြည်တော်ကြီးမှာ မင်းဆရာလုပ်ပြီး ပရိသတ် အခြံ အရံ များစွာနဲ့ နေခဲ့တာ မကြောက်သလို ဖြစ်နေပါပ ကော’လို့ သံဝေဂကြီးစွာ ရတော်မူလိုက်ပါသတဲ့။ မကြာ ခင်မှာပဲ တောင်ဖီလာ ဆရာတော်လဲ တောဆွက်တော်မူ သွားပါတယ်”

“ကြည်ညိုစရာ ကောင်းလိုက်ပါဘိတော့ ဦးမင်္ဂလာ ရယ်”

အတ္တသမံ ပေမံ နတ္ထိ၊ အတ္တာဟိ အတ္တနော
နာထော၊ ကောဟိ နာထောပရောသိယာ။
အတ္တဒတ္ထံ ပရတ္ထေန၊ ဗဟုနာပိ နဟာပယေ။

“ဒေသနာတော်မြတ် အရပ်ရပ်ကို နှလုံးထားသဖြင့်
အဆုံးမရှိ ဘေးအထိ ပြွမ်းသော သံသရာဝယ် နေသာထိုင်
အား သူတစ်ပါး တွက်တာနှင့် ကာလ ရှည်လျား၍
တရားလက်လွတ် မနေမိရအောင် သတိကြင်ကြပ် ပြုအပ်
လှတော့သည် - လို့ ရွှေကျင်ဆရာတော်က အကျယ်
ဝိတ္ထာရ ပြုထားတော် မူပါတယ်”

(၂၁) ကမ္မာရာမတာက ပုညကမ္မတာ ယောင်ဆောင်
ခြင်း။

ပုညကမ္မတာ ပတိရူပတာယ ကမ္မာရာမတာ
ဝဇ္ဇေတိ။

ပုညကမ္မတာ ပတိရူပတာယ = ကုသိုလ်
ကောင်းမှုနှင့် စပ်သော အမှုမျိုး၌ မွေ့လျော်
ခြင်း ဟူသော ကုသိုလ်တရားနှင့် တူသဖြင့်။
ကမ္မာရာမတာ = သိမ်မွေ့စွာသော ရဟန်း တ
ရားတို့၌ မမွေ့လျော်နိုင် အမှုသစ်၌သာ မွေ့
လျော်နိုင်ခြင်းတည်း ဟူသော တဏှာတရား
သည်။ ဝဇ္ဇေတိ = ကုသိုလ်ကောင်းမှု၌ မွေ့လျော်
ခြင်းအယောင် ဟန်ဆောင် လှည့်ဖြားတတ်၏။

“အဲဒါကတော့ အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် နိဗ္ဗာန်ထုတ်
ချောက် ကျင့်ကြံနိုင်စွမ်း ရှိသည့် ရဟန်းတော်များအတွက်
ဝဉ္ဇနာ၏ အလှည့်အပတ် ခံရမှာကို သတိ ပေးတော်
မူဘာ ဖြစ်ပါလိမ့်နော်။ ရွှေကျင် ဆရာတော်ဘုရား
က အကျယ်ဝိတ္ထာရကို ဤသို့ ဖွင့်ပြထားပါသေးတယ်။

“ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို လိုလားသည့် အဟနိနှင့် သီလ
သမာဓိ ဘာဝနာ ကုသိုလ်ဘုရားတို့၏ အန္တရာယ်ကြီးကျယ်
စွာသော နဝကမ္မ အမှုကြီးကို ဦးစီးမဲ့မူးရေတွင်းတူးရေကန်
ဆည် ဘုရားတည် ကျောင်းဆောက် အမှုမျိုးနှင့် ကာလလွန်
ကျွမ်း၍ သမထ ဘာဝနာ ဝိပဿနာလမ်းကို ဖြောင့်တန်း
စွာ သွားခွင့် မရသဖြင့် ဒုက္ခအဆုံး မသတ်နိုင်ဘဲ ရှိရတတ်
သည်။

“အဲသည်လို ဖွင့်ဆို ရေးသားတော် မူခဲ့ပါတယ်....”

“ဟုတ်ပါဗျို့ ဦးမင်္ဂလာရေ....ယနေ့ နက်ဖြန်ဆိုသလို
တရားထူး ရအောင် အားထုတ်တော်မူနေကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်
များအတွက် ဘာဝနာ အရှိန် မပျက်အောင် ဒါနဘက်
ကူးပြီး အချိန်ကုန် မခံသင့်ကြောင်း အမရပူရ မဟာဂန္ဓာရုံ
ဆရာတော်ဘုရားကလဲ ‘ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာ’ မှာရေးသား
ထားတာ ရှိသဗျ....”

“ဖောက်သည်ချမ်းပါဦး ဦးရေချမ်းရယ်”

“ကျွန်တော် မှတ်မိသလောက်ပြောရမှားဖြင့် အမရပူရ
မဟာဂန္ဓာရုံ ဆရာတော်ရဲ့ ဥပဇ္ဈာယ် ဖြစ်တော် မူတဲ့

စစ်ကိုင်း မဟာဂန္ဓာရုံ ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ မန္တလေး
က ဆရာတော် တစ်ပါး ကြွလာပြီး ဥပနိသျှ ခံယူ၍
ကမ္မဋ္ဌာန်း တရားများကို ကျင့်တော်မူနေပါသတဲ့။ တင်နေ
တော့ နံနက် စောစောမှာ မန္တလေး ဆရာတော်က
ဘုရား တင်ရအောင် ပန်းတွေ လိုက်ကောက် နေတာကို
မဟာဂန္ဓာရုံ ဆရာတော်ကြီးက မြင်တော်မူတော့ ‘ပန်းကို
နောက်မှ လှူပါ။ တရားကိုသာ ကြိုးစားတော်မူပါ’ လို့
မိန့်တော်မူပါသတဲ့ဗျာ”

“ သာဓု-သာဓု-သာဓု၊ မှတ်သားစရာ ကောင်းလိုက်
ပါဘိ ကိုရေချမ်းရေ၊ လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီးကလဲ
ယောဂီများကို ‘ကမ္မဋ္ဌာန်း ထိုင်ရာမှ ဖျက်ပြီး ဆွမ်း
ဘော် ချက်ရအောင် မထချင်ကြနဲ့’ လို့ မိန့်တော်မူဖူး
သတဲ့ဗျာ”

(၂၂) ဗျာပါဒက ပဋိကူလသညာ ယောဂ်ဆောင်
ခြင်း။

ပဋိကူလသညာဘာသာနု ဗျာပါဒေါ ဝဠေတိ။
ပဋိကူလသညာတာမုခေန = ကမ္မဋ္ဌာန်း အရာ၌
စက်ဆုပ်ခြင်း ဟူသော အမှတ်နှင့် တူသဖြင့်။
ဗျာပါဒေါ = စက်ဆုပ်ရွံ့ရှာ နှလုံးမသာခြင်း
ဗျာပါဒသည်။

ဝဠေတိ = ပဋိကူလသညာကမ္မဋ္ဌာန်းထင်ယောင်
ဟန်ဆောင် လှည့်ဖြားတတ်၏။

“ ပဋိကူလသညာက စက်ဆုပ်ရွံ့ရှာဖွယ်ရာဟုမှတ်ထင်
လာအောင် ဆင်ခြင်တဲ့ သဘော ဖြစ်ပါတယ်။ ဗျာပါဒ
ဆိုတာကဘော့ နှလုံးမသာယာခြင်း၊ ရွံ့ရှာခြင်း၊ စက်ဆုပ်
ခြင်း သဘောဖြစ်ပါတယ်။ ဒေါသ ဗျာပါဒနဲ့ စက်ဆုပ်
ရွံ့ရှာ မသတိဘာကို ကမ္မဋ္ဌာန်း၏ အစွမ်းဖြင့် ပဋိကူလ
သညာရယ်လို့ ထင်တတ်ကြပါသတဲ့။ ဥပမာဗျာ-ကျွန်တော်
တို့ အသုဘ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ရှုတဲ့အခါ ဆိုပါတော့၊ ဖူးရောင်း
ပုပ်ပွနေတဲ့ အလောင်းကောင်ကြီးကို ကြည့်ရင်း ဒေါသ၊
ဗျာပါဒ ဖြစ်ပြီး ရွံ့ရှာ စက်ဆုပ် နေတတ်ကြတယ်။ အဲဒီ
ဒေါသ ဗျာပါဒကဲ့ပဲ ပဋိကူလသညာလို့ ထင်အောင်
လှည့်စားတတ်ပါသတဲ့။ နောက်လာမယ့် ဝဠနာနဲ့ နှီးနှွယ်
ဆက်စပ်ကြည့်ရင် ပိုပြီး သဘော ပေါက်လာလိမ့်မယ်
ထင်ပါတယ် ”

“ ဒါဖြင့် ဆက်ကြားဖို့၊ ဗျာ.... ”

(၂၃) ကာမစ္ဆန္ဒဝဠနာ
ကာမစ္ဆန္ဒက အပဋိကူလသညာ ယောင်ဆောင်း
ခြင်း။
အပဋိကူလသည တာ မုခေန ကာမစ္ဆန္ဒဘ
ဝဠေတိ။

အပ္ပဋိကူလသညတာ မုခေန=မစက်ဆုပ် မရွံ
ရွာတတ်သည့် အမှတ် သညာကို အရင်းပြု
သဖြင့်။ ကာမစ္ဆန္ဒော=ကာမဂုဏ်၌ တပ်နှစ်
သက်ခြင်း ကာမစ္ဆန္ဒ တရားသည်။ ဝဉ္ဇတိ=
လှည့်ပတ်တတ်၏။

“အဲသည်မှာ အထက်က ဝဉ္ဇနာနဲ့ ပြောင်းပြန်ဖြစ်နေ
တာကို သတိပြုနိုင်သမျှ ကြည့်လေ - မြန်မာ စကားနဲ့
သဘောပေါက်လွယ်အောင် ပြောရရင် အထက်က ဝဉ္ဇနာ
‘အရှိကို အရှိအတိုင်း’ မြင်ရမယ့် ဟာကို ရွံရွာစက်ဆုပ်
တယ်။ ဒါကိုပဲ အရှိကို အရှိအတိုင်း မြင်တယ်လို့ လှည့်ပတ်
တတ်သတဲ့။ အခု ဝဉ္ဇနာကျတော့ စက်ဆုပ်ဖွယ် ရွံရွာ
ဖွယ် ဆင်ခြင်ရမယ့်ဟာကို မရွံမရွာ ရုံမက တပ်မက်မော
လို့တောင် နေတတ်ပါသေးသတဲ့။ အဲသည်လို တပ်မက်
မောတာကို တပ်မက်မှန်း မသိ၊ မစက်ဆုပ်ဘဲလက်ခံနေတဲ့
သဘော လှည့်ပတ်တတ်ပါသတဲ့ ကိုရေချမ်းရေ ”

“ ဟုတ်ပြီဗျို့၊ ရွံစရာ မဟုတ်တာကို ရွံပြီး ရွံစရာ
ပါလို့ ဆင်ခြင် ရမှာကျတော့ မရွံကြတဲ့ သဘောပါ
ပဲလေ ”

“ ဆရာတော် ဖွင့်ဆိုတာကို ကြည့်ကြရအောင်ဗျ ”

“ မစက်ဆုပ် မရွံရွာတတ်သည့် အမှတ်သညာဖြင့်
ကာမဂုဏ်၌ တပ်နှစ်သက်ခြင်း၊ ကာမစ္ဆန္ဒတရား လှည့်ဖြား

တတ်သည်။ စက်ဆုပ် ရွံရှာခြင်းသည် ဒေါသ စရိုက်
 ကြောင့် ရွံရှာသည်လည်း ရှိတတ်သည်။ ပဋိကူလသညာ
 ကမ္မဋ္ဌာန်း ထင်သောကြောင့် ရွံရှာသည်လည်း ရှိသည်။
 မရွံရှာခြင်းသည်လည်း ပဋိကူလသညာ ကမ္မဋ္ဌာန်း၏အစွမ်း
 ဖြင့် မရွံရှာတတ်သည်လည်း ရှိသည်။ ရာဂ စရိုက်ကြောင့်
 မရွံရှာတတ်သည်လည်း ရှိသည်။ မိမိ၏ ဆံအစရှိသော သုံး
 ဆယ့်နှစ်ပါးသော ကောဋ္ဌာသတို့၌ လည်းကောင်း၊ ဗဟိဇ္ဇ
 သန္တာန်၌ သူတစ်ပါးတို့၏ ဆံအစရှိသော ကောဋ္ဌာသတို့၌
 လည်းကောင်း အဘူတူ ရွံရှာဖွယ် ထင်ခြင်းသည် ပဋိကူလ
 သညာအစွမ်းဖြင့် ရွံရှာခြင်းတည်း။ မိမိ သူတစ်ပါး အသေ
 အရှင် မထူးမခြား ထင်သည်ရှိသော် ပဋိကူလသညာ
 ကမ္မဋ္ဌာန်းထင်သည် မည်၏။ ထိုပဋိကူလသညာ ကမ္မဋ္ဌာန်း
 ထင်သည်ရှိသော် မိမိ ကိုယ်၌ကဲ့သို့ သူတစ်ပါးကိုယ်၌လည်း
 မရွံရှာခြင်း၊ အသက်ရှင်သော ကိုယ်၌ကဲ့သို့ အသက်
 မရှင်သော အကောင်ပုပ်၌လည်း မရွံရှာခြင်းသည် ဖြစ်၏။
 သူတစ်ပါးတို့ နှပ် တံဘွား အစရှိသည်၌ကဲ့သို့ မိမိ၏ နှပ်
 တံဘွား အစရှိသည်၌လည်း ရွံရှာခြင်း၊ အသက်မရှိသော
 အကောင်ပုပ်၌ကဲ့သို့ အသက်ရှင်သော နှစ်သက်ဖွယ်ဟူ၍
 သမုတ်အပ်သော အာရုံ တို့၌လည်း ရွံရှာခြင်းသည်
 ဖြစ်၏။ ကာမစွန္ဒ တဏှာအားကြီးလွန်းသော သူသည်
 လည်း သူတစ်ပါးတို့ ရွံရှာကြသည့် အာရုံ၌လည်း မရွံရှာ
 ဘဲ ရှိတတ်သည်။ ဒေါသစရိုက်လွန်သော သူသည်လည်း
 သူတစ်ပါးတို့ သာယာကြသော အာရုံ၌သော်လည်း

မသာယာခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ နှလုံးမသာ ဗျာပါဒ
သည် လည်းကောင်း ဖြစ်တတ်သည်။ ဒေါသ စရိုက်လွန်၍
မရွံ့ဟန် ရွံ့ရှားခြင်း ဗျာပါဒ ဖြစ်သည်ကို ပဋိကူလသညာ
ကမ္မဋ္ဌာန်း ထင်တတ်သည်။ အမှတ်ရှိတတ်သည်လို့ ဖွင့်ဆို
ထားပါတယ်”

“အင်း....ဆရာတော် ဖွင့်ဆိုတာက ကျွန်တော်တို့
နားလည်အောင် ပြည့်စုံလှပါတယ်။ မန်လည်ဆရာတော်
ဘုရားကတော့ မသဒေဝ လင်္ကာကြီးမှာ ‘ရွံ့စရာကို မရွံ့
တတ်သူ’ လေးဦးရှိတဲ့အကြောင်း ဖော်ပြထားသလို”

“ဆိုစမ်းပါဦးဗျာ၊ မှတ်သားရအောင်”

“ပထမ လူစားမျိုးက အရက်ကြိုက်တဲ့ အရက်သမား
တဲ့ဗျ။ ဒုတိယလူကတော့ ဘိန်းစားတဲ့ဗျ။ တတိယလူက
ငါးပိကြိုက်တဲ့ လူတဲ့။ အဲ စတုတ္ထကျတော့ ကောဋ္ဌာသ
အတ္တဘောကို မရွံ့နိုင်တဲ့ မရွံ့ကြတဲ့ ကာမဂုဏ်သားတွေ
တဲ့လေ။ အဲဒီလင်္ကာကို ကျွန်တော် ကျက်မှတ်ထားသေး
တယ်။

‘လူဘွင် အထူး၊ သောက်ယုတ်ကြူးတို့၊ အမူးအမက်၊
သေအရက်ဋ္ဌ၊ နှစ်သက်လိုလား၊ သောက်စားမြဲမြဲခါတရံ
မျှ၊ မရွံ့တတ်ခြင်း၊ နံ့ဖျင်းလွန်းစွာ၊ ပညာရှားပါး၊ လူ
ဘိန်းစားလည်း၊ စပ်ခါးစိမ်းဆွံ့၊ ဘိန်းနံ့နံ့ကို၊ မရွံ့တတ်
ခြင်း၊ ခံတွင်းလျှာကျိုး၊ အမျိုးစရိုက်၊ ငါးပိကြိုက်သူ၊

ထိုသည့်လူလည်း၊ သိုးအူ နို့လှောင်း၊ ထောင်းထောင်း
ပွက်လျှံ၊ ငါးပုပ်နံ့ကို၊ မရွံ့တတ်ခြင်း၊ အလင်းမယှဉ်း၊
ပုထုဇဉ်တို့၊ အစဉ်မှိုက်မှား၊ တဏှာအားဖြင့်၊ ယောက်ျား
မိန်းမ၊ ကိုယ်ကာယ၏၊ အသုဘစစ်၊ ပုပ်ဟောင်ညစ်ကို၊
လွန်ချစ်ရော့ပြွံ၊ သက်လုံးနှံ့၍၊ မရွံ့တတ်ခြင်း၊ ဤ လေး
သင်းကား၊ မယွင်းတူမျှ၊ ဟူစကြ၏။

“အင်း....ကောင်းလိုက်တာဗျာ၊ ကဲ....ရှေ့ဆက်ကြဦး
ဦး”

ဝဠာနာ ဒီပနီ(၆)

(၂၄) ထိနမိဒ္ဓက သမာဓိယောဂ် ဆောင်ခြင်း။
သမာဓိ မုခေန ထိနမိဒ္ဓံ ဝဠောတိ။

သမာဓိ မုခေန = သမာဓိတရားကိုအရင်း
ပြုသဖြင့် (ဝါ) ရှေးဦးစွာ သမာဓိတရား
ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းကို အရင်းပြုသဖြင့်။ ထိန
မိဒ္ဓံ = ငိုက်ချဉ်းပျင်းရိခြင်း ထိနမိဒ္ဓရန်သည်။
ဝဠောတိ = သမာဓိယောဂ် ဟန်ဆောင် လှည့်
ဖြားတတ်၏။

“အဲသည် ဝဠာနာမျိုးတော့ ကျုပ်တို့ တစ်တွေ ခဏ
ခဏ အလှည့်စား ခံရတတ်တာပေါ့ဗျာ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း ထိုင်
တဲ့အချိန် တစ်နာရီကျော် ကြာညောင်းလာတဲ့အခါ ထိန

မိဒ္ဓဝင်ပြီး အိပ်ချင်မှူးတူး ဖြစ်လာတယ်။ ငိုက်မျဉ်းလာ
တယ်။ ပျင်းရိလာတယ်။ သတိတစ်ချက်တစ်ချက် လစ်လစ်
သွားတယ်။ အဲဒီအခါမှာ ဘေးက အာရုံတွေကို သတိ
မထားတော့ဘူး။ နားကလဲ မကြားတော့ဘူး။ ဒါကိုပဲ
ကျွန်တော်တို့က တည်ကြည်တဲ့သမားမိ ရလာသလိုလို ထင်
တတ်ကြတယ် မဟုတ်လား။”

“ဟုတ်ပါ့ဗျာ၊ ဟုတ်ပါ့၊ ဒီလို သမားမိမျိုးက ကျုပ်တို့
အပေါ် ခဏခဏ လိမ်နေကြတာပဲ။ ဟဲ...ဟဲ”

(၂၅) ဥဒ္ဓစ္စက ဝီရိယယောင်ဆောင်ခြင်း

ဝီရိယာရမ္ဘ မုခေန ဥဒ္ဓစ္စံ ဝဉ္ဇေတိ။

ဝီရိယာရမ္ဘ မုခေန = ဝီရိယ အားထုတ်
ခြင်းကို အရင်းပြုသဖြင့်။ ဥဒ္ဓစ္စံ = စိတ်၏
တည်ကြည်ရာမရ ပျံ့လွင့် တုန်လှုပ်ခြင်း ဥဒ္ဓစ္စ
တရားသည်။ ဝဉ္ဇေတိ = ဖြားယောင်း လှည့်
ပတ်၏။

“အဲသည် ဝဉ္ဇနာကလဲ ကမ္မဋ္ဌာန်း ယောဂီကို လှည့်ပတ်
တတ်တာပဲလေ။ ဆရာတော်ရဲ့ အဆိုအမိန့်က ရှင်းလင်း
ပြတ်သားစွာ အခုလို ဖော်ပြထားပါတယ်။

“ဝီရိယသွန်သဖြင့် ဥဒ္ဓစ္စ ဖြစ်တတ်သည်။ စိတ်ပျံ့လွင့်
မည်မှာစိုးရိမ်သဖြင့် မကြီးမထွား၊ အနေအတိုင် မျှာ၍

တရားကို နှလုံးသွင်းသည်ရှိသော် ဝီရိယ လျှော့လွန်းသဖြင့် ထိနမိဒ္ဓ နှိပ်စက်တတ်သည်။ ထိနမိဒ္ဓ နှိပ်စက်မည်မှာ စိုးရိမ်သဖြင့် စင်္ကြံသွားခြင်း လွန်လျှင်လည်း ဝီရိယ လွန်ခြင်းကြောင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ရာမရ၊ ဥဒ္ဓစ္စဖျက်ဆီး၍ ဘာဝနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း ပျက်စီးရတတ်သည်ကို သတိရှိစေရမည်။ ဝီရိယနှင့် သမာဓိ မျှအောင် ရံခါ စင်္ကြံသွားခြင်း၊ ရံခါ ရုပ်ခြင်း၊ ထိုင်ခြင်းတို့ဖြင့် ဘာဝနာကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းမှ တရားလမ်းကြောင်းကု၍ ကမ္မဋ္ဌာန်း အာနုဘော်ကို အထူးခံစားရမည်။

“အဲသည် နေရာမှာ မဟာဝါထဲမှာ ပါတဲ့ အရှင်သောဏ မထေရ်ရဲ့ ဖြစ်ရပ်ကို သာဓက တင်နိုင်ပါလိမ့်မယ်။ ခြေဖဝါးမှာ အမွှေးနုပေါက်သည်အထိ နူးညံ့တဲ့ အရှင်သောဏ မထေရ်ဟာ ဝီရိယလွန်ကဲပြီး စင်္ကြံ လျှောက်လွန်းအားကြီးလို့ ခြေဖဝါးတွေမှာ ဓားနဲ့ မွမ်းခံရသလို သွေးအလိမ်းလိမ်း ဖြစ်လာတယ်။ စင်္ကြံလမ်းမှာလဲ သွေးတွေနဲ့ ပေကျံလာတယ်။ အဲသည်အတိလဲ ဝီရိယမလျော့ဘဲ စင်္ကြံ လျှောက်မြဲ လျှောက်နေတော့တယ်။ သို့ပေမယ့် တည်ငြိမ်မှု သမာဓိတရား ပေါ်မလာဘဲ ပျံ့လွင့်တဲ့ ဥဒ္ဓစ္စတရားများသာ ပေါ်လာတယ်။ ဘယ်လို ပေါ်လာသလဲ ဆိုတာ ‘ငါ့ ဝီရိယဟာ အခြားသော ရဟန်းများထက် လျော့လိမ့်မယ် မထင်ပါဘူး၊ ဒါနဲ့တောင် တရားထူး မရနိုင်တာဟာ ငါ့မှာ အာသာဝါ ကုန်ခန်းနိုင်တဲ့ ပါရမီ

မရှိလို့ပေလား၊ ဒီလိုသာ ပါရမီ မရှိတဲ့ အတူတူ လူ ဥပါသကာ လုပ်ပြီး ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာ ပြုနေတာက မှ ကောင်းလိမ့်ဦးမယ်' လို့ အကြံတွေ ဖြစ်နေပါသတဲ့၊ အဲဒီမှာတွင် ဂိဇ္ဈကုဋ်ဒေတာင်မှ သိမြင်တော် မူလိုက်သော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဘုရားသခင်က ရှင်သောဏ မထေရ် ရှိရာ ယင်းတိုက်တောသို့ တန်ခိုးတော်ဖြင့် တစ်မုဟုတ်ချင်း ကြွ ရောက်တော်မူလာပြီး 'ဝီရိယနှင့် သမာဓိ မျှအောင် ကျင့် လော့၊ မလျော့မတင်း စောင်းကြိုး ညှင်းသကဲ့သို့ ပြု လော့' ဟု သြဝါဒ ပေးတော်မူပါသတဲ့”

(၂၆) ကုက္ကုစ္စ ဝဉ္ဇနာ

သိက္ခာ ကာမတာ မုခေန ကုက္ကုစ္စံ ဝဉ္ဇေတိ။

သိက္ခာ ကာမတာ မုခေန=ဝိနယ ကုက္ကုစ္စ သိက္ခာ ကာမ အားကြီးသည်ကို အရင်းပြု သဖြင့်။ ကုက္ကုစ္စံ=မအပ်လိမ့်ယောင်၊ အပ်လိမ့် ယောင်နှင့် အရှောင် ပြုမိသဖြင့် နှလုံးမသာ ဝိပဋ္ဌိသာရ ကုက္ကုစ္စသည်။ ဝဉ္ဇေတိ=သိက္ခာပုဒ် ကို လွန်ကျူးမိမည်မှ ကြောက် တတ် သော သိက္ခာ ကာမ ကုက္ကုစ္စယောင် ဟန်ဆောင် လှည့်ဖြား တတ်၏။

“နှလုံး ပူပန်ခြင်း၊ စိုးရိမ်ခြင်း ဟူသော ကုက္ကုစ္စ ကို သိက္ခာ ကာမ မှတ်တတ်သည်။ သီလ သိက္ခာကို ကောင်းစွာ

ဆောက်တည်လိုခြင်းကို အရင်းပြုသဖြင့် စိတ်၏ သက်သာ
ရာမရ၊ ဝိနယ ကုက္ကုစ္စ အားကြီး၍ ဒေါသနှင့် သမ္ပယုတ်
ဝိပုဋ္ဌိသာရ ကုက္ကုစ္စ ဖြစ်တတ်သည် များကို နှလုံး ထား
သဖြင့် ကုက္ကုစ္စ အားမကြီး သင့်သော အရာ၌ ကုက္ကုစ္စ
အား မကြီးလွန်းရအောင် သတိ ရှိစေအပ်သည်။ ဥပါဒါန်
ကြောင့် ဥပါဒ်ဖြစ်တတ်သည် ဟူသကဲ့သို့တည်း။

“ဆရာတော်က ယခုလို ရေးသား ထား ပါ တယ်၊
ဝိနည်းတော်ကို အလွန် ရှိသေစွာ လိုက်နာ ကျင့်ဆောင်
သဖြင့် အချို့ သော အရာမှာ အပြစ် အာပတ် သင့်သွား
လေပြီလားလို့ ကုက္ကုစ္စ တရားနှင့် နောင်တပူပန် နေတတ်
တဲ့ စိတ်မျိုး၊ ဒီ စိတ်မျိုးက နှိပ်စက်နေတတ် ပါတယ်တဲ့၊
ဒါကို ဆရာတော်က ယခုလို ဖွင့်ပြထားပါသေးတယ်။

“ဝိနယဂရ (ဝိနည်းတော်ကို လေးစားပြီး) မရှိသော
ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဆရာဇဉ်ဆက် ပြုနေကျ အမှုဖြစ်
သောကြောင့် လည်းကောင်း ကုက္ကုစ္စ ရှိသင့်လျက် မရှိ
သည်ကို ကုက္ကုစ္စ မရှိသင့်၍သာ မရှိသည် အထင်အမှတ်နှင့်
နေကြသဖြင့် အဝိနယဂရ (ဝိနည်းတော်ကို မလေးစား)
ဖြစ်တတ်သည်ကိုလည်း သတိထားအပ်လှတော့သည်တဲ့”

“အဲဒါလဲ အလွန် သိမ်မွေ့ နက်နဲတဲ့ ဝိနည်းတော်
အရာပါပဲဗျာ”

“အဲသည် အချက်နဲ့ ပတ်သက်လို့တော့ ဓမ္မပဒ ရေက
ပတ္တဝတ္ထု ကို အထောက်အထား ပြုနိုင်လိမ့်မယ် ထင်သဗျာ။

ကသံပ ဘုရားရှင် လက်ထက်က ရဟန်းငယ် တစ်ပါးဟာ
 လှေကို စီး၍ ဂင်္ဂါမြစ်တွင်း ခရီးကို သွားပါတယ်။ တစ်ခု
 သော နေရာမှာ လှေက အနည်းငယ် တိမ်းစောင်း သွား
 သဖြင့် ဆွဲမိ ဆွဲရာ ပြိုနိုးမြက်တစ်ပင်ကို ဆွဲလိုက်မိပါသတဲ့။
 လှေက အဟုန်နဲ့ ဆိုတော့ ပြိုနိုးမြက်ဟာ ပြတ်ပါလာတယ်။
 အဲဒါကို သေးငယ်သော အာပတ်ကလေးပဲလို့ ထို ရဟန်း
 က ထင်မှတ်လိုက်ပါသတဲ့။ အဲသည်လိုနဲ့ ဒေသနာ မကြား
 မိဘဲ အနှစ် နှစ်သောင်း ကာလပတ်လုံး ရဟန်း တရား
 အားထုတ်နေပါတယ်။ အသက် အိုမင်းလာပြီး ပျံလွန်
 တော် မှုခါနီး အချိန်ကျတော့ ပြိုနိုးရွက်ပြတ်တဲ့ အာပတ်
 ကလေးဟာ မိမိ လည်ပင်းမှာ လာပြီး ပြိုနိုးမြက်က ပတ်
 သကဲ့သို့ ကုက္ကုစွ ဖြစ်လာတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲသည်အခါ
 မှာ ဒေသနာ ကြားရအောင် တစ်ပါးသော ရဟန်းကိုလဲ
 မတွေ့ရတော့ပါဘူးတဲ့။ ဒီလိုနဲ့ ပျံလွန်တော် မူတဲ့အခါ
 အဲဒီ ကုက္ကုစွ တံရားကြောင့် ရေက ပတ္တ အမည်ရှိတဲ့ နဂါး
 မင်းကြီး ဖြစ်သွားရပါသတဲ့။ ရေကပတ္တ ဆိုတဲ့ ပါဠိက
 ပြိုနိုးရွက်လို့ အဓိပ္ပာယ် ရပါတယ်”

(၂၇) ဝိစိကိစ္ဆာ ဝဉ္ဇနာ

ဥဘယ ပက္ခသန္တိရဏမုခေန ဝိစိကိစ္ဆာဝဉ္ဇေတိ။
 ဥဘယ ပက္ခသန္တိ ရဏ မု ခေန = သကဝါဒီ
 ပက္ခ, ပရဝါဒီ ပက္ခ နှစ်ပါးကို စုံစမ်းခြင်းကို
 အကြောင်းပြုသဖြင့်။ ဝိစိကိစ္ဆာ = သင်္ကာ လှုံ့
 မှားခြင်းသည်။ ဝဉ္ဇေတိ = လှည့်ပတ်ဘတ်၏။

သကဝါဒီပက္ခ၊ ပရဝါဒီပက္ခနှစ်ပါးကို စုံစမ်းခြင်းကို အကြောင်းပြုသဖြင့် ဝိစိကိစ္ဆာ သင်္ကာယုံမှား အပါယ် တံခါး ဖွင့်တတ်သည်။ ပက္ခနှစ်ပါးတို့၏ အယူဝါဒကို ဟုတ် တိုင်း သိရလျှင် အကျိုးများပါ၏။ ပရဝါဒ၏ မှားပုံကို သိမှ သကဝါဒ၏ ဂုဏ်ကို အထူး သိမြင်နိုင်မည် နှလုံးထား၍ ကုသားလူမျိုးတို့၏ အင်္ဂလိပ်စာ စသည်များကို ကြည့်ရှု ဆင်ခြင်ဖန်များသဖြင့် မိမိ သကဝါဒ၌ ဝိစိကိစ္ဆာ ဖြစ်၍ သံသရာ၌ နစ်မြဲ နစ်ရတတ်သည်-ဟူလို။

“ဆရာတော်က ယခုကဲ့သို့ရေးထားပါတယ်။ သကဝါဒီ ပက္ခဆိုတာက မိမိတို့ရဲ့ အယူဝါဒနှင့် ရှုကြည့် သိမြင်တဲ့ သဘောတရား ပရဝါဒီပက္ခက တာသာတွေ လူမျိုးခြား တာသာခြားတို့က ရှုကြည့်သိမြင်တဲ့ အယူအဆ သဘော တရားပေါ့ဗျာ။ ဆရာတော်ကြီးက ကုသား လူမျိုး တို့ရဲ့ အင်္ဂလိပ်စာလို့သာ ဆိုပေမယ့် အခြားသော တာသာများ လဲ အကျိုးဝင်ပါလိမ့်မယ်။ ဒီတော့ တာသာခြား စာပေ များကို ယုံကြည်ကိုးစား အားကြီးလှောင် မိမိတို့ရဲ့ ဗုဒ္ဓ ရတနာ၊ ဓမ္မရတနာ၊ သံဃရတနာများ အပေါ်မှာ ဆင်ခြေ ဆင်လက်၊ ယုတ္တိသာဓက သိပ္ပံနည်းကျမကျ၊ ယုံမှား သံသယ တွေ ဖြစ်လာတတ်ပါတယ်တဲ့”

“ဟုတ်တာပေါ့ဗျာ။ လောကဓားတိ သိပ္ပံပညာရှင်တွေ၊ ဒဿနိက ပညာရှင်တွေနဲ့ တိုးတက်တယ် ဆိုတဲ့ အယူဝါဒ

သဘားတွေမှာ ဖြစ်လာနိုင်တဲ့ သဘောတရားတွေပဲဗျ။ ဒီ
နေရာမှာ ဆရာကြီး သင်ကိယ်တော်မှိုင်းရဲ့ လေးချိုးကြီး
တစ်ပုဒ်ကို သတိရလိုက်မိပါတယ်”

“သင်းတို့ဉာဏ် တစ်မှိုက်ဘစ်ထွာ မျှရယ်နဲ့၊ ငြင်းဖို့ ကြံ
ရင် မှိုက်ရာ ကျပါလိမ့် ...ဆိုတဲ့ စကားလေ ဦးမင်္ဂလာရဲ့”

(၂၀) သမ္မောဟဝဉ္ဇနာ

ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌသမုပေက္ခနာမုခေန သမ္မောဟော
ဝဉ္ဇေတိ။

ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌသမုပေက္ခနာမုခေန = ဣဋ္ဌာရုံ အနိ
ဋ္ဌာရုံ တို့၌ တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိ၊ ငကတိ သည်းခံ
ခြင်း၊ လျစ်လျူရှုခြင်းကို အကြောင်းပြုသဖြင့်။
သမ္မောဟော = ဆိုးကောင်း မသိတတ် အမှတ်မဲ့
လျစ် လျူ ရှုခြင်း ဟူသော အညာဏုပေက္ခ
သမ္မောဟ တရားသည်။ ဝဉ္ဇေတိ = လှည့်ပတ်
တတ်၏။

အညာဏုပေက္ခကိုပင် ဉာဏုပေက္ခာ မှတ်၍ သံသရာ
ရဟတ် မပြတ်နိုင်ဘဲ ရှိတတ်သည်။

“ကိုရေချမ်းရေ၊ ဒီ ဝဉ္ဇနာကတော့ ကျုပ်တို့ကို အမြဲ
လိမ်နော့ဘာပဲဗျ။ ကျုပ်တို့ကလဲ အမြဲအလိမ်ခံနေရတာပဲဗျ။
ကြည့်လေ....ဥပေက္ခာဆိုတာ လောကဓံ တရား ရှစ်ပါးမှာ
အကောင်း လေးပါးနှင့် တွေ့ဆုံကြုံကြိုက်သည် ဖြစ်စေ၊
အဆိုး လေးပါးနှင့် တွေ့ဆုံကြုံကြိုက်ရသည်ဖြစ်စေ မတုန်
မလှုပ် ကြည်လင်ငြိမ်သက်သော စိတ်နှင့် လျစ်လျူရှုနိုင်တာ

မဟုတ်လား၊ ဘယ်လိုကြောင့် လှစ်လျှူရှုနိုင်သလဲဆိုတော့ မမြဲသော သင်္ခါရတရားတို့ကို ဉာဏ်နှင့်ဆင်ခြင်၍ သည်းခံခွင့်လွှတ်နိုင်ကြခြင်း ဖြစ်တယ်။ ကျုပ်တို့မှာ ကတော့ အကောင်းနဲ့ပဲတွေ့တွေ့ အဆိုးနဲ့ပဲတွေ့တွေ့ ဉာဏ်ပညာနှင့် မဆင်ခြင်နိုင်ဘဲ တက်ကြွစရာရှိရင် မိုးထိအောင် တက်ကြွပြီး ဆုတ်နစ်စရာရှိရင် ခြေကြီးမှာ ဗုန်းဗုန်းလဲတဲ့ အထိ ဖြစ်တတ်ကြတယ်လေ။ ဒီအခါမျိုးမှာ ကျုပ်တို့တစ်တွေက ‘ဖြစ်ချင်ဘာ မဖြစ်ရင် ဖြစ်ချင်တာ ဖြစ်စမ်းဟယ်’ ဆိုတဲ့ သဘောမျိုး၊ ။ ငွေကြေးဥစ္စာနဲ့ ပတ်သက် လာရင်လဲ ‘ရှိပူရသေး၊ ကုန်မှအေး’ ဆိုပြီး ပစ်စလက်ခတ် လုပ်ပစ်တတ်ကြတာလေ။ ဒါကိုပဲ ကျုပ်တို့က အားလုံးကိုလှစ်လျှူရှုလိုက်ဘယ်၊ ဥပေက္ခာပြုလိုက်တယ်လို့ ကိုယ့်စိတ်ကိုယ် လိမ်နေတတ်ကြပါတယ်တဲ့”

“ဟုတ်ပါ့ဗျာ....ဟုတ်ပါ့၊ ဟုတ်ပါ့၊ ဉာဏ်နဲ့ ယှဉ်ပြီး ဥပေက္ခာပြုတာက တခြား၊ မိုက်မိုက်ကန်းကန်း လျစ်လျူပြုလိုက်တာက တခြား ဖြစ်နေတာပဲ”

“အစစ်ပေါ့ဗျာ၊ အဲသည်လို ခြားနားချက်ကို ယခုလို ဖွင့်ပြထားပါတယ်....

“အညာဏုပေက္ခာကား ဆိုး၊ ကောင်း၊ ယုတ်၊ မြတ်၊ အမှတ်မထင် အာရုံ၏ သဘောကို ဖုံးလွှမ်းခြင်းနှင့်ဘက္ကုဋ္ဌအနိဋ္ဌဘို့၌ လျစ်လျူရှုခြင်းလက္ခဏာ ရှိတယ်။ မစုံစမ်း

မဆင်ခြင်ခြင်း၊ အမှတ်မဲ့ နေခြင်း၊ ကိစ္စရှိတယ်၊ အတ္တဟိတ
ပရဟိတ ဆုတ်ယုတ်ခြင်းကို ရှေးရှုတယ်၊ မုဋ္ဌဿတိအပ္ပ
ဿုတပမာဒနှင့် နီးစပ်တယ်။

“ဉာဏုပေက္ခာကား ကုဋ္ဌအနိဗ္ဗဖြစ်သော အာရုံ၏
သဘောလက္ခဏာကို မဖုံးလွှမ်းခြင်းနှင့်တကွ လျစ်လျူ
ရှုခြင်းလက္ခဏာ ရှိတယ်။ အာရုံ၏ သဘောကို သိမြင်ခြင်းနှင့်
တကွ ထိုအာရုံတို့ကြောင့် မတုန်လှုပ်ခြင်း တည်တံ့ခြင်း
ကိစ္စရှိတယ်။ အာရုံ၌ ထွန်းလင်းခြင်းနှင့်တကွ ထိုအာရုံ၌
မကြောင့်ကြဘဲ သွားမြဲတိုင်းသော ကုသိုလ်တရားတို့၌
ဖြောင့်တန်းစွာ သွားနိုင်ခြင်းကို ရှေးရှုတယ်။ နက်နဲသော
သဘောရှိခြင်း ဂမ္ဘိရသဘာဝတာ ကမ္မဿကတဉာဏ်
နှင့် နီးစပ်တယ်တဲ့။ ကဲ... မရှင်းဘူးလား”

“ရှင်းလိုက်သမှ ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း ပေါ်တော့
တာပါပဲဗျာ”

(၂၉) မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဝဉ္ဇနာ

ဝီမံသာမုခေန ဟေတုပတိရူပက ပရိဂ္ဂဟေန
မိစ္ဆာ ဒိဋ္ဌိ ဝဉ္ဇေတိ။

ဝီမံသာမုခေန = စုံစမ်း ဆင်ခြင်ခြင်း ကို
အကြောင်းပြုသဖြင့်။ ဟေတုပတိရူပက ပရိ
ဂ္ဂဟေန = အကြောင်းစစ် မဟုတ် အကြောင်း
နှင့်တူသည်ကို သိမ်းဆည်းမိသည်။ ဟုတုာ =

ဖြစ်၍။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ=မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသည်။ ဝဠုဟိ=
လှည့်ပတ်တတ်၏။

“အဲဒီ ဝဠုနာကတော့ အကြောင်းရင်းကို ရှာရင်း
အကြောင်းရင်း အစစ်အမှန်ကို မသိမမြင်ဘဲ မိမိ၏ဉာဏ်
ပညာလောက်နှင့် ဆင်ခြင်ပြီးတော့ မှတ်ယူဆုံးဖြတ်မိတဲ့
အတွက် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်သွားအောင် အလှည့်အပတ်ခံရတတ်
တာကို မိန့်ဆိုတော်မူတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကို ရှင်းလင်း
အောင် ဆရာတော်က ယခုလို ဖော်ပြထားပါတယ်။

“စုံစမ်း ဆင်ခြင်ခြင်းကို အကြောင်း ပြုသဖြင့်
အကြောင်းစစ် မဟုတ်ကြောင်းနှင့်တူသည်ကို သိမ်းဆည်း
မိသည်ဖြစ်၍ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်တတ်သည်။ ဤလောကကို
ပရမီသွာ နတ်စသည် ဖန်ဆင်းခြင်းကြောင့်ဖြစ်၏ဟူသော
မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိစကားကို စုံစမ်းဆင်ခြင်ဖန်များသဖြင့် တစ်စုံ
တစ်ယောက် ပရမီသွာနတ် စသည် မဖန်ဆင်းဘဲ
အကြောင်းမဲ့ ဤမြင်းမိုရ်တောင်ကြီး၊ လ၊ နေ၊ နက္ခတ်
စသည်တို့ မဖြစ်တန်ရာ တစ်စုံတစ်ယောက် ကုဒ္ဓိမာဖြစ်သူ
တို့ ဖန်ဆင်းကြောင်းသာ ဖြစ်တန်ရာသည်ဟု သိမ်းဆည်း
ဆင်ခြင်မိသဖြင့် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်၍ ဝဠုဆင်းရဲ၌ နစ်နာတတ်သည်
ကို သတိပြု ဟုလိုသည်တို့ဗျ ဦးရေချမ်းရဲ့”

“အင်း....ကျုပ်တို့ကမ္ဘာကြီး အပါအဝင် စကြဝဠာ
အနန္တဆိုတာ မြေ၊ ရေ၊ လေ၊ မီး မဟာဘုတ်ကြီး လေး

ပါးနှင့် တစ်ပြိုင်တည်း အလိုအလျောက် ဖြစ်ပေါ်လာကြ
တယ်။ ပျက်ပြန်တော့လဲ အဲသည် မြေ၊ ရေ၊ လေ၊ မီး ဓာတ်
ကြီး လေးပါးနဲ့ ဖျက်ဆီးပျောက်ပျက်ကြရတယ်။ ဒါကြောင့်
‘တစ်ပြိုင်တည်လျက်၊ တစ်ပြိုင်ပျက်သော စကြဝဠာအနန္တ’
လို့ ကျမ်းဂန်များမှာ တွေ့ဖူးပါတယ်။ မည်သည့် တန်ခိုး
ရှင်၊ ဖန်ဆင်းရှင် တစ်ဦးတလေကမှ ဖန်ဆင်းပေးတာ
မဟုတ်ပါဘူးလို့ ကျုပ်တို့ ဗုဒ္ဓဝါဒီဟူသမျှ ဘုရားဟော
ဒေသနာအတိုင်း ယုံကြည်လက်ခံထားကြပါတယ်”

“ဒါက အကြောင်းရင်း အစစ်အမှန် သဘော
ပေကိုးဗျ”

“ဒါပေမယ့် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်စေနိုင်တဲ့ အခြား အကြောင်း
အရာ၊ အတွေးအခေါ်၊ အယူအဆများလဲ ရှိလိမ့်ဦးမယ်
နော် ဦးမင်္ဂလာရေ”

“မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်နိုင်သော အကြောင်းအရာများနဲ့ ပတ်
သက်လို့ ‘ဗြဟ္မဇာလသုတ်’မှာ ၆၂-ပါးရှိကြောင်း မြတ်
စွာဘုရား ကို သံဘော်တိုင် ဟောတော်မူထားပါသေးတယ်။
အဲဒီ ၆၂-ပါးမှ လွတ်ကင်းပြီး အမြင်မှန်ရမှ သမ္မာဒိဋ္ဌိ
ဖြစ်ပါတယ်တဲ့။ သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြစ်မှ ဉာဏ်အမြင်၏ စင်ကြယ်ခြင်း
ဆိုတဲ့ ဒိဋ္ဌိ ဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်ရပုံကို ‘ခြောက်ဆယ့်နှစ်ဖြာသော
မိစ္ဆာဝါဒီ ဝိတဏှာ’ ညစ်ကြေးတို့မှ ကင်းဝေး ဖြူစင်လျက်
အယူ၏ စင်ကြယ်ခြင်းတည်းဟူသော ဒိဋ္ဌိ ဝိသုဒ္ဓိ’ လို့ ကျီးသဲ
လေးထပ် ဆရာတော်ဘုရားက ဝိသုဒ္ဓိ ခုနစ်ပါးကို ‘ခွဲခြား
ဖွင့်ဆို ပြတော်မူပါတယ်”

“အေးဗျာ၊ သာမန် လူစား ပုထုဇဉ်များအတွက်တော့ အတော် နက်နဲ နေပေတာပဲ”

“ဟုတ်တာပေါ့ဗျာ၊ ဒါကြောင့် ရွှေကျင် ဆရာတော် ဘုရားက ဒီဝဉ္ဇနာကို တစ်မျိုးတစ်နည်း ဖွင့်ဆို ပြတော်မူ ပါသေးတယ်။ ဝိမံသာယာပရမတ္ထ သဘောကို နစ်နော ဆင်ခြင်တတ်သော ပညာတရား အရာ၌။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ=သတ္တ ဇီဝါ ငါ သူတစ်ပါး မဟုတ် ရုပ်နာမ် အစုမျှသာ ဖြစ်၍ ‘လှ’ ဓားဖြင့် ထိုးခုတ်ခြင်းကို ပြုသော်လည်း ပကတိအား ဖြင့် ပျက်စီးခြင်း သဘောရှိသော ဇီဝိတိန္ဒြေကို မဖျက် ဆီးနှိုင်းရာ ရုပ်ကလာပ် အကြားကိုသာ လှ သွား ဓားသွား ကျရောက်သည်ဖြစ်၍ ပါဏဝမေဖြစ်နှိုင်းရာ ဟူသော အကိ- ရိယ ဒိဋ္ဌိ အစရှိသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ တရားသည်။ ဝဉ္ဇေတိ= ဉာဏ်ကြီးသည့် အယောင် ဟန်ဆောင် လှည့်ဖြားတတ်၏”

(၃၀) အဒယာ ပန္နဘာ ဝဉ္ဇနာ

ဝိရတ္တိတာ ပတိရူပေန သတ္တေသု အဒယာ- ပန္နတာ ဝဉ္ဇေတိ။

ဝိရတ္တာ ပတိရူပေန-တင်ခြင်း၊ ကင်းခြင်း ဟု ဆိုအပ်သော သူတော်ကောင်းတရားနှင့် တူ သဖြင့်။ သတ္တေသု=သတ္တဝါတို့၌။ အဒယာ- ပန္နဘာ=သနားခြင်း မရှိသော မသူတော် တရားသည်။ ဝဉ္ဇေတိ=လှည့်ပတ်တတ်၏။

“အဲဒါကတော့ ကျွန်တော်တို့ နားလည်လောက်တယ် ဗျ။ သား မယား ဆွေမျိုး စသည်များကို မေတ္တာ ကရုဏာ

ခေါင်းပါးလို့ စွန့်ပယ် လျစ်လျူပြုထားတာဟာ တဏှာ
လောဘ သံယောဇဉ် ကင်းကွာလို့ ဥပေက္ခာ ပြုနိုင်
သလိုလို့ လိမ်တတ်ကြပါတယ်တဲ့”

“ဟုတ်ပါတယ်၊ မေတ္တာ ကရုဏာ မရှိလို့ မကူညီ
မစောင့်ရှောက် လိုတာကိုပဲ ‘သူတို့ထိုက်နဲ့ သူတို့ကံပဲလေ’လို့
ပြောပြတတ်ကြတယ် မဟုတ်လား၊ ဒါ သူတော်ကောင်း
စိတ် မဟုတ်နိုင်ပါဘူး”

“အဲဒါကို ဆရာတော် ဘုရားက ကွဲပြား ခြားနား
အောင် ယခုလို ဖွင့်ပြ ထားပါတယ်။

“သား၊ မယား၊ တပည့်သားတို့ကို မငဲ့ကွက် စွန့်ပစ်
ထားခြင်းသည် တပ်ခြင်း၊ တွယ်တာခြင်း၊ တဏှာခေါင်း
ပါးခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ မသနား တတ်ခြင်း
ကြောင့် လည်းကောင်း တစ်ပါးပါးသော အကြောင်းနှင့်
စွန့်ပစ်ခြင်း ဖြစ်သည်သာလျှင်တည်း။ ထို့နှစ်ပါးတို့တွင်
သားငယ်နှင့်တကွ ရေဝယ် မျောသွားသော ယောက်ျား
သည် အလွန် ပင်ပန်းလှသဖြင့် မိမိ အသက် ဘေးကို
ကြောက်လှ၍ အလွန် သနားလျက်ပင် သားငယ်ကို စွန့်ပစ်
ရာ သကဲ့သို့ မိမိ သံသရာဘေးကို ကြောက်လှသဖြင့် အလွန်
သနား ကြင်နာလျက်ပင် သား မယား ခြွေရံ ပရိသတ်
တို့အား တွယ်တာ ငဲ့ကွက်ခြင်းကို မပြုဖြစ် မပြုနိုင်။ တပ်
ခြင်း၊ တွယ်တာခြင်းကို ဖျောက်၍ အားထုတ်အပ်သော
သမ္မာ ဘာဝနာ၊ ဝိပဿနာ ဘာဝနာတို့ကို အားထုတ်
ကြိုးပမ်း၍ နေလေ့ရှိသော သူ၏ အဖြစ်သည် ဝိရတ္တတာ

ကုသိုလ်စိတ်ဖြင့် စွန့်ပစ်သည်မည်၏။ တစ်နည်း ချစ်ခင်လှ
 စွာသော သားငယ်ကို လက်ဝယ်ဆွဲ၍ တောမြိုင်ထဲသို့
 အဝင်တွင် တောဆင်မုန်ယိုနှင့် တွေ့သဖြင့် အလန့်တကြွား
 သားငယ်ကို စွန့်ပစ်ထား၍ ပြေးသွားမိသော မိခင်ကဲ့သို့
 အလွန် ကြောက်မက်ဖွယ်သော ဘေးအတိ ပြွမ်းသော
 သံသရာ တောစခန်းတွင် အပါယ်ဘေး ဝဋ်ဆင်းရဲဘေး
 တည်း ဟူသော ဆင်မုန်ယိုကို မြင်သဖြင့် သား၊ မယား၊
 တပည့်၊ ခြွေရံ ပရိသတ်တို့အား မထောက် မညှာနိုင်၊
 မအောက်မေ့နိုင်၊ ဗျာပါရ မပြုနိုင်၊ မိမိ အားထုတ်အပ်
 သော ပဋိပတ်တရားကိုသာ ဖြောင့်တန်းစွာ အားထုတ်၍
 နေလေ့ရှိသော သူ၏ အဖြစ်သည်သာလျှင် ဝိရတ္တတာဖြင့်
 စွန့်ခွာသည် မည်သတည်း။ ‘နွား မတန်း၊ သား မခင်’ ဟူ
 သကဲ့သို့ အကြောင်းအကျိုး ကျေးဇူးရှိမယ့် မဆင်ခြင်း၊
 သနား ကြင်နာတတ်သည့် ဝါသနာရင်း မရှိ။ အညာ—
 ကုံပေကွာဟူသော အကြောင်းကြောင့်အမှတ်တမဲ့လျစ်လျူ
 စွန့်ပစ်ထားခြင်း၊ အဒယာ ပန္နဘာကိုပင် တပ်ခြင်း၊ ကင်း
 ခြင်း ဟူသော ဝိရတ္တတာ ကုသိုလ်စိတ်တစ်ခု မှတ်သဖြင့်
 အဒယာ ပန္နဘာ ဟူသော မျက်လှည့်သည် လှည့်စား၍
 သံသရာ၌ ကာလရှည်လျား တတ်သည်ကိုလည်း သတိပြုဟူ
 လိုသည်။’

ဝဇ္ဇနာ ဒီပနီ (၇)

(၃၁) ကာမသုခလ္လိ ကာနုယောဂ ဝဇ္ဇနာ

အနုညာတ ပဋိသေဝန ပတိရူပေန=ရဟန်း
တို့၌ ဘုရားခွင့်ပြုတော် မူအပ်သော ပစ္စည်း
တို့ကို သုံးဆောင်ခြင်းနှင့် တူသည်၏ အဖြစ်
ဖြင့်။ ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂါ= ကာမ
ဂုဏ်၌ ကပ်ငြိခြင်းနှင့် ယှဉ်သော ကာမစွန္ဒ
တဏှာသည်။ ဝဇ္ဇတိ=လှည့်ပတ် ဖြားယောင်း
တတ်၏။

“အဲသည် ဝဇ္ဇနာ ကတော့ ကျုပ်တို့ လူသားတွေ
အတွက် တိုက်ရိုက် ညွှန်းဆို ဆုံးမတော် မူခဲ့တာပဲဗျ ကိုရေ
ခမ်းရဲ့”

“လူတွေနဲ့ တိုက်ရိုက် သက်ဆိုင်ပုံကို ရှင်းစမ်းပါဦး
ဗျာ”

“ဒီလိုလေ၊ မြတ်စွာဘုရားသခင်က တပည့်သား ရဟန်း
များကို ပစ္စည်းလေးပါးနဲ့ ပတ်သက်လို့ အနုညာတ ခွင့်ပေး
တော် မူသားဘာ ရှိပါတယ်၊ အလွန် မွန်မြတ်သော ဆွမ်း၊
သင်္ကန်း၊ ကျောင်း၊ ဆေး စသည်တို့ကို ပေစွ ဝေက္ခဏာ
တင်ပြီး ဆင်ခြင် သုံးဆောင်မယ်ဆိုရင် သုံးဆောင်နိုင်ခွင့်
ပြုတော်မူထားပါတယ်၊ ဒါတွေကို လူတွေက မြတ်စွာဘုရား
သခင်ဟာ ရဟန်းများနဲ့ စပ်ဆိုင်တဲ့ စားဝတ်နေရေးကို
အပြစ်မရှိ ခွင့်ပြုတော် မူထားသကဲ့သို့ ကျုပ်တို့ လူတွေကို
လဲ ကာမဂုဏ်သမားလောကီသားတို့ရဲ့ အကျင့်စရိုက် ဝသီ
တို့နဲ့ အညီ စားဝတ်နေရေးမှ အစ ကာမဂုဏ် ခံစားတာ
ကို အပြစ်မရှိ ခွင့်ပြုတော်မူပ န် ကောင်းပါရဲ့လို့ ယူဆပြီး
ကာမဂုဏ် ညွှန်ဗွက်ထဲက ရုန်းထွက်ဖို့ မကြံစည်၊ မကြိုးစား
ချင်ကြတော့ပဲ ဘူးတဲ့၊ မစင် ဘင်ပုပ်ကို ခွေးများ၊ ဝက်များ
နှစ် သက်သလို ထိုအရသာကိုပဲ နတ်သူဒွါလို အာသာငမ်း
ငမ်း ဖြစ်နေတတ်ပါတယ်တဲ့၊ သူတောင်းစားတို့ မည်သည်
ရှင်ဘုရင် ဖြစ်ချင်တဲ့စိတ် တစ်ရံတစ်ဆစ်မျှ တောင်းတ ကြံ
စည်ခြင်း မရှိ သလို ကာမဂုဏ်သားတို့မှာလဲ ပဗ္ဗဇ္ဇိဘ ရဟန်း
အဖြစ်ကို သော်လည်းကောင်း၊ သမထ ဘာဝနာ၊ ဝိပဿနာ
ဘာဝနာ တရားတို့ဖြင့် တောထွက် ကျင့်ကြံ အားထုတ်
ဖို့ကို သော်လည်းကောင်း တစ်ခါတစ်ရံ အိမ်ကော်မျှပင်
မခက်အောင် အလှည့်အပတ် ခံနေရတတ်ပါတယ်တဲ့၊ အဲဒါ

ဟာ ဆရာတော်ကြီးရဲ့ အဖွင့်အဆိုကို အတိုချုံးပြောလိုက်ရခြင်းပါပဲ....။

မန်လည် ဆရာတော်ဘုရားကလဲ....

“နို့ဆိုး ယုတ်မာ၊ ပုပ်နံ့စွာဖြင့်၊ ကေသာ လောမ၊ မွေးဆံစသား၊ အူ-အူသိမ်၊ ရေအိမ်မက၊ ရွရွ ကျိကျိ၊ ပိုးအဘိနှင့်၊ အရိအရွဲ၊ နှပ်ခွဲပြစ်ပြစ်၊ ရှုပ်ရှက်ပျစ်လျက်၊ စာသစ် စာဟောင်း၊ မမြင်ကောင်းအောင်၊ ဟောင်းလောင်းအစ၊ ကိုးခွဲရမှ၊ စီးကျယိုယို၊ တစိုစိုလျှင်၊ ဤကိုယ် ညစ်ကျ၊ ပုပ်မျိုးစုကို၊ အသုဘစစ်၊ ဉာဏ်ဖြင့်လှစ်၍၊ အပြစ်မမြင်၊ ဖုံးပိတ်ပင်လျက်၊ လင်နှင့်မယား၊ သားနှင့်သမီး၊ ချစ်စဦးဟု၊ ချစ်ကြီးချစ်မှ၊ ချစ်ထုံးပြု၍၊ ချစ်စုချစ်ပုံ၊ နှုတ်ဝယ်ငုံမျှ၊ စုံစုံခက်မက်၊ ပိုက်ဘက်တွဲမှ၊ တအိအိလျှင်၊ ပွေ့ချီ ရှုပ်နမ်း၊ တငမ်းငမ်းနှင့်၊ စမ်းစမ်းဆုပ်ဆုပ်၊ အင်အုပ်ဖုံးဖုံး၊ တပြုံးပြုံးနှင့်၊ မဆုံးချစ်စ၊ မွေ့လျော်ကြသည်။ ။ ကာယဝိညာဉ်၊ အစဉ်ကြိုက်ပုံ၊ အာရုံဖောဋ္ဌပ် ညစ်ကြေးတည်း-လို့ ကျုပ်တို့ရဲ့ ဖြစ်ပုံကို ဖော်ပြ ဆုံးမထားပါတယ်”

“သဘော ပေါက်ပါရဲ့ဗျာ၊ လိမ်မွှန်း သိပေမယ့်လဲ အလိမ်ခံနေရတာ ကောင်းတယ်ထင်ပြီး ကျုပ်တို့ကိုကျုပ်တို့ ဆက်သိမ်နေကြဦးမှာပဲ ထင်တယ် ဦးမင်သာရေ....”

(၃၂) ဝဠုနံ အနုသာသနိယာ အပဒက္ခိဏဂ္ဂါဟိတာ
ဝဠုနာ

အတ္တာဓိပတေယျတာ ပတိရူပေန ဂရုနံ အနံ
သာသနိယာ အပဒက္ခိဏဂ္ဂါဟိတာ ဝဇ္ဇေတိ။

အတ္တာဓိ ပတေယျတာ ပတိရူပေန=မိမိ
ကိုယ်ကို မိမိ အကြီးအမှူး ပြုစွမ်း နိုင်သော
ပညာရှိသောအဖြစ်နှင့် တူသဖြင့်။ ဂရုနံ=ဆရာ
သမားတို့၏။ အနုသာသနိယာ = အဆုံးအမ
ကို။ အပဒက္ခိဏဂ္ဂါဟိတာ = အရှိ အသေ
မနာယူနိုင်သော သူ၏အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော
မာန အတိမာနပက္ခ ပဟာသ တရားသည်။
ဝဇ္ဇေတိ = ဝိမသာ ဓိပတိတည်း ဟူသော
ပညာယောင်ဖြင့် ဖြားယောင်း လှည့်ပတ်တတ်
၏။

“မိမိကိုယ်လျှင် မိမိ အကြီးအမှူးပြု၍ ဆုံးဖြတ် ပိုင်း
ခြား စီရင်ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း ပညာကြီးသည်နှင့် တူသ
ဖြင့် ဆရာမြတ် တို့၏ ဆုံးမ သြဝါဒကို မလိုက်နာနိုင်၊
မလိုက်နာလိုသော မသူတော်တရား လှည့်ဖြားတတ်သည်။
သူတစ်ပါးပညာဖြင့် ပညာပြုရသော သူ ပြောလာတိုင်း
ကောင်းပြီ လိုက်ရသော ပရနေယျမင်းကဲ့သို့ မဟုတ်။ မိမိ
ပညာစွမ်းဖြင့် အမှု ခပ်သိမ်း ပြီးငြိမ်း ပြေလည်အောင်
ညွှန်ပိုင် စိုးရ စီရင်ဆုံးဖြတ်၍ ကုသိုလ်ကောင်းမှု တို့ကို
အားထုတ်ခြင်း၊ မကောင်းမှု အကုသိုလ်တို့ကို ပယ်ခွာခြင်း
အားထုတ်ခြင်းသည် အတ္တာဓိပတေယျ မည်၏။ ဆရာတို့

ဆုံးမအပ်သည်ကို နားမထင် နားမဝင်၊ စိတ်ထင်ရာ
ကောင်းနိုးနိုး အကျိုးမရှိရာကို ရဲဝံ့စွာ ပြုခြင်းသည် အပ-
ဒက္ခိဏဂ္ဂါဟိတာ မည်၏။ ယင်း အပဒက္ခိဏဂ္ဂါဟိတာကို
အတ္တာဓိပတေယျဟူသော သူတော်ကောင်းတရား တစ်ခု
မှတ်၍ နိဗ္ဗာန်အောင်ရပ်နဲ့ လွဲရတတ်သည်ကိုလည်း သင်္က-
ပြုဟူလိုသည်တဲ့ ကိုရေချင်းရဲ့၊ သဘောပေါက် ပါတယ်
နော်”

“ဒီထက် နည်းနည်းလေး ရှင်းပြရင် ကောင်းမယ်ဗျာ”

“ဒီလိုလေဗျာ၊ လောကမှာ လူ နှစ်မျိုးနှစ်စား ရှိတယ်၊
ပထမတစ်မျိုးက မိမိထက် တတ်သိလိမ္မာ ဉာဏ်ပညာရှိသူကို
ယုံကြည် အားကိုးပြီး ထို ပုဂ္ဂိုလ်က ပြောသမျှ ဆိုသမျှ ညွှန်
ကြား ဩဝါဒ ပေးသမျှ မိမိက လိုက်နာ ပြုလုပ်ကျင့်ကြံ
နေတဲ့ လူမျိုး၊ အဲဒီ လူမျိုးက မိမိ၏ ဉာဏ်ပညာကို အသုံး
ချဖို့လဲ မလို၊ မိမိက ဦးဆောင် ဦးရွက် ပြုဖို့လဲ မလို၊ သူ
တစ်ပါးကိုသာ မှီခိုနေတဲ့အတွက် ဗရနေယျ ပုဂ္ဂိုလ်လို့
ခေါ်ပါသတဲ့၊ ဒုတိယ လူကတော့ သူ့မှာ ကိုယ်ပိုင် ဉာဏ်
ပညာ၊ အယူအဆ၊ ဆင်ခြင်တုံ တရားများ ရှိတယ်။ တတ်
သိလိမ္မာတယ်၊ ဒါကြောင့် သူကသာ ဦးဆောင် ဦးရွက်
ပြုပြီး မိမိ ကိုယ်တိုင်သော် လည်းကောင်း၊ သူတစ်ပါးအား
သော် လည်းကောင်း မိမိ အယူအဆအတိုင်း ပြုလုပ် ကျင့်
ကြံစေဘယ်၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုသာ ကိုယ့်ပညာဉာဏ်နဲ့ အားကိုး
ပြီး ဆုံ ဖြစ်နိုင်စွမ်း ရှိတယ်လို့ ယူဆထားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်၊

အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ်ကိုးဘာ? အတ္တအဓိပတေယျ ပုဂ္ဂိုလ်လို့ ခေါ်ပါ
သတဲ့၊ အဲဒီ အတ္တအဓိပတေယျ ပုဂ္ဂိုလ်များဟာ မိမိ ဉာဏ်
ပညာကို စိတ်ချ အားကိုးလွန်းတဲ့အတွက် မာနဖက်ပြီး
ဆရာသမား သူတစ်ပါး၏ အယူအဆ တရား ဓမ္မများကို
လက်မခံဘဲ ရှိတတ် ပါတယ်တဲ့၊ အဲဒီ သဘောကို ဆရာ
တော်က ယခုလို ရှင်းလင်း ပြသထားပါတယ်။

“မိမိကိုယ်လျှင် မိမိ အကြီးအမှူးပြု၍ ဆုံးဖြတ် ပိုင်းခြား
စီရင် ရွက်ဆောင်နိုင်ခြင်း ပညာကြီးသည်နှင့် တူသဖြင့်
ဆရာမြတ်တို့ ဆုံးမ သြဝါဒကို မလိုက်နာနိုင်၊ မလိုက်နာ
လိုသော မသူတော် တရား လှည့်ဖြားတတ်သည်။ သူတစ်
ပါး ပညာဖြင့် ပညာပြုရသော၊ သူ ပြောလာတိုင်း
ကောင်းပြီ လိုက်ရသော ပရနေယျ ငင်းကဲ့သို့ မဟုတ်၊ မိမိ
ပညာစွမ်းဖြင့် အမှုခပ်သိမ်း ပြီးငြိမ်းပြေလည်အောင် ဉာဏ်
ပိုင်စိုးရ စီရင်ဆုံးဖြတ်၍ ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ကို အား
ထုတ်ခြင်း၊ မကောင်းမှု အကုသိုလ်တို့ကို ပယ်ခွာခြင်း၊
အားထုတ်ခြင်းသည် အတ္တအဓိပတေယျ မည်၏။ ဆရာတို့
ဆုံးမ အပ်သည်ကို နားမထင် နားမဝင်၊ စိတ်ထင်ရာ
ကောင်းနိုးနိုး အကျိုး မရှိရာကို ရဲဝံ့စွာ ပြုခြင်းသည် အပ
ဒက္ခိဏဂ္ဂါဟိဘာ မည်၏။ ယင်း အပဒက္ခိဏဂ္ဂါဟိတာကို
အတ္တအဓိပတေယျ ဟူသော သူ့ဒဏ်ကောင်း တစ်ခုမှတ်၍
နိဗ္ဗာန် အောင်ရပ်နှင့် လွဲတတ်သည်ကိုလည်း သတိပြုဟု
ဆိုလိုသည်တဲ့။ ကဲ...ရှင်းပလား”

“အင်း...ဒါမှ ပိုရှင်းသွားတယ်ဗျာ၊ ကျုပ် စဉ်းစား မိပြီ ဦးမော်လာရေ၊ ဒီ ဝဠာနာဒီရဲ့ အန္တရာယ်ဟာ လူငယ်နဲ့ လူကြီးမှာ လူကြီး၌ဖြစ်ဖို့ များလိမ့်မယ်၊ ဆရာနဲ့ တပည့်မှာ ဆရာလုပ်သူ၌ ဖြစ်ဖို့ များလိမ့်မယ်၊ အရှင်သာရိပုတ္တရာ အလောင်း ဥပတိဿပရိဗိုဇ်နှင့် သူ့ဆရာ သိဇ္ဇည်း ပရိဗိုဇ် ကြီးကို ကြည့်လေ၊ ဥပတိဿ ပရိဗိုဇ်ဟာ သိဇ္ဇည်းဆရာကြီး ရဲ့ တပည့်ဖြစ်ပေမယ့် တရားစစ် တရားမှန်ကို လိုက်လံရှာဖွေ နေတဲ့ လူ မဟုတ်လား၊ တစ်နေ့တော့ အရှင်အဿဇိ မထေရ်ထံမှ ‘ယေဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ’ အစရှိတဲ့ ဂါထာကို တင်ဝက်မျှသာ ကြားနာရ၍ သောတာပန် အရိယာ ဖြစ် သွားရတယ်လေ”

“ဟုတ်တာပေါ့၊ ဥပတိဿ ပရိဗိုဇ်ဟာ သူ့ကြားနာ ရတဲ့ တရားစစ် တရားမှန်ကို သူ့မိတ်ဆွေ ရှင်မဟာမောဂ္ဂ လာန်လောင်း ကောလိတ ပရိဗိုဇ်ကိုပါ ဖောက်သည်ချလို့ ကောလိတ ပရိဗိုဇ်လဲ သောတာပန် ဖြစ်သွားရတာပေါ့”

“ဟုတ်ပါတယ်၊ အဲဒီလိုနဲ့ မိတ်ဆွေ နှစ်ဦးက သူတို့ ဆရာ သိဇ္ဇည်း ဆရာကြီးဆီကို ဝမ်းသာ အားရ သွားပြော ကြပြီး ဘုရားရှိရာ ဝေဠုဝန် ကျောင်းတော်ကို လိုက်ပါဖို့ ခေါ်တော့ ဘယ်မှာရလို့လဲ”

“စရည်းအိုးကြီးက လက်ငင် အိုးမဖြစ်ချင်တော့ပါဘူး တဲ့လေ၊ မလိမ္မာသူတွေသာ ပိုများတဲ့ လူ့လောကမှာ

အနည်းငယ်သော လိမ္မာသုတို့သာ ဗုဒ္ဓ၏ အဆုံးအမကို ခံယူကြပါလိမ့်မယ်တဲ့၊ ငါ့အဖို့တော့ မလိမ္မာသူ များစွာရဲ့ ဆရာအဖြစ်နဲ့ပဲ နေရစ်ခဲ့ပါ့မယ်တဲ့လေ”

“အင်း.... ကျားကျား မီးယပ်” ဆိုတဲ့ သဘောပဲ၊ ရှင်ဘော်ဘုရားရဲ့ တရားဓမ္မကိုတောင် မနာယူလိုတာဟာ ‘အပ ဒက္ခိဏဂ္ဂါဟိတာ’ ဝေါ့”

“ဒီသို့နဲ့သူ့ တပည့်ပေါင်း (၂၅၀) က ဥပတိဿတို့နဲ့ ဘုရားရှင်ထံ လိုက်ပါသွားကြတော့ သိဇ္ဇည်း ဆရာကြီးဟာ တစ်ဦးတည်း ကျန်ပြီး သွေးအန်ရတာပဲ”

“ဟုတ်ပါ....ဟုတ်တယ် ကိုရေချမ်းရေ၊ ဒါဟာ ‘အပ ဒက္ခိဏဂ္ဂါဟိတာ’ ဝဉ္ဇနာလို့ ဆိုနိုင်လိမ့်မယ်”

(၃၃) သဗြဟ္မစာရီသု အဂါရဝ ဝဉ္ဇနာ

ဓမ္မာဓိဝဒတယျတာ ပတိရူပေန သဗြဟ္မစာရီသု အဂါရဝံ ဝဉ္ဇေတိ။

ဓမ္မာဓိဝဒတယျတာ ပတိရူပေန = တရားဘော်ကို အရိုအသေ အပေးအမြတ်ပြု၍ နေသည်၏ အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော ကုသိုလ်မိတ်ဆွေယောင် ပြုသဖြင့်၊ သဗြဟ္မစာရီသု = သီတင်းသုံးဖော်ဘိဝံ့၊ အဂါရဝံ = မရိုသေခြင်း ဟူသော ထမ္ဘိ သာရတ္ထိ မာန အတိမာန ရန်သူသည်။ ဝဉ္ဇေတိ = လှည့်ပတ်တတ်၏။

“ဒါကတော့ ရဟန်းတော်များနဲ့ အထူး သက်ဆိုင်လိမ့် မယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ ဆရာတော်က ယခုလို ဖွင့်ဆိုထား ပါတယ်။

“တရားကျမ်းဂန် စာပေ သင်အံခြင်း၊ ဘာဝနာ စီး ဖြန်းခြင်း ဟူသော တရား၌ ဓမ္မလျော်၍ နေသည့် အမှတ် နှင့် ကံကြီး ကံငယ်၊ မှုကြီး မှုငယ်တို့ကြောင့် အညီအညွတ် စည်းဝေးကြသော သံဃာတော်တို့ကို လေးစားမပြု၊ မလာ မရောက် မချဉ်း မကပ် နေသဖြင့် သီတင်း သုံးဖော် တို့၌ မရိုသေခြင်းကို ပြုမှန်း မသိ ပြုမိသော အဂါရဝ တရား လှည့်ဖြားတတ်သည်ကိုလည်း နှလုံး ထားအပ်သည် ဟူလို”

“ဟုတ်ပါရဲ့၊ ဒီဝဇ္ဇနာကတော့ ရဟန်းတော်များနှင့် ပို၍ ဆီလျော်လိမ့်မယ် ထင်ပါဘယ်”

(၃၄) အတ္တနိစ ဓမ္မစ ပရိတ္တဝ ဝဇ္ဇနာ

လောကာဓိပတေယျတာ ပတိရူပေန အတ္တ-
နိစ ဓမ္မစ ပရိတ္တဝေါ ဝဇ္ဇတိ။

လောကာဓိ ပတေယျတာ ပတိရူပေန-
လောကကို အလေးအမြတ် အရိုအသေပြုခြင်း
နှင့် တူသဖြင့်။ အတ္တနိစ=မိမိ၌ လည်းကောင်း။
ဓမ္မစ=တရား ဓမ္မ၌ လည်းကောင်း။ ပရိတ္တ-
ဝေါ=တရားမဲ့ မျက်နှာငဲ့၍ ပြုရဖန်များသဖြင့်

တရားမတိုး ကိုယ်ကျိုးမပါ၊ ကိုယ်ချမ်းသာကို
ကိုယ်သာနှိပ်စက် ဖျက်ဆီးရာ ရောက်သော
အဖြစ်သည်။ ဝဇ္ဇေတိ=လှည့်ပတ် ဖြားယောင်း
တတ်၏။

လောကကို အလေးအမြတ် အရိုအသေ ပြုခြင်းနှင့် တူ
သဖြင့် မိမိ၌ လည်းကောင်း၊ တရား ဓမ္မ၌ လည်းကောင်း
နှိပ်စက်ခြင်း လှည့်စားတတ်သည်။ လောကကို အလေးပြု
ခြင်း လွန်သဖြင့် မိမိ၏ချမ်းသာကို လည်းကောင်း၊ တရား
တော်ကို လည်းကောင်း မငဲ့ကွက်နိုင်၊ မင်းချင်း ယောက်ျား
တို့ကဲ့သို့ လောကမျက်နှာ၊ အရှင် မျက်နှာကိုသာ အလေး
တမူ ကိုးကွယ်ရာ ပြုသဖြင့် မိမိကိုယ်၏ ဆင်းရဲခြင်း၊ တရား
တော်မှ ဆုတ်ယုတ်ခြင်းတို့သည် ဖြစ်တတ်ကုန်၏။ သို့ဖြစ်
သော်လည်း မိမိကိုယ်ကို တရား ဆုတ်ယုတ်သည်၊ ဆင်းရဲ
ပင်ပန်းသည်ဟု အထင်အမှတ် မရှိ၊ သတိမထား၊ တရား
လက်လွတ် လောကဝတ်နှင့်သာ ကာလကျမ်း၍ နေမိတတ်
သည်ကိုလည်း အထူး သတိပြု ကြပါ။

“ထို လောကာဓိပတေယျ ဖြစ်သော လူတို့သည် ဓမ္မာဓိ-
ပတေယျ မရှိဘဲ လောက၏ အကြိုက်၊ အရှင်မင်းတို့အလို၊
မိတ်ဆွေ ခင်ပွန်းတို့အလိုသို့ လိုက်၍ ကုသိုလ်ဓမ္မတို့ကို ပြုစု
အားထုတ်ခြင်းတို့သည် ဖြစ်တတ်ကုန်၏။ ယင်း တရားတို့
သည်လည်း ကိုင်းမြက်တော၌ ပေါက်သော စပါးပင်တို့
ကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ တိမ်တိုက်ဖုံးသော လ ကဲ့သို့ လည်း

ကောင်း အရိုန် အခတ် သတ္တိ အာနုဘော် နည်းပါးကုန်
၏။ ယင်း တရားတို့သော်လည်း တရွေ့ရွေ့ ကာလ ရှည်
လျားသဖြင့် ကိုင်းမြက် အလွန် ထူထဲခြင်းသို့ ရောက်သော
အခါ စပါးပင်တို့ အလျဉ်း ပျောက်လေသကဲ့သို့ လောက
မျက်နှာဖုံး၍ ကုသိုလ်ဘုရား လုံးလုံး ကွယ်တတ်သည်ကို
ကြပ်ကြပ် သတိထား၊ ဓားကြား၊ လှဲကြား၊ လေးညွတ်
ကွင်းကြားတွင် အစာကို စုံမက်တတ်သော ကျီငှက်ရဲသည်
တစ်ပါးသော ကျီးတို့ကဲ့သို့ တောအုံ ကမ်းနား သစ်သီး
သစ်ဥ စသော အစာများနှင့် တင်းမတိမ် အားမရ၊ ဓား
လှဲ လေး မြား ညွတ်ကွင်းကြား၌ အသားတစ်ကိုသာ
အစာမှတ်၍ မပြတ်ချောင်းမြောင်း ကျီးရဲကောင်း လုပ်မိ
သဖြင့် လက်နက် ဓား လှဲ ထိ၍ သေဘေး ဆိုက်တတ်သကဲ့
သို့ လောကဓိပတေယျ အားကြီးခြင်းကို အရင်းပြုသဖြင့်
လောကဓိပတေယျ ရာဇဘယ (လောကဘေး၊ ရာဇ
ဘေး) စသည်တို့ နှိပ်စက်၍ ပစ္စုပ္ပန် တမလွန် အကျိုး
နှစ်ပါး ပျက်ပြား တတ်သည်ကိုလည်း သတိ ထားအပ်သည်
ဟု ဆိုသည်။

“အဲဒါက ဆရာတော် ဘုရားရဲ့ ဖွင့်ဆိုချက် အတိုင်း
ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်က လျဉ်းပါးဖို့ မလိုတော့ပါဘူး
နော်”

(၃၅) အသမ္မောဒန သီလတာ ဝဇ္ဇနာ
မိဘဘာဏိတာ ပတိရူပေန အသမ္မောဒန
သီလတာ ဝဇ္ဇေတိ။

မိတဘာဏိတာ ပတိရူပေန=စကား မများ
စေရ အတိုင်းအရှည်နှင့် ယှဉ်၍ စကားဆိုလေ့
ရှိသော သူ၏ အဖြစ်နှင့် တူသဖြင့်။ အသမ္မော
ဒန သီသတာ=သီတင်းသုံးဖော် အာဂန္တုက
တို့နှင့် ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ ချိုသာစကား
မပြောမဆိုနိုင် ခိုင်ခံ့ မာပြင်းသောသူ၏ အဖြစ်
သည်။ ဝဇ္ဇေတိ=လှည့်ပတ်တတ်၏။

“ဘုရားရှင်တို့၏ အလေ့ အကျက် တစ်ခုဖြစ်သော အာ
ဂန္တုက သီတင်းသုံးဖော်တို့နှင့် ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ အာ
လာပုသလ္လာပ ပြောဆိုခြင်း ဟူသော မေတ္တာ မုဒိတာ
ဗြဟ္မဝိဟာရ ကုသိုလ်တရားတည်း ဟူသော သမ္မောဒန
တရားကို နှလုံးမသား အတိုင်း အရှည်နှင့် ယှဉ်၍ စကား
ပြောခြင်း၊ စကား နည်းခြင်းသည်သာလျှင် ကောင်းမြတ်
သည်ဟု နှလုံးပိုက်၍ စကားအလွန် နည်းသဖြင့် အာဂန္တုက
သီတင်းသုံးဖော်တို့နှင့် ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ ပီယဝါစာ
မပြောဆိုနိုင်၊ မပြုနိုင်သော ထယ်လိပ်သည်ဟူ၍ သမုတ်အပ်
သော ထမ္ဘသာရမ္ဘတည်း ဟူသော အသမ္မောဒန အကျ
သိုလ်တရား ဖြစ်မှန်းမသိ ဖြစ်တုတ်သည်ကိုလည်း ‘သတိပြု’
လို့ ဖွင့်ဆိုထားပါတယ်။

“ဗုဒ္ဓသခင်ဟာ ဘုရားရှင်တို့ရဲ့ သာသနာ့အမွေခံ အာ
ဂန္တုကရဟန်းများကို မဆိုထားနှင့် ပရဝါဒဖြစ်တဲ့ လူပုဂ္ဂိုလ်
တို့ကို သော်လည်းကောင်း၊ တိတ္ထိဂိုဏ်းမှ သာသနာ့ ဗာဟိ

ပရိပိုဇ်တို့ကို သော်လည်းကောင်း ထိုပုဂ္ဂိုလ်များကို သော်မှ
ဘုရားရှင် အပါး ချဉ်းကပ်လာကြတဲ့ အခါ ဝမ်းမြောက်
ဝမ်းသာ နှုတ်ခွန်းဆက်သဖြင့်၊ အစေ အစပ် အမေးအမြန်း
ပြောဆိုခြင်းမျိုး ပြုတော်မူလေ့ ရှိပါသတဲ့။ အဲဒါကို သတိ
အမှတ်မထားမိတဲ့အတွက် ကျောင်းထိုင်ကျောင်းနေရဟန်း
က မိမိ ကျောင်းသို့ ကြွရောက်လာသူ အာဂန္တုရဟန်းတို့
အား 'စကား နည်းခြင်းသည်ကောင်းမြတ်သော အကုသိုလ်
ထင်မှတ် ယူဆနိုင်အောင် နေလိုက်မိတတ်ပါတယ်တဲ့။ အဲဒါ
လဲ ဝဠာနာ တစ်မျိုးပေါ့ ဗျာ'

“အဲသည်လို စကား နည်းလွန်းတော့လဲ ဆရာတော်
ကြီး ဖွင့်ဆိုသလို ဟိတ်ကြီး ဟန်ကြီး လုပ်ရာ ကျသွားပြန်
တာပေါ့လေ”

(၃၆) မာယာ သာဠေယျ ဝဠာနာ
သမ္မောဒန သီလတာပတိရူပေန မာယာ
သာဠေယျ ဝဠေတိ။

သမ္မောဒန သီလတာ ပတိရူပေန = ဝမ်း
မြောက် ဝမ်းသာ ပီယဝါစာ ဆိုလေ့ ရှိခြင်း
သမ္မောဒနတရားနှင့် တူသော အဖြစ်ဖြင့်။ မာ
ယာသာဠေယျ = အဖြစ် ထင်ရှား ဖုံးထားတွယ်
တာ၊ ဝင့်ဝါအလွန် ပြောဆိုမိခြင်းတည်း ဟူ
သောမာယာသာဠေယျ တရားသည်။ ဝဠေတိ =
လှည့်ပတ် ဖြားယောင်းတတ်၏။

“ကဲ.... အဲဒါကျတော့ အထက်က ဝဉ္ဇနာနဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်နေပြန်ရောဗျ။ အာဂန္တု ရဟန်း အပေါ်မှာ စကား နည်းလွန်း ပြန်တော့လဲ ဂုဏ်သည်ဘာနဲ့ တူသယောင်ယောင် ဖြစ်ဘတ်တယ်တဲ့။ ဟောဒီ ဝဉ္ဇနာအရ ကျတော့ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ပြောဆိုခြင်းကြောင့် ကိုယ့်ကို ခင်မင်အောင်၊ ကိုယ့်ကို အထင်ကြီးအောင် လုပ်တာနဲ့ တူသလိုယိုး ဖြစ်သွား တတ်ပြန် သတဲ့လေ ကိုရေချမ်းရဲ့၊ အသိခက်သိုက်တာ လွန်ပါရော”

“အေးဗျာ၊ မည်ရွေ့ မည်မျှ အတိုင်းအတာနဲ့ မည်သို့သော အကြောင်းအရာကို မယုတ်မလွန် ပြောဆို ဖို့က ဝိနည်းမိုရ်ကြီးများရဲ့ အဆုံးအဖြတ်သာ ခံယူထိုက်တယ် ထင်ပါရဲ့ဗျာ၊ ‘စိတ်သာရှင်စော ဘုရားဟောလို့လဲ’ ရှိသေးတာကိုနော်”

(၃၇) အပရိက္ခဏတာ ဝဉ္ဇနာ

သဒ္ဓါလုကာ ပတိရူပေန အပရိက္ခဏတာ ဝဉ္ဇေတိ။

သဒ္ဓါလုကာ ပတိရူပေန = သဒ္ဓါ တရား အားကြီးသည်နှင့် တူသော အဖြစ်ဖြင့်။ အပရိက္ခဏတာ = မစုံစမ်း မဆင်ခြင်ခြင်း သမ္မောဟ တရားသည်။ ဝဉ္ဇေတိ = လှည့်ဖြားတတ်၏။

“ရဟန်း သူတော်စင်တို့ကို ကြည်ညိုခြင်းကို အရင်းပြုသဖြင့် သုသီလ ဒုသီလ ဆိုးကောင်းမရွေးတော့သမင်ကဲ့

သော်လည်း ဝါပါမြင်တိုင်းကြည်ညိုရတော့မည်အမှတ်နှင့် မြင်မြင်ဝါးဝါး သဒ္ဓါလွန်၍ ကြည်ညိုမှားသဖြင့် မောဟတရား လှည့်ဖြား၍ ပစ္စုပ္ပန် တမလွန် အကျိုးနှစ်ပါး ဆုတ်ယုတ် ပျက်စီးတတ်သည်ကိုလည်း အထူး သတိရှိစေအပ်သည်ဟု ဆိုသတဲ။

“အဲသည် အဓိပ္ပာယ်ကိုတော့ ဆွေးနွေးဖို့ မလိုအောင် ရှင်းလင်း ပြတ်သားနေပါပြီ။ ဉာဏ်ဖြင့်ယှဉ်၍ ကိုးကွယ် ဆည်းကပ် လှူဒါန်း ပူဇော်ခြင်းနှင့် ဉာဏ်နှင့် မယှဉ်ဘဲ၊ ကိုးကွယ် ဆည်းကပ်ပူဇော်လှူဒါန်း ရခြင်းမှာ ဘယ်ဟာက အကျိုးကြီးပြီး၊ ဘယ်ဟာက အကျိုး နည်းပါးမယ်ဆိုတာ ကျွန်တော်တို့ ကိုယ်တိုင် ကြားဖူး နားဖူး မှတ်သားရဖူး တယ် မဟုတ်လားဗျာ။ တာဝတိံသာကို မယ်တော်ဟောင်း သန္တုဿိတနတ်သားကိုအကြောင်းပြုပြီး အဘိဓမ္မာတရား ဟောတော်မူရန် ဗုဒ္ဓသခင် ကြွတော်မူစဉ်က အင်္ကျီရနတ် သားနှင့် ဣန္ဒြေကနတ်သား နှစ်ပါးတို့ရဲ့ ကုသိုလ်အကျိုး ပေး ခြားနားခြင်းကို ရည်ညွှန်းပြီး ‘ဝိစေယုဒါနံ’ ‘ဒါ တဗ္ဗိ’ ‘ယတ္ထ ဒိန္နံ မဟပုလံ’ စတဲ့ ဂါထာကို ဟောတော်မူ တယ်။ အဓိပ္ပာယ်ကတော့ မြတ်ထက်မြတ်ရာ အလှူခံကိုသာ ရွေးချယ် လှူဒါန်း ပြုနိုင်မှ ကြီးမားသော အကျိုးအာနိ သင် ရကြပါလိမ့်မယ်တဲ့”

“အဲ... ဟုတ်ပြီဗျို့။ ကျွန်တော် မှတ်မိပြီ။ အင်္ကျီရနတ် သားဟာ သာသနာပ အခါက သီလဝန္တမဖြစ်တဲ့ အလှူခံကို ပေးလှူခဲ့တဲ့ အကျိုးကြောင့် နတ်သားတော့ ဖြစ်လာပါရဲ့။

ဒေဝိဒ္ဓိဂုဏ် နည်းပါးတော့ သူ့ထက် တန်ခိုးကြီးတဲ့ နတ်
တွေ လာရင် ဖယ်ဖယ်ပေးရတာနဲ့ အစွန်ဆုံး နေရာ
ရောက်သွားတယ်လေ။ ကုန္ဒက နတ်သားကတော့ သာသ
နာတွင်းမှာ သီလဝန္တပုဂ္ဂိုလ်အလှူခံကို ပေးလှူခဲ့တဲ့ အကျိုး
ကြောင့် တန်ခိုးကြီးတဲ့ နတ်တွေနဲ့ ရင်ပေါင်တန်း တရားနာ
ယူခွင့် ရခဲ့တယ် မဟုတ်လား။”

“ဟုတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ယခုလို သာသနာတော်
တွင်းမှာ သာသနာ ဗဟုသုတ ကျန်းဂန်စာပေ ပရိယတ္တိ
ကျမ်းကျင် ကုံသုံလာလျှင် သီလဝန္တ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရွေးချယ်
ကိုးကွယ် လာဘတ်ကြတာပဲဗျာ။ ကိုရေခမ်းရေ... အခု
ဝဉ္ဇနာကတော့ မူလ ဝဉ္ဇနာ(၃၆)မျိုးကို ဖြည့်စွက်ထား
တာလို့ ဆိုပါတယ်။ အဲသည်တော့ ဆရာတော်၏ ကျမ်းပြီး
နိဂုံး အဆုံးသတ်ကြရအောင်လား။”

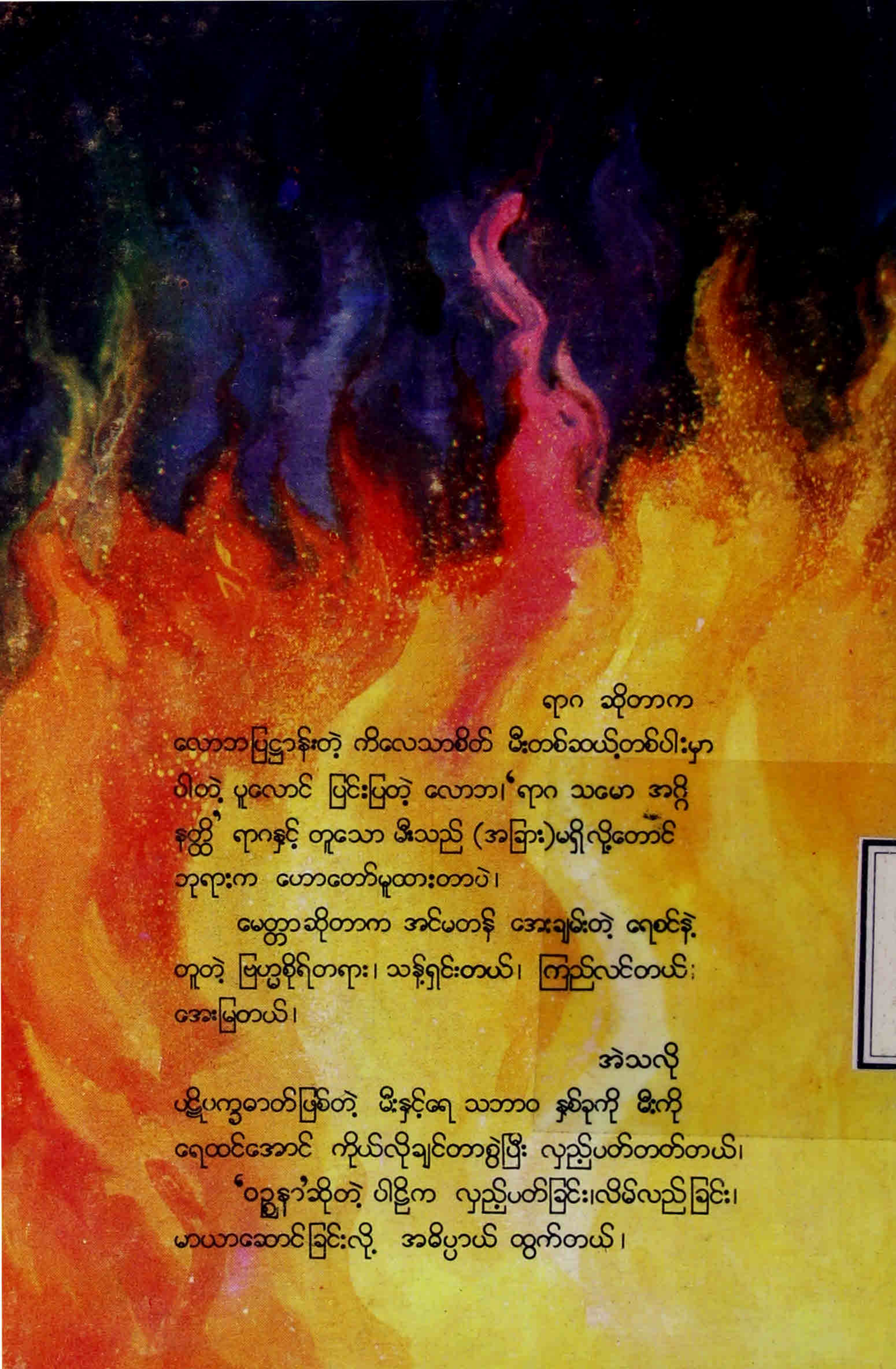
ယထာ ဝုတ္တန ယေန = အကြင်ကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော
နည်းဖြင့်။ နေတ္တိယာသံဝဏ္ဏာယ = နေတ္တိ အဋ္ဌကထာ ကျမ်း
ကျယ်စွာမှ။ အာဂတာ = လာကုန်သော။ ဆတ္တိ သဝဉ္ဇနာ =
သုံးဆယ့်ခြောက်ပါး အတိုင်းအရှည် ရှိသော ဝဉ္ဇနာ တရား
တို့ကို။ ဒသမတ္တာဟိ = ဆယ်ဖြာအတိုင်း အရှည်ရှိကုန်သော။
ဂါထာဟိ = ဂါထာတို့ဖြင့်။ သင်္ဂယု = အကျဉ်းပေါင်း ရုံး
ကျုံးအောင် ခုံး၍။ မယာ = ခန္ဓာနာမ်ရုပ် သမုတ်အပ်
စွာ ပညတ်ငါသည်။ ကတာ = နောင်လာသူများ အမျိုး
သားတို့ မတရားကို တရားယောင်ယောင် ထင်အောင်
လှည့်ဘတ် ဟန်ဆောင်တတ်သော မျက်လှည့် သည်အသွင်

ဝိညာဉ်ရမ္မက် မာရ်မင်းလက်၌ မပျက်စေကြောင်း၊ ကောင်းစွာ ပြုစု စီရင်အပ်သော ဝဉ္ဇနာ ဒီပနီ မည်မှန်း ဤသည် ကျမ်းသည်။ နိဗ္ဗိတံ နိဗ္ဗံ ဣဘာဂတာပတ္တာ=အပြီးသို့ ရောက်လတ်ပြီ။

“သာဓု... သာဓု... သာဓု...”

သုခိ အတ္တာနံ ပရိဟရန္တု။

သုခ

ရာဂ ဆိုတာက

လောဘပြဋ္ဌာန်းတဲ့ ကိလေသာစိတ် မီးတစ်ဆယ့်တစ်ပါးမှာ
ပါတဲ့ ပူလောင် ပြင်းပြတဲ့ လောဘ၊ ‘ရာဂ သမော အဂ္ဂိ
နတ္ထိ’ ရာဂနှင့် တူသော မီးသည် (အခြား)မရှိလို့တောင်
ဘုရားက ဟောတော်မူထားတာပဲ။

မေတ္တာဆိုတာက အင်မတန် အေးချမ်းတဲ့ ဇရစ်နဲ့
တူတဲ့ ဗြဟ္မစိုရိတရား၊ သန့်ရှင်းတယ်၊ ကြည်လင်တယ်၊
အေးမြတယ်။

အဲသလို

ယဇ္ဇိပက္ခဓာတ်ဖြစ်တဲ့ မီးနှင့်ဇရ သဘာဝ နှစ်ခုကို မီးကို
ရေထင်အောင် ကိုယ်လိုချင်တာစွဲပြီး လှည့်ပတ်တတ်တယ်။

‘ဝဉ္စနာ’ဆိုတဲ့ ဝါဠိက လှည့်ပတ်ခြင်း၊ လိမ်လည်ခြင်း၊
မာယာဆောင်ခြင်းလို့ အဓိပ္ပာယ် ထွက်တယ်။